

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

Ekonomické vztahy Evropské unie a Číny

**Economic Relations of the European Union
and China**

Jakub Lavička

Plzeň 2019

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta ekonomická

Akademický rok: 2018/2019

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Jakub LAVIČKA**
Osobní číslo: **K16B0125P**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Management obchodních činností**
Název tématu: **Ekonomické vztahy Evropské unie a Číny**
Zadávací katedra: **Katedra marketingu, obchodu a služeb**

Zásady pro vypracování:

1. Zpracujte teoretický úvod do problematiky mezinárodních ekonomických vztahů.
2. Charakterizujte ekonomickou situaci Evropské unie a Číny.
3. Analyzujte ekonomické vztahy Evropské unie a Číny.
4. Zhodnoťte zjištěné poznatky.

V Plzni dne 23. října 2018

Rozsah grafických prací: **neuveden**
Rozsah kvalifikační práce: **40-60**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

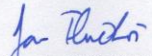
- **FÜRST, Rudolf.** Česko-čínské vztahy po roce 1989. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1653-7.
- **KUBIŠTA, Václav a kol.** Mezinárodní ekonomické vztahy. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. ISBN 978-80-7380-191-5.
- **KUNEŠOVÁ, Hana; KOCOUREK, Aleš; BEDNÁŘOVÁ, Pavla; CIHELKOVÁ, Eva; NOVÝ, Miloš.** Světová ekonomika. Nové jevy a perspektivy. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-502-2.
- **SVATOŠ, Miroslav a kol.** Zahraniční obchod: teorie a praxe. Praha: Grada Publishing, 2009. ISBN 978-80-247-2708-0.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Hana Kunešová, Ph.D.**
Katedra marketingu, obchodu a služeb

Datum zadání bakalářské práce: **23. října 2018**
Termín odevzdání bakalářské práce: **23. dubna 2019**

Doc. Ing. Michaela Krechovská, Ph.D.
děkanka

Ing. Jan Tluchoň, Ph.D.
vedoucí katedry

V Plzni dne 23. října 2018

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„Ekonomické vztahy Evropské unie a Číny“

vypracoval samostatně pod odborným dohledem vedoucí bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

Plzeň, dne 8. dubna 2019

.....

podpis autora

Rád bych touto cestou poděkoval vedoucí své bakalářské práce Ing. Haně Kunešové, Ph.D. za její cenné rady, ochotu a čas, který mi věnovala během kompletování této práce. Dále také děkuji svým blízkým za podporu a rady.

Obsah

ÚVOD.....	7
1 MEZINÁRODNÍ EKONOMICKÉ VZTAHY.....	8
1.1 MEZINÁRODNÍ OBCHOD SE ZBOŽÍM A SLUŽBAMI.....	8
1.2 MEZINÁRODNÍ POHYB KAPITÁLU	10
1.3 MEZINÁRODNÍ POHYB PRACOVNÍCH SIL.....	12
1.4 NÁSTROJE PODPORY MEZINÁRODNÍCH EKONOMICKÝCH VZTAHŮ	14
2 EKONOMICKÁ SITUACE ČÍNY	17
2.1 POLITICKÉ ZAMĚŘENÍ ČÍNY	17
2.2 SOUČASNÁ EKONOMICKÁ SITUACE ČÍNY	18
2.3 POZICE ČÍNY V SOUČASNÉ SVĚTOVÉ EKONOMICE.....	26
2.4 ČLENSTVÍ ČÍNY V MEZINÁRODNÍCH ORGANIZACÍCH A USKUPENÍCH.....	32
3 EKONOMICKÉ AKTIVITY EVROPSKÉ UNIE	34
3.1 VÝZNAMNÉ MEZNÍKY EVROPSKÉ UNIE	34
3.2 SPOLEČNÁ OBCHODNÍ POLITIKA EVROPSKÉ UNIE.....	35
3.3 ZAPOJENÍ EVROPSKÉ UNIE DO MEZINÁRODNÍCH EKONOMICKÝCH VZTAHŮ	36
4 EKONOMICKÉ VZTAHY EVROPSKÉ UNIE A ČÍNY	43
4.1 VÝZNAMNÉ MEZNÍKY VZTAHŮ EVROPSKÉ UNIE A ČÍNY	43
4.2 ČÍNA HLEDÁ BRÁNY DO EVROPY	44
4.3 NOVÁ HEDVÁBNÁ STEZKA V EVROPĚ	46
4.4 OBCHODNÍ VZTAHY EVROPSKÉ UNIE A ČÍNY	51
4.5 POHYB ČÍNSKÉHO OBYVATELSTVA NA ÚZEMÍ EVROPSKÉ UNIE	56
4.6 POHYB PŘÍMÝCH ZAHRANIČNÍCH INVESTIC MEZI EVROPSKOU UNIÍ A ČÍNOU.....	58
4.7 EKONOMICKÉ VZTAHY ČESKÉ REPUBLIKY A ČÍNY.....	62
4.8 HROZBA V OBLASTI KYBERNETICKÉ BEZPEČNOSTI	68
4.9 EKONOMICKÉ VZTAHY ČÍNY A SPOJENÉHO KRÁLOVSTVÍ PO BREXITU	71
4.10 SWOT ANALÝZA.....	74
ZÁVĚR	75
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A DALŠÍCH ZDROJŮ	78

SEZNAM TABULEK.....	90
SEZNAM OBRÁZKŮ	91
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	93
SEZNAM PŘÍLOH	95
ABSTRAKT	105
ABSTRACT.....	106

Úvod

Čína, země, která v někom budí respekt, někdo v ní vidí spojence. Země, která vyrábí tisíce druhů výrobků a exportuje je do celého světa. Prakticky denně se v médiích objeví zpráva ve spojitosti s Čínou. Cílem bakalářské práce je charakterizovat a zhodnotit současné ekonomické vztahy Evropské unie a Číny. Ze stanoveného cíle vycházejí tři výzkumné otázky:

1. Jak významné jsou obchodní vztahy Evropské unie a Číny pro oba subjekty?
2. Jaké cesty volí Čína pro prosazování svých zájmů v Evropě?
3. Které členské země Evropské unie jsou největšími příjemci čínských přímých zahraničních investic a jak byly toky těchto investic do Evropské unie ovlivněny probíhajícím jednáním o brexitu?

Bakalářskou práci tvoří čtyři kapitoly. První kapitola obsahuje teoretická východiska k tématu práce a zaměřuje se na charakteristiku hlavních forem mezinárodních ekonomických vztahů a na nástroje jejich podpory. Druhá kapitola je zaměřena na Čínu, charakterizuje čínský politický systém, ekonomickou situaci a postavení Číny v současné světové ekonomice. Třetí kapitola se zaměřuje na ekonomické aktivity Evropské unie. Těžištěm práce je čtvrtá kapitola, ve které jsou analyzovány vzájemné ekonomické vztahy mezi Evropskou unií a Čínou. V rámci této kapitoly jsou popsány také česko-čínské vztahy a vztahy Spojeného království s Čínou po případném brexitu. Součástí je také podkapitola věnující se kybernetické bezpečnosti. Zjištěné poznatky jsou shrnuty v závěru práce.

Pro zpracování teoretického úvodu bakalářské práce byla použita metoda deskripce. V dalších částech práce byla tato metoda doplněna o metodu analýzy. Použitá kvantitativní a kvalitativní data byla čerpána z odborné literatury, webových stránek veřejných institucí, vládních agentur a veřejně dostupných statistických databází mezinárodních organizací.

1 Mezinárodní ekonomické vztahy

Mezinárodní ekonomické vztahy jsou významnou součástí světové ekonomiky. Světová ekonomika je reálný sociálně ekonomický systém tvořený různými prvky (subjekty), které svým vzájemným propojením vytvářejí vnější ekonomické vztahy. Prostřednictvím těchto vztahů dochází k mezinárodní dělbě práce, v rámci které se jednotlivé subjekty (např. podniky, transnacionální korporace nebo celé státy) specializují. „*Souhrn vnějších ekonomických vztahů dvou či více ekonomických celků (tj. jejich vzájemné ekonomické vztahy) představuje mezinárodní ekonomické vztahy.*“ (Cihelková 2003, s. 4)

Ekonomické vazby mezi subjekty nejsou stálé, ale proměnlivé, mohou být těsnější, či volnější. Ačkoli je ekonomickými vazbami vytvořen jednotný světový celek, světová ekonomika je tvořena vnitřně rozdílnými součástmi (Kunešová a kol. 2014).

Subjekty mezi sebou mohou realizovat následující formy mezinárodních ekonomických vztahů:

- mezinárodní obchod se zbožím a službami,
- mezinárodní pohyb kapitálu,
- mezinárodní pohyb pracovních sil (mezinárodní ekonomická migrace),
- mezinárodní pohyb informací a vědecko-technických poznatků (Cihelková 2003).

1.1 Mezinárodní obchod se zbožím a službami

Mezinárodní obchod je nejstarší formou mezinárodních ekonomických vztahů. Hlavní příčinou pro realizaci mezinárodního obchodu je uplatnění absolutních a komparativních výhod každé země (Kunešová a kol. 2014). Jednotlivé země se od sebe liší, nacházejí se v odlišném klimatickém pásmu, mají rozdílnou zásobu nerostných surovin, orné půdy či lesů. Jejich podmínky pro realizaci určitého typu produkce jsou rozdílné. Jednou z příčin zapojení země do mezinárodního obchodu je monopol přírodních a klimatických podmínek (Rusmichová, Soukup 1997). Liší se od sebe nejen země, ale také spotřebitelské preference, které jsou dalším faktorem pro účast na mezinárodním obchodu. Pokud mají dvě země shodné výrobní podmínky, budou spolu obchodovat za předpokladu odlišných preferencí svých obyvatel (Samuelson, Nordhaus 2013).

Aktivita účasti země na mezinárodním obchodu je podněcována snahou zvyšovat prostřednictvím specializace a dělby práce efektivnost výroby a blahobyt společnosti (Rusmichová, Soukup 1997). Od poloviny 20. století v mezinárodním obchodu sílí procesy liberalizace, které jsou od roku 1947 spojené s uplatňováním Všeobecné dohody o clech a obchodu (General Agreement on Tariffs and Trade, dále jen GATT) včetně Doložky nejvyšších výhod a Paritní doložky.¹ Dohodu GATT včetně obou doložek přijala také Světová obchodní organizace (World Trade Organization, dále jen WTO), která vznikla v roce 1994. Díky GATT dochází od 20. století k postupné multilaterální liberalizaci mezinárodního obchodu (Kunešová a kol. 2014).

Vývoj mezinárodního obchodu ve 2. polovině 20. století byl také významně ovlivněn procesy mezinárodní ekonomické integrace, které se rychle rozvíjely zejména v západní Evropě. Integrační procesy v Evropě změnily zbožové toky, neboť uvnitř integračního celku docházelo mezi státy k liberalizaci. Vůči nezúčastněným státům však byly stavěny překážky, například ve formě společné obchodní politiky. Období od 90. let 20. století do současnosti je ovlivňováno ekonomickou globalizací, dochází ke kvalitativním změnám v mezinárodním obchodu a roste podíl obchodu se službami (Kučerová 2010).

Mezinárodní obchod se službami je významnou součástí současné světové ekonomiky. Vývoz a dovoz služeb mezi zeměmi je označován jako neviditelný export (Cihelková a kol. 1996), protože služby jsou nehmotné, nestálé, neskladovatelné a nevytvářejí vlastnické vztahy (Kotler, Keller 2013). Některé služby však vykazují prvky hmotnosti (softwarový program na CD), některé služby lze skladovat (e-mail, e-learning) a některé ke své realizaci nevyžadují přímou interakci mezi tvůrcem a spotřebitelem služeb (Cihelková a kol. 2004).

Předmětem mezinárodního obchodu jsou komerční služby, do kterých patří zejména služby dopravní a skladovací, služby velkoobchodu a maloobchodu, služby bankovních, finančních a pojišťovacích institucí, služby právní

¹ Cílem dohody bylo „...odstraňovat celní překážky a uplatňovat zásadu nediskriminace v mezinárodním obchodě. Zásada nediskriminace se začala uplatňovat tzv. Doložkou nejvyšších výhod a Paritní doložkou.“ (Kunešová a kol. 2014, s. 54) Doložka nejvyšších výhod stanoví, že země, která poskytne, nebo v budoucnu hodlá poskytnout výhodu jiné zemi ve věcech obchodních, musí tuto výhodu poskytnout i jiným členským zemím, pokud o ni požádají. Paritní doložka stanoví, že k dováženému zboží se stát musí chovat jako ke zboží domácímu, nesmí ho diskriminovat (Kunešová a kol. 2014).

a účetní (Kunešová a kol. 2014). Úroveň, strukturu a dynamiku mezinárodního obchodu se službami ovlivňuje zejména růst podílu služeb na zaměstnanosti, růst podílu služeb na hrubém domácím produktu, velikost poptávky po zahraničním cestovním ruchu a vývoj technologií (Kubišta a kol. 2009).

Významným znakem současné světové ekonomiky je **outsourcing** služeb, do kterého se zapojují rozvinuté a rozvojové země včetně Číny a Indie. Outsourcingem služeb se rozumí „...*zadávání zakázek na realizaci určitých prací subjektům v zahraničí.*“ (Kunešová a kol. 2014, s.49) Důvodem outsourcingu služeb je snaha snižovat náklady a využívat levnějších a zároveň kvalitních služeb, které nabízejí subjekty v zahraničí. Pozitivní vliv outsourcingu vnímají rozvojové země, protože outsourcingem některých služeb z rozvinutých ekonomik do rozvojových zemí se přispívá „...*k růstu ekonomiky, životní úrovni, ke snižování chudoby a vytváření střední třídy.*“ (Kunešová a kol. 2014, s.49)

1.2 Mezinárodní pohyb kapitálu

Významnou formou mezinárodních ekonomických vztahů v současné světové ekonomice je mezinárodní pohyb kapitálu. Příčinou mezinárodního pohybu kapitálu je různá míra zhodnocení kapitálu v různých ekonomikách. Rozmíst'ování kapitálu s sebou přináší rovněž riziko a je nutné zvážit dopady úspěchu i neúspěchu.

Postupná internacionalizace finančních trhů dosáhla v 90. letech 20. století globální podoby, která byla dána postupnou finanční deregulací. Kapitálové kontroly zrušily Spojené státy americké (dále jen USA) v 70. letech 20. století, významné deregulace v oblasti domácích trhů byly prosazeny až v letech devadesátých. Evropské státy, kromě Spojeného království (deregulace v roce 1986), zrušily své kapitálové kontroly a deregulovaly trhy v 90. letech společně s přijetím dokumentů z Maastrichtu (Krpec, Hodulák 2011).

Liberalizace mezinárodního pohybu kapitálu s sebou přináší řadu výhod, ale také riziko finančních krizí (např. Kunešová a kol. 2014).

V současné světové ekonomice dochází k mezinárodnímu pohybu kapitálu ve formě portfoliových investic, přímých zahraničních investic a také k investicím ve formě bankovních vkladů a finančních úvěrů.

Portfoliové zahraniční investice se realizují investováním do akcií, obligací nebo organizací v jedné zemi investory z druhé země. Investor nemá možnost vykonávat kontrolu nad podnikem, ani rozhodovat o jeho dalších aktivitách.

Přímá zahraniční investice je investování finančních prostředků přímo do podnikatelských aktivit. Mezinárodní měnový fond (International Monetary Fund, dále jen IMF) považuje za přímou zahraniční investici dlouhodobý vztah mezi investorem a podnikem s významným stupněm vlivu investora na řízení podniku. Investiční vztah vzniká, pokud investor získal alespoň 10% podíl na majetku podniku, nebo alespoň 10% podíl na hlasovacích právech (IMF 2003). V České republice upravuje problematiku přímých zahraničních investic zákon č. 219/1995 Sb., devizový zákon, který přímou zahraniční investici definuje obdobným způsobem jako IMF.

Přímá zahraniční investice může být realizována jako **akvizice**, tedy jako „...*převzetí aktiv v jiné zemi*“ (Kubišta a kol. 2009, s. 132), kdy investor koupí již existující podnik, nebo jeho část. Akvizice jsou pro investora kapitálově méně náročné (Kunešová a kol. 2014). Realizována může být ale také založením nového podniku tzv. na **zelené louce**. Důsledkem založení nových podniků je růst počtu pracovních míst a rozvoj regionu.

Skladba přímé zahraniční investice zahrnuje **základní jmění**, které tvoří vklad nerezidenta (investora) do základního kapitálu společnosti; **reinvestovaný zisk** představuje podíl investora v poměru k přímé majetkové účasti na zisku či ztrátě snížený o vyplacené dividendy; a **ostatní kapitál** skládající se z přijatých a poskytnutých úvěrů (Kubišta a kol. 2009).

Příčiny přímých zahraničních investic lze spatřit jak na straně investora, tak na straně hostitelské ekonomiky.

Investorovým hlavním motivem pro realizaci přímých zahraničních investic je zhodnocení vloženého kapitálu, kterého docílí například prostřednictvím levnější pracovní síly či možností levnějšího pořízení surovin v zahraničí. Motivující je rovněž snížení nákladů na dopravu či rozsáhlý trh, na kterém bude moci své výrobky distribuovat. Investorovy myšlenky ale nemusejí být vždy čisté a objektem jeho zájmu se může stát chybějící legislativa, což mu umožní si v hostitelské ekonomice dovolit to, co mu legislativa v mateřské zemi neumožňuje. Může také dojít k obcházení celní ochrany země. Investor se vyhne placení cel tím, že zboží vyrábí v zemi odbytu. Investor

při rozhodování o umístění přímé zahraniční investice musí zohlednit také míru rizika. Určitou jistotu, kterou investor požaduje, mu může poskytnout smlouva o ochraně investic a smlouva o dvojím zdanění.

Pomoc ze strany hostitelské ekonomiky má významný vliv na rozhodování investora o vstupu do ekonomiky. Podpora, kterou hostitelská ekonomika investorovi nabídne, se označuje jako **investiční pobídka** a je chápána jako úleva investorovi za to, že se rozhodl vložit svůj kapitál do dané země (Lebiedzik, Majerová, Nezval 2006).

V České republice je poskytování investičních pobídek upraveno zákonem č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách, který umožňuje podporu ve formě:

- slevy na daních z příjmu,
- hmotné podpory na vytvoření nového pracovního místa,
- hmotné podpory na rekvalifikaci či školení zaměstnanců,
- hmotné podpory na pořízení hmotného a nehmotného majetku.

Motivací hostitelské ekonomiky pro přijetí přímých zahraničních investic je předpokládán růst zaměstnanosti, příliv nových technologií, vstup na nové trhy, ekonomický růst a rozvoj regionu (Kunešová a kol. 2014).

Důsledky přímých zahraničních investic pro hostitelskou ekonomiku mohou být kladné i záporné, protože zájmy investora a hostitelské ekonomiky nemusejí být totožné.

1.3 Mezinárodní pohyb pracovních sil

Mezinárodní pohyb pracovních sil je součástí mezinárodní migrace obyvatel. Pracovní síla se řadí k méně mobilním výrobním faktorům (Neuman a kol. 2010). Důvody lze spatřit v migračních politikách států, dopravních nákladech, jazykové bariéře či nedostatečné informovanosti o poptávce po práci (Lebiedzik, Majerová, Nezval 2006). I přes nízkou mobilitu tohoto výrobního faktoru však k přesunům obyvatel dochází, a to buď legální, nebo nelegální cestou.

Příčiny vyvolávající přeshraniční pohyb obyvatel jsou ekonomické a mimoekonomické. Mezi ekonomické příčiny se řadí:

- rozdílná ekonomická úroveň zemí a výše reálné mzdy;
- strukturální změny v ekonomice, které vyvolávají potřebu kvalifikovaných i méně kvalifikovaných pracovníků;

- vliv transnacionálních korporací a pohyb přímých zahraničních investic, jež jsou do zahraničí doprovázeny odborníky a manažery.

Mezi mimoekonomické příčiny spadají příčiny osobní, politické, náboženské, rasové a přírodní (Kunešová a kol. 2014).

Mezinárodní pohyb obyvatel ovlivňuje ekonomickou situaci v zemích hostitelských i v zemích vysílajících. **Dopady ekonomické migrace jsou pozitivní i negativní.**

Možné pozitivní dopady pro hostitelskou ekonomiku lze spatřovat v příchodu nových obyvatel do ekonomiky, díky kterým dojde k zaplnění mezer na trhu práce a v návaznosti na to k růstu agregátní poptávky a rovněž agregátní nabídky, což vede k ekonomickému růstu. Kvalifikovaní pracovníci s sebou přinášejí nové poznatky (kulturní, medicínské či technologické) a dochází k úspoře společenských nákladů na vzdělání, neboť již není potřeba tuto pracovní sílu školit (Kunešová a kol. 2014).

Příchod práceschopných migrantů může vyvolat rovněž **negativní dopady pro hostitelskou ekonomiku**. Na pracovním trhu může dojít k zostření konkurence, neboť migranti nabízejí své služby levněji, a v důsledku toho dochází k jejich upřednostnění. Hrozí vznik potenciálního sociálního neklidu a konfliktů rozdílných sociálně-kulturních skupin. Ne vždy se zaměstnavatelé chovají vůči cizincům podle práva. Dochází tak ke skryté diskriminaci, kdy zaměstnavatel například vykazuje nižší počet hodin, než migranti skutečně odpracovali. Problémem je také ochrana pracovníků při práci (Kunešová a kol. 2014).

V případě vysoké nezaměstnanosti je odchod obyvatel **pozitivním dopadem pro vysílající ekonomiku**, neboť dojde ke snížení nabídky pracovní síly. Je-li odchod obyvatel ze země pouze krátkodobý, získá domácí ekonomika po návratu obyvatel nové poznatky, znalosti a pracovní zkušenosti. Odchod většího počtu osob z domácí ekonomiky zapříčiní v zahraničí vytváření komunit (diaspor), a tím rostou ekonomické aktivity mezi hostitelskou a vysílající zemí. V neposlední řadě se jedná o příliv remitencí, tedy plateb, „...*kteří ekonomičtí migranti zasílají rodinným příslušníkům do své země.*“ (Kunešová a kol. 2014, s. 88)

Negativní dopady pro vysílající ekonomiku jsou spojovány převážně s odchodem kvalifikovaných pracovníků (Kunešová a kol. 2014).

Postoj jednotlivých zemí k mezinárodní migraci se odráží v realizované migrační politice. Jednotlivé země vyjadřují vstřícný postoj k migrantům, opatrnický, či se jim brání.

Imigrační politika je postojem země k obyvatelům přicházejícím ze zahraničí a usazujícím se na jejím území. Státy mají možnost realizovat **proti-imigrační** politiku a stavět právní a fyzické překážky zaměřené na omezení přílivu migrantů. Státy se ale k imigraci mohou stavět i opačným způsobem a provádět **pro-imigrační** politiku. Důvodem může být demografický stav, situace na trhu práce či snaha získat kvalifikované pracovníky.

Emigrační politika vyjadřuje postoj státu k odchodu obyvatel. Země, které brání odchodu obyvatel do jiné ekonomiky provádějí **proti-emigrační** politiku. Opakem je politika, jejíž cílem je snaha **udržovat vztahy s emigranty** a využívat kontakty, které jsou v důsledku emigrace v zahraničí navázány, k rozvoji dalších ekonomických aktivit.

1.4 Nástroje podpory mezinárodních ekonomických vztahů

Nástroje podpory mezinárodních ekonomických vztahů se odvíjejí od realizované obchodní, investiční a migrační politiky státu či integračního seskupení. Míra poměru liberalismu a protekcionismu v těchto politikách závisí na řadě faktorů. Oba přístupy přinášejí ekonomice výhody i nevýhody. Projevem liberálního přístupu státu k mezinárodním ekonomickým vztahům je zapojení státu do integračního uskupení, kterými jsou zóny volného obchodu či vyšší stupně ekonomické integrace, deregulace kapitálových trhů, nabízení investičních pobídek, zrušení pracovních víz, omezení celních opatření nebo jednoduchá cesta k získání pracovního povolení.

Obchodní politiky mnoha států nejsou plně samostatné a jsou právně zavázány vyšším orgánům. Signatářské státy dohod WTO se „...zavázaly respektovat smluvní rámec své obchodní politiky a významně tak zúžit prostor pro ovlivňování svých vnějších obchodních vztahů...“ (Štěrbová a kol. 2013, s. 106). Dále jsou státy limitovány zapojením se do integračních celků.

Členské státy Evropské unie (dále jen EU) jsou zavázány k plnění Společné obchodní politiky EU, jež patří do výlučné pravomoci EU. Podpora exportu sice netvoří

součástí této politiky, státy jsou však limitovány pravidly WTO, OECD a EU, která stanovila hranice poskytování podpor (Kalínská a kol. 2010).

Nástrojem pro podporu exportu jsou **subvence** státu. Jsou to finanční příspěvky poskytnuté státem, ze kterých plyne příjemci prospěch. Ty mohou být poskytovány do výroby vývozního zboží, k vývozu zboží či jako daňová úleva vázaná na vývoz (Štěrbová a kol. 2013). Rozvinuté země, které jsou členy WTO, však musely zrušit exportní dotace do roku 2015, rozvojové pak do roku 2018 či 2020.

Podpora ze strany státu může být také nefinančního charakteru. Stát shromažďuje **informace pro exportéry** o existujících a potenciálních vývozních trzích, které následně buď zdarma, či za úplatu poskytuje exportérům. Další nefinanční formou podpory ze strany státu je **zajišťování výstav a veletrhů**.

Stát a jeho instituce také zřizují organizace zaměřené na podporu exportu. Například Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR založilo agenturu **CzechTrade**, jejíž cílem je zajištění rozvoje mezinárodního obchodu a spolupráce mezi českými a zahraničními subjekty. Agentura disponuje sítí kanceláří v zahraničí a pracovníky se znalostí daného teritoria a podnikatelského prostředí. Společně s Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR a Ministerstvem zahraničních věcí ČR provozuje Klientské centrum pro export, na které se klienti mohou obrátit, chtějí-li konzultovat své exportní a investiční záměry (CzechTrade 2019). Agentura CzechTrade je realizátorem portálu **BusinessInfo**. Portál je místem se širokým spektrem informací zaměřených na zahraniční obchod (BusinessInfo 2019a). Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR je také zakladatelem České agentury pro zahraniční investice **CzechInvest**, jejíž hlavním posláním je pomoc při realizaci investičních projektů (CzechInvest 2019). Propagaci České republiky jako destinace cestovního ruchu zajišťuje agentura **CzechTourism**, založená Ministerstvem pro místní rozvoj ČR (CzechTourism 2019).

Nestátní podpora exportu zahrnuje proexportní aktivity nestátních subjektů. Podpora je realizována ze strany hospodářských komor, zahraničně-obchodních komor či firem, jejichž snahou je překonávat bariéry v mezinárodním obchodě a umožnit snadnější mezinárodní obchodní styk (BusinessInfo 2019a).

Formy podpory **mezinárodní ekonomické migrace** jsou realizovány formou různých **projektů ekonomické migrace**, jejichž cílem je získat kvalifikované pracovníky. Gestorem těchto projektů v České republice je Ministerstvo práce

a sociálních věcí ČR, které zřizuje portál Zahraniční zaměstnanost. Cílem projektů je zefektivnit vstup cizinců na český pracovní trh. Portál informuje o právních předpisech týkajících se zaměstnávání cizinců a rovněž poskytuje informace pro české občany, kteří uvažují o zaměstnání v zahraničí (Integrovaný portál MPSV 2018).

2 Ekonomická situace Číny

Tato kapitola se zaměřuje na základní charakteristiku ekonomické situace Čínské lidové republiky (dále jen Číny). Data o Číně jsou doplněna o statistická data EU, která umožňují srovnávání.

2.1 Politické zaměření Číny

Čína je nejlidnatější a čtvrtou rozlohově největší zemí světa. Hlavním městem je Peking. Země je velká a různorodá, jednotlivé regiony se od sebe liší nejen ekonomicky, ale také jazykově a kulturně (BusinessInfo 2018a).

Čína je dle Ringena (2018, s. 17) státostrana, diktátorský stát - systém dvou silných byrokracií, které jsou vzájemně provázány. „*Stát kontroluje společnost a strana kontroluje stát. (...) Kontrola je podstata tohoto státu.*“

Již od roku 1949, kdy byla vyhlášena Čínská lidová republika, je vládnoucí stranou v zemi **Komunistická strana Číny**. Tehdejším vůdcem strany byl diktátor Mao Ce-tung, jehož politika způsobila chaos nejen v ekonomice, ale také v celé společnosti. Katastrofy, které způsobil, dokázaly, že „...*státostrana má sama o sobě schopnost se zničit.*“ (Ringen 2018, s. 20) Zásluhy za nápravy rozsáhlých škod v celé zemi nese politik Teng Siao-Phing, který v roce 1978 vyhlásil program čtyř modernizací a politiku otevřených dveří. Tyto reformy umožnily Číně vzestup a dostaly ji na současný vrchol (Kocourek in Kunešová a kol. 2014). Otevírání se světu v podobě Tengových reforem bylo pouze ekonomického charakteru. Cílem veškerých reforem nikdy nebylo politické otevírání se světu. Sám Teng sestavil čtyři základní principy, jež jsou součástí stanov tamní komunistické strany, a to: „...*držet se socialistické cesty, držet se lidově demokratické diktatury, držet se vedení komunistickou stranou a držet se myšlenek Mao Ce-tunga a marxismu-leninismu.*“ (Ringen 2018, s. 23) Ani jeden z principů se netýká ekonomické oblasti. Čína je sice socialistickou tržní ekonomikou a vláda je odhodlána zajišťovat ekonomický růst, který je stimulován aktivitou obyvatel, kteří očekávají lepší ekonomickou úroveň, ale „...*pokud by režim musel dát ekonomický růst na misku vah, aby uchoval sám sebe, učinil by to.*“ (Ringen 2018, s. 30)

Kritika Číny ze strany vyspělých států se týká nerespektování lidských práv. Stát jedince nepřetržitě kontroluje, cenzuruje média, knihy i internet. V roce 2014 zavedla

čínská vláda systém sociálního kreditu, který má vypovídat o tom, jak dobrým a prospěšným pro zemi každý občan je.² V současné době je systém v testovací verzi a funkčním by se měl stát v roce 2020 (Dočekal 2018). Soudy jsou podřízeny komunistické straně a státní režim potlačuje jakoukoli formu politické opozice. „*Disidenti jsou často odsouzeni k dlouholetému vězení, k vyhoštění, nebo dokonce k trestu smrti.*“ (Fojtíková, Vahalík 2017, s. 313)

2.2 Současná ekonomická situace Číny

V současnosti je Čína největší světovou ekonomikou³ (IMF 2018a), spravuje největší devizové rezervy na světě (Loesche 2018) a čínská měna jüan (nazývaná též renminbi) patří od 1. 10. 2016 do koše nejvýznamnějších světových měn (IMF 2016). I přes rychlý rozvoj a vysoce perspektivní trh nadále patří z hlediska své ekonomické úrovně mezi rozvojové země.

Čínský prezident Si Ťin-pching se netají ambiciózními plány. V roce 2017 odhalil vizi Číny do roku 2050, jež zahrnuje zdvojnásobení hrubého domácího produktu (dále jen HDP) na obyvatele do roku 2020 oproti roku 2010. Předpokládá také, že se Čína do roku 2035 stane lídrem v inovacích a očekává rovněž zlepšení sociálních a zdravotních podmínek pro obyvatele ve městech i na venkově (Novák, Hrtúsová, Kozelský 2019).

Otázkou ale zůstává, nakolik jsou statistické údaje Číny pravdivé. Většina pozorovatelů podezírá čínskou vládu z jejich nadhodnocování (Ringgen 2018). Studie hongkongské a chicagské univerzity uvádí, že čínské úřady nadhodnocovaly v letech 2008 – 2016 statistiky růstu HDP ročně v průměru o 1,7 %. Čínská ekonomika by tak v současnosti vykazovala růst HDP přibližně o 12 % menší, než prezentují čínské úřady. Za nesouladem mezi oficiálními čínskými statistikami a realitou stojí úřady místní samosprávy, neboť jsou „...*odměňovány za plnění růstových a investičních cílů, tak mají tendenci zkreslovat lokální statistiky.*“ Čínský Národní statistický úřad zná praktiky tamní místní samosprávy a hodnoty ukazatelů upravuje. Studie však poukázala na stále vyšší

² Sociální kredit občanů budou navyšovat pozitivní aktivity. Aktivity, které vláda neschvaluje budou kredit naopak snižovat. Konkrétní aktivity vedoucí k navyšování či snižování sociálního kreditu jsou zatím tajné. Je však jasné, že sociální kredit bude snižován porušováním pravidel, a to jak pravidel daných zákony, tak uměle vytvořených. Součástí systému bude také uveřejnění jmen nejlepších a nejhorších občanů. Špatný sociální kredit znevýhodní žadatele o půjčku, dotkne se také sociálních sítí a zaměří se rovněž na firmy. Ty budou posuzovány podle podobných pravidel jako občané (Dočekal 2018).

³ Pořadí stanovené podle ukazatele hrubého domácího produktu v běžných cenách podle parity kupní síly dostupné na stránkách Mezinárodního měnového fondu (IMF 2018a).

zkreslování růstu HDP po roce 2008, který nebyl adekvátním způsobem upraven čínským statistickým úřadem (mtm 2019).

Tabulka č. 1 ukazuje vývoj HDP Číny, který vykazuje dlouhodobě rostoucí trend. Makroekonomicky se Číně daří. V roce 2017 se sektor služeb podílel na tvorbě HDP 51,6 %. Vyspělé rozvinuté tržní ekonomiky se pohybují nad hranicí 70 %. Zaměří-li se však pozorování na domácnosti a mikroekonomickou stránku věci, bude zjištěno, že většina obyvatel Číny žije v podmínkách podobných středověku (BusinessInfo.cz 2018a).

Tabulka č. 1: HDP Číny a EU v běžných cenách podle parity kupní síly ve vybraném období včetně predikce IMF (mld. USD)

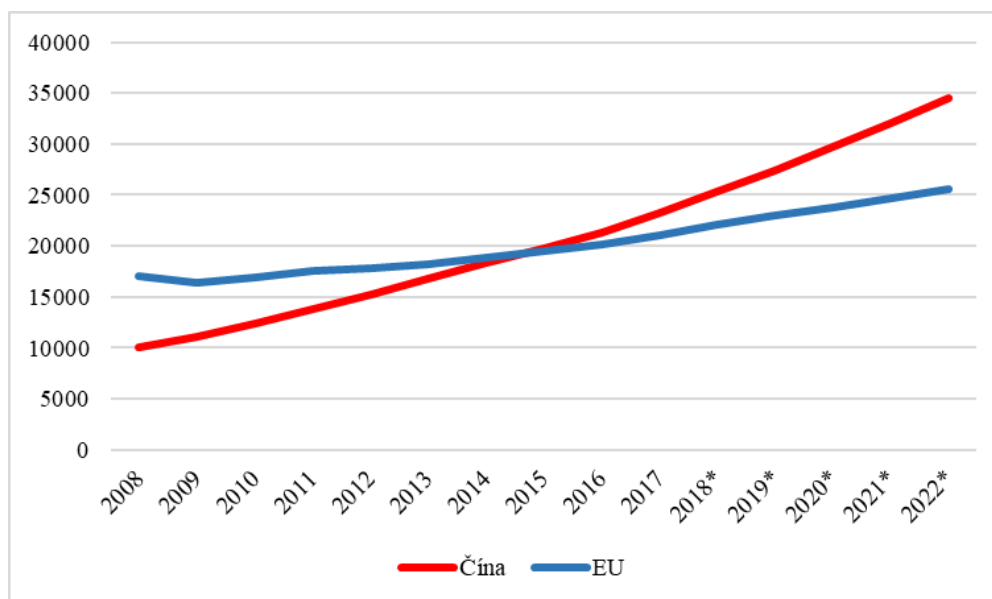
	2014	2015	2016	2017	2018*	2019*	2020*
Čína	18 285,25	19 755,97	21 313,99	23 208,22	25 313,27	27 449,05	29 712,83
EU	18 883,30	19 529,44	20 142,85	21 069,20	22 030,85	22 956,15	23 817,05

**predikce IMF*

Zdroj: IMF, Data Mapper 2018b, vlastní zpracování

Grafické zobrazení dlouhodobějšího vývoje HDP Číny a Evropské unie je včetně predikce dalšího vývoje IMF na obrázku č. 1.

Obrázek č. 1: Vývoj HDP Číny a EU v běžných cenách podle parity kupní síly ve vybraném období včetně predikce IMF (mld. USD)

**predikce IMF*

Zdroj: IMF, Data Mapper 2018b, vlastní zpracování

Hrubý domácí produkt na obyvatele – ukazatel ekonomické úrovně – vykazuje již několik let rostoucí charakter, který lze pozorovat v tabulce č. 2 (BusinessInfo 2018a). Jsou-li hodnoty uvedeného ukazatele srovnány s průměrnou hodnotou za EU, nebo s hodnotami Japonska a USA, je patrné, že ekonomická úroveň země je stále nízká.

Tabulka č. 2: HDP na obyvatele Číny, Japonska, USA a EU v běžných cenách podle parity kupní síly ve vybraném období včetně predikce IMF (USD)

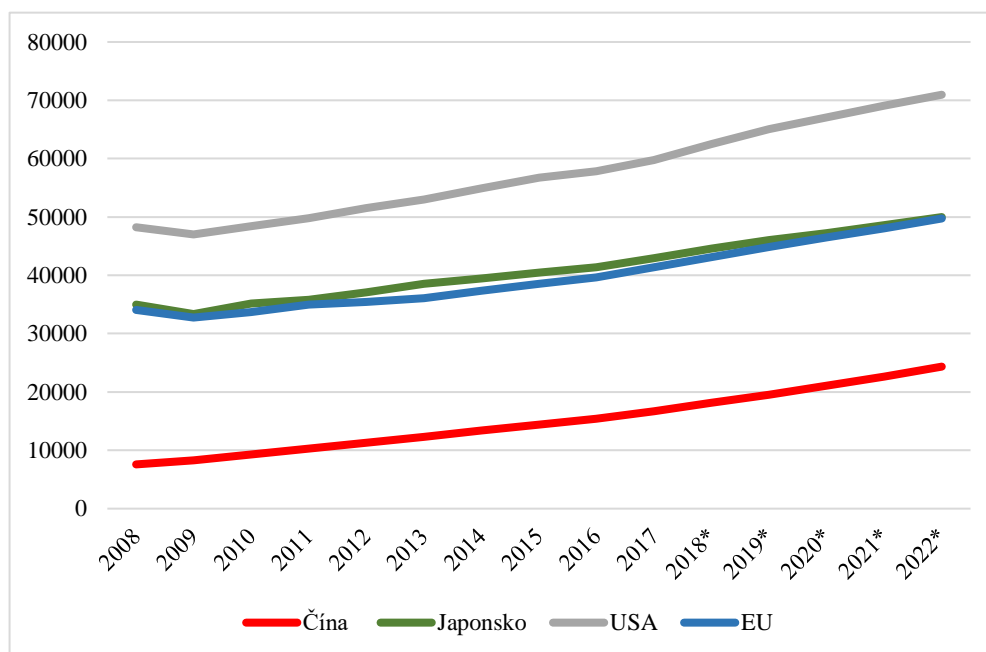
	2014	2015	2016	2017	2018*	2019*	2020*
Čína	13 368,17	14 371,95	15 414,65	16 695,60	18 119,97	19 559,09	21 083,57
Jap.	39 502,32	40 510,54	41 352,76	42 942,23	44 549,69	46 068,59	47 248,63
USA	54 952,40	56 718,32	57 814,53	59 792,01	62 517,53	65 061,59	67 082,20
EU	37 346,77	38 504,90	39 598,47	41 339,17	43 119,92	44 854,33	46 467,94

*predikce IMF

Zdroj: IMF, Data Mapper 2018b, vlastní zpracování

Dlouhodobější grafické zobrazení vývoje hrubého domácího produktu na obyvatele je včetně predikce IMF na obrázku č. 2. Predikovaná data ukazují, že i v následujících letech bude velikost HDP na obyvatele oproti Japonsku, USA i EU nízká.

Obrázek č. 2: Vývoj HDP na obyvatele Číny, Japonska, USA a EU v běžných cenách podle parity kupní síly ve vybraném období včetně predikce IMF (USD)

*predikce IMF

Zdroj: IMF, Data Mapper 2018b, vlastní zpracování

Z následující tabulky č. 3 je patrné, že v letech 2014 – 2016 došlo ke zpomalení růstu čínské ekonomiky. V předchozím desetiletí dosahovala Čína růstu i přes 10 %. Zpomalení růstu vychází z řady příčin. Jako jedna z hlavních je uváděna nízká míra porodnosti, která je důsledkem politiky jednoho dítěte zavedené koncem 70. let 20. století. I přes to, že byla tato politika v roce 2013 zmírněna, a v roce 2015 dokonce zrušena, dopady tohoto čtyřicetiletého období mění strukturu čínské společnosti i její ekonomický vývoj. Čína až doposud rostla díky stálému zapojování nových kvant lidských, přírodních a kapitálových zdrojů. Extenzivní růst, který doposud poháněl ekonomiku, je u konce a následný růst je možný už pouze intenzivně. Obtížný přechod na intenzivní ekonomický růst byl však slabinou všech centrálně plánovaných ekonomik. Pomalejší a udržitelný růst bude vyžadovat další kroky k liberalizaci (Fojtíková, Vahalík 2017). Cílem pro rok 2017 byl růst ve výši 6,5 %, reálně však vzrostla čínská ekonomika o 6,9 %. Po sedmi letech tak došlo k opětovnému růstu. Ekonomice pomohla silná domácí spotřeba, díky které byly vykompenzovány slabší investice. Pro rok 2018 stanovila vláda cíl růstu ekonomiky rovněž ve výši 6,5 % (BusinessInfo 2018a).

Studie hongkongské a chicagské univerzity, která poukázala na falšování statistik čínskými lokálními úřady vzbudila obavy z toho, že největší světová ekonomika roste reálně ještě pomaleji, než dokládaly čínské úřady (mtm 2019).

V porovnání s průměrným růstem členských zemí EU, Japonskem a USA je růst čínské ekonomiky o několik procentních bodů vyšší. Predikce IMF na další období však předpovídají zpomalování růstu čínské ekonomiky (IMF, Data Mapper 2018b), který bude bezpochyby ovlivňován probíhajícím obchodním konfliktem s USA.

Tabulka č. 3: Růst HDP Číny, Japonska, USA a EU včetně predikce IMF (v %)

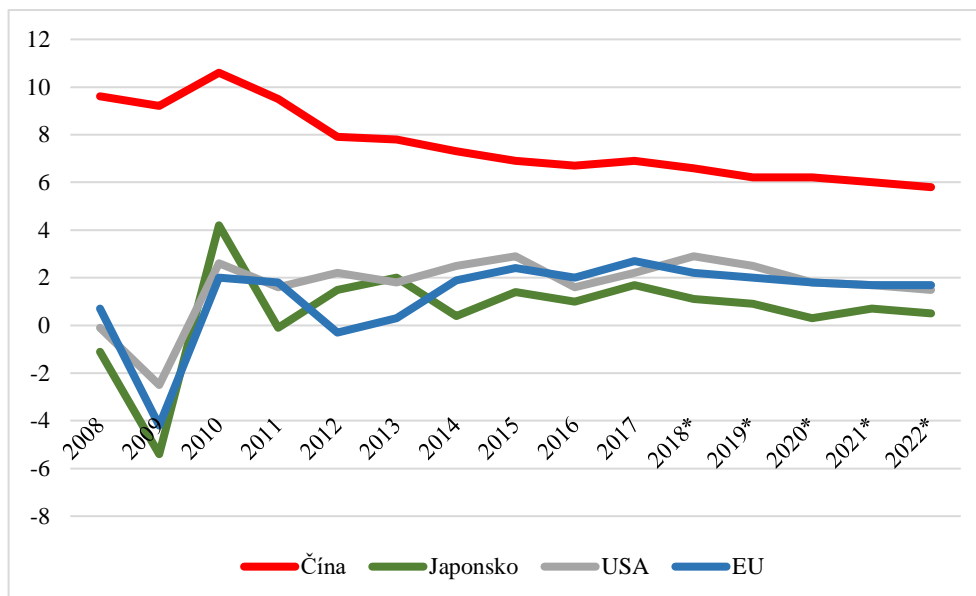
	2014	2015	2016	2017	2018*	2019*	2020*
Čína	7,3	6,9	6,7	6,9	6,6	6,2	6,2
Japonsko	0,4	1,4	1,0	1,7	1,1	0,9	0,3
USA	2,5	2,9	1,6	2,2	2,9	2,5	1,8
EU	1,9	2,4	2,0	2,7	2,2	2,0	1,8

*predikce IMF

Zdroj: IMF, Data Mapper 2018b, vlastní zpracování

Grafické zobrazení dlouhodobějšího vývoje růstu HDP Číny, Japonska, USA a EU je na obrázku č. 3.

Obrázek č. 3: Růst HDP Číny, Japonska, USA a EU včetně predikce IMF (v %)

*predikce IMF

Zdroj: IMF, Data Mapper 2018b, vlastní zpracování

Tabulka č. 4 ukazuje vývoj inflace za posledních 5 let a predikci dalšího vývoje. Mezi lety 2013 – 2015 docházelo v Číně k poklesu dynamiky růstu cen, tedy k desinflaci. Čína, jakožto komunistický stát, kontroluje hladinu cenové úrovně a snaha vlády o udržení cen na nízké hladině se do inflace promítá. Ceny nemohou otevřeně růst a jsou administrativně regulovány a kontrolovány úřady. Ceny mírně vzrostly mezi lety 2015 – 2016, ale poté opět klesaly. Predikce IMF na další roky předpokládají mírný růst cen (IMF, Data Mapper 2018b).

Tabulka č. 4: Vývoj inflace Číny a EU včetně predikce IMF (v %; průměrné spotřebitelské ceny, roční procentní změna)

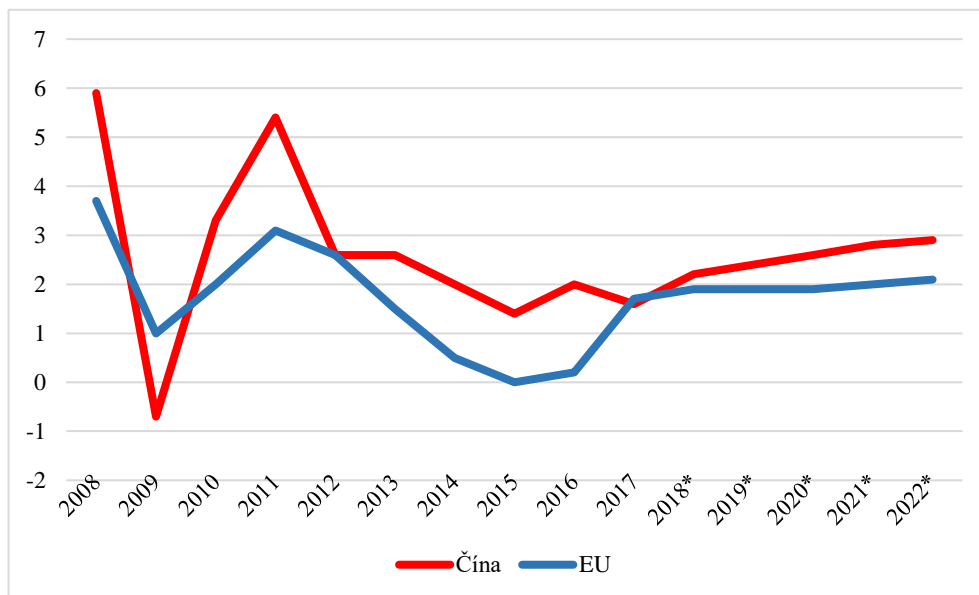
	2013	2014	2015	2016	2017	2018*	2019*	2020*
Čína	2,6	2,0	1,4	2,0	1,6	2,2	2,4	2,6
EU	1,5	0,5	0	0,2	1,7	1,9	1,9	1,9

*predikce IMF

Zdroj: IMF, Data Mapper 2018b, vlastní zpracování

Grafické zobrazení dlouhodobějšího vývoje inflace Číny a EU je na obrázku č. 4. Z grafu je patrné, že mezi lety 2008 a 2009 došlo v Číně k deflaci.

Obrázek č. 4: Vývoj inflace Číny a EU včetně predikce IMF (v %; průměrné spotřebitelské ceny, roční procentní změna)

*predikce IMF

Zdroj: IMF, Data Mapper 2018b, vlastní zpracování

Z tabulky č. 5 a z obrázku č. 5 je patrné, že od roku 2010 Čína vykazuje prakticky stagnující míru nezaměstnanosti. Pro rok 2018 byl stanoven cíl vytvořit 11 milionů pracovních míst ve městech a udržet míru nezaměstnanosti do 4,5 % (BusinessInfo 2018a).

Tabulka č. 5: Vývoj nezaměstnanosti v Číně včetně predikce IMF (v %)

	2014	2015	2016	2017	2018*	2019*	2020*
Čína	4,1	4,1	4,0	3,9	4,0	4,0	4,0

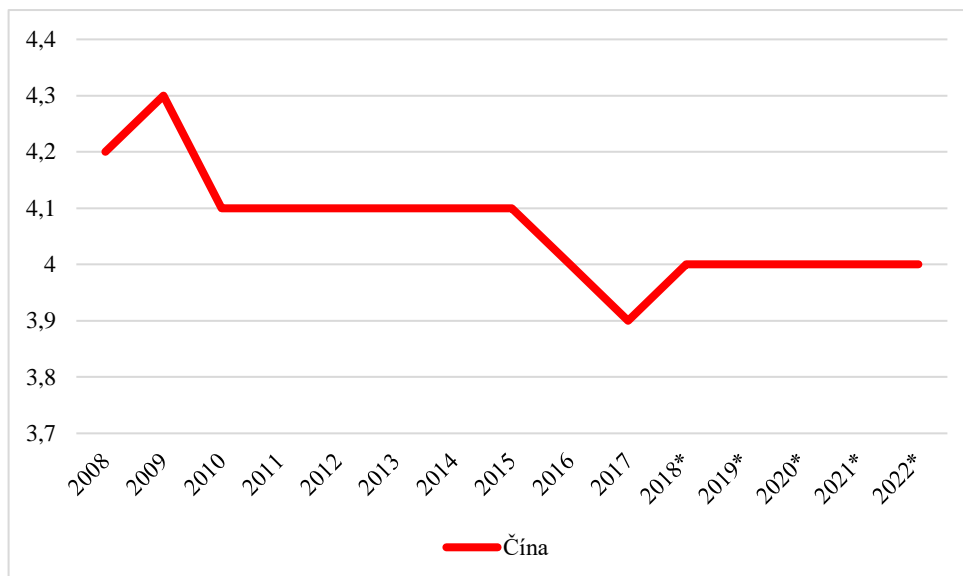
*predikce IMF

Zdroj: IMF, Data Mapper 2018b, vlastní zpracování

Čína nedisponuje jednotným trhem práce, ale existují zde tři oddělené trhy. Třetinu pracovních míst tvoří místa v zemědělství, kde rolníci pracují na kolektivně vlastněné půdě. Druhou třetinu tvoří migranti, na které stát pohlíží jako na druhořadé občany a poslední třetina je tvořena regulárními zaměstnanci a pracujícími v podnikání. Třetina těchto pracovníků pracuje ve veřejném sektoru. Pohyb mezi jednotlivými trhy práce je komplikovaný a omezený, a to převážně z důvodu systému domovské příslušnosti (chu-kchou). Tento systém rozděluje společnost na městskou a venkovskou

podle toho, kde se občan narodil (Ringen 2018). Grafické zobrazení dlouhodobějšího vývoje nezaměstnanosti v Číně je na obrázku č. 5.⁴

Obrázek č. 5: Vývoj nezaměstnanosti v Číně včetně predikce IMF (v %)

*predikce IMF

Zdroj: IMF, Data Mapper 2018b, vlastní zpracování

Tabulka č. 6 zobrazuje kurz jüanu vůči americkému dolaru. Síla čínského jüanu je diskutovaným tématem, neboť jüan ovlivňuje jak devizové trhy, tak globální ekonomiku. Důležitost této měny byla potvrzena v roce 2015, kdy získala statut rezervní měny Mezinárodního měnového fondu, a zařadila se tak do koše nejvýznamnějších světových měn (IMF 2016). Čínská vláda však drží jüan pod přísným dohledem, čímž se snaží zabránit odlivu kapitálu ze země (w4t.cz 2017).

Tabulka č. 6: Kurz jüanu vůči americkému dolaru mezi lety 2012 - 2017

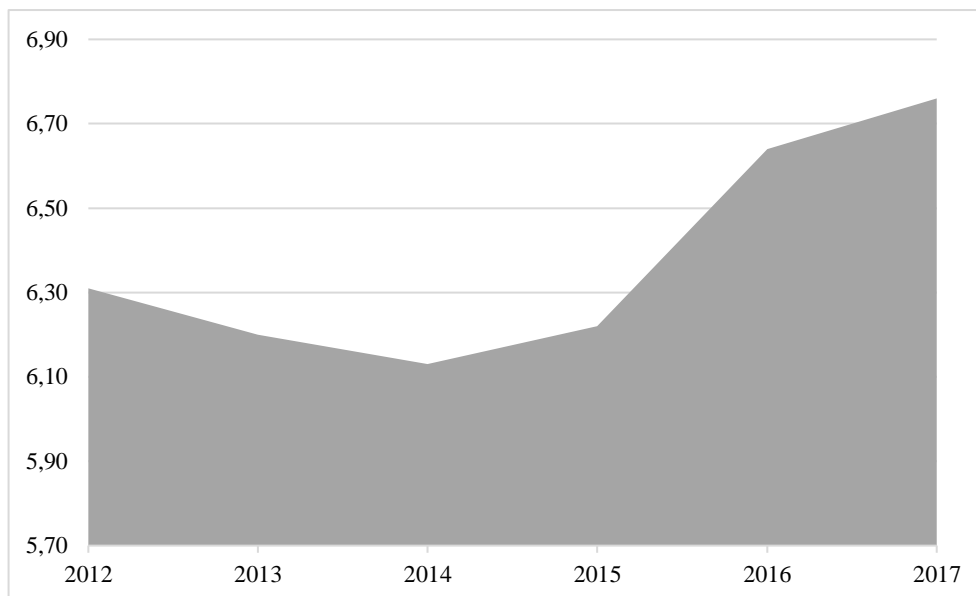
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Kurz měny (CNY za 1 USD)	6,31	6,20	6,13	6,22	6,64	6,76

Zdroj: BusinessInfo 2018a, vlastní zpracování

⁴ Údaje o nezaměstnanosti v EU nejsou na stránkách IMF dostupné. Statistické údaje o nezaměstnanosti členských států EU včetně průměru EU jsou k nalezení v kapitole č. 3. Data pocházejí z Eurostatu.

Grafické zobrazení kolísavosti čínské měny je patrné na obrázku č. 6. Od roku 2014 jüan stále oslabuje.

Obrázek č. 6: Vývoj čínského jüanu k americkému dolaru

Zdroj: BusinessInfo 2018a, vlastní zpracování

V nadcházejících letech by měla čínská měna vůči dolaru i nadále oslabovat. Předpokládá se, že v roce 2020 oslabí na 7,26 CNY za 1 USD. EU i USA požadují, aby byl kurz určován působením nabídky a poptávky – tedy, aby byl učiněn přechod na systém volně plovoucích kurzů. V současnosti považují výše zmíněné státy kurz jüanu za uměle nízký (BusinessInfo 2018a).

Dluh Číny vůči zahraničním věřitelům (viz tabulka č. 7) v roce 2017 dosáhl 47 % HDP. Hlavními věřiteli Číny jsou Japonsko, Hongkong, Tchaj-wan, Světová banka a Asijská rozvojová banka (BusinessInfo 2018a). V porovnání s vytvořeným HDP je vnější dluh Číny relativně nízký.

Tabulka č. 7: Veřejný dluh Číny, Japonska, USA a EU včetně predikce IMF (v % HDP)

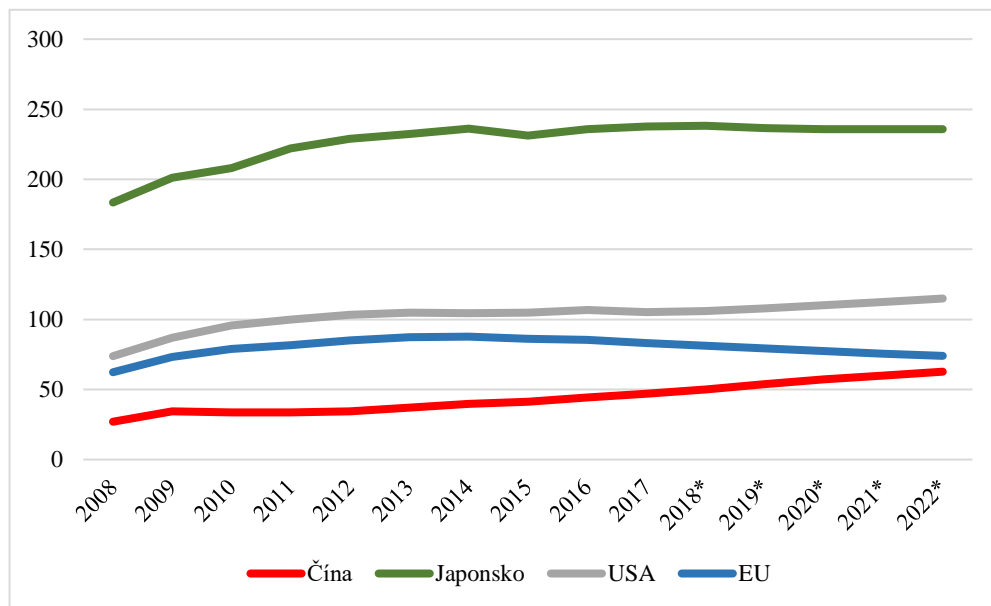
	2014	2015	2016	2017	2018*	2019*	2020*
Čína	39,9	41,1	44,2	47,0	50,1	53,9	57,1
Japonsko	236,1	231,3	235,6	237,6	238,2	236,6	235,8
USA	104,6	104,8	106,8	105,2	106,1	107,8	110,0
EU	87,7	86,2	85,4	83,2	81,4	79,3	77,4

*predikce IMF

Zdroj: IMF, Data Mapper 2018b, vlastní zpracování

Grafické zobrazení dlouhodobějšího vývoje veřejného dluhu je na obrázku č. 7. V porovnání s Japonskem je veřejný dluh Číny nízký.

Obrázek č. 7: Veřejný dluh Číny, Japonska, USA a EU včetně predikce IMF (v % HDP)

*predikce IMF

Zdroj: IMF, Data Mapper 2018b, vlastní zpracování

2.3 Pozice Číny v současné světové ekonomice

Čína je největší světovou ekonomikou (IMF 2018a) a zároveň je již od roku 2009 největším světovým exportérem (Kunešová a kol. 2014, s. 53). Nachází se zde množství dominantních průmyslových odvětví, která vytvářejí materiály a produkty pro export. Proexportní politika Číny je podporována silně podhodnocenou čínskou měnou (Investopedia 2018).

V tabulce č. 8 si lze povšimnout dlouhodobě vykazovaných vysokých přebytků obchodní bilance Číny. Zápornou obchodní bilanci Čína vykazovala naposledy v roce 1993 (Fojtíková, Vahalík 2017). Na počátku reformy v čínské ekonomice v roce 1978 činil objem zahraničního obchodu méně než 10 % HDP, svého maxima dosáhl v roce 2016, kdy činil 65 % HDP (BusinessInfo 2018a).

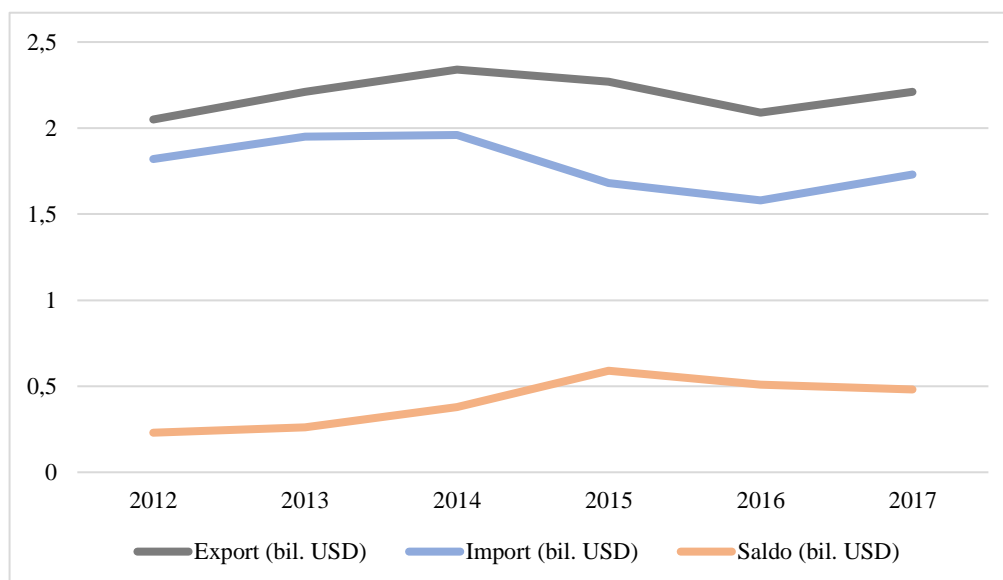
Tabulka č. 8: Obchodní bilance Číny mezi lety 2012 – 2017 (bil. USD)

	Export	Import	Obrat	Saldo
2012	2,05	1,82	3,87	0,23
2013	2,21	1,95	4,16	0,26
2014	2,34	1,96	4,30	0,38
2015	2,27	1,68	3,95	0,59
2016	2,09	1,58	3,67	0,51
2017	2,21	1,73	3,94	0,48

Zdroj: BusinessInfo 2018a, vlastní zpracování

V roce 2017 čínský zahraniční obchod po poklesu mezi lety 2014 až 2016 opět vzrostl. Saldo zahraničního obchodu, které až do roku 2015 rostlo, nyní klesá. Přesto, i přes pokles, Čína stále vykazuje přebytkovou obchodní bilanci (viz obrázek č. 8).

Obrázek č. 8: Obchodní bilance Číny mezi lety 2012 – 2017

Zdroj: BusinessInfo 2018a, vlastní zpracování

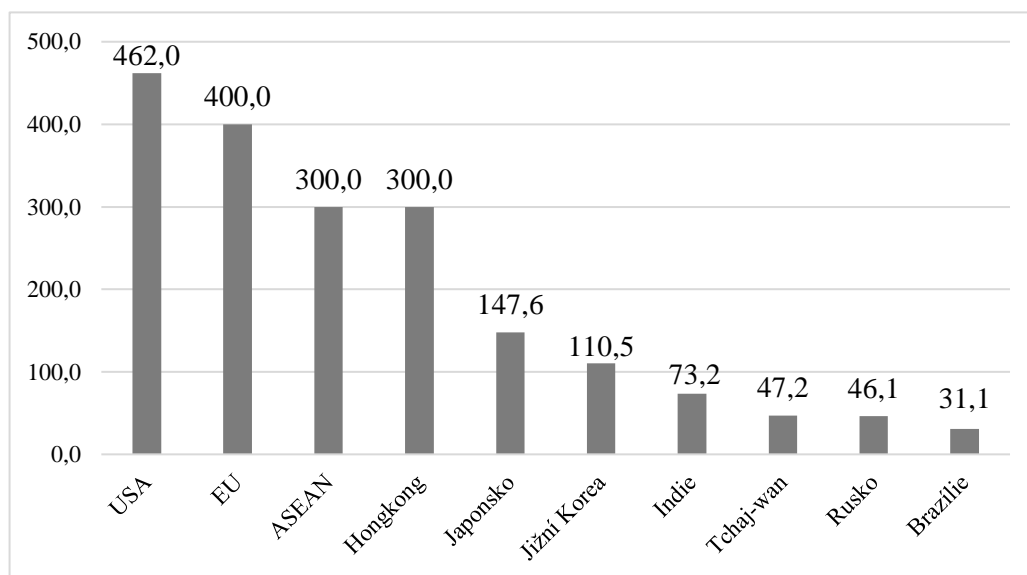
Čína **exportuje** převážně průmyslové výrobky, které v roce 2017 tvořily 95 % veškerých čínských vývozů. Konkrétně se jedná o telekomunikační zařízení, elektronické stroje a zařízení, kancelářské stroje a přístroje a strojírenské a elektrické produkty. Roste vývoz lokomotiv a komunikačních zařízení. Vývozy produktů domácích společností

Huawei a ZTE se na celkovém objemu vývozu podílejí minimálně. Vyšších podílů dosáhla společnost Apple a Hewlett-Packard. Stabilní a silnou pozici ve vývozech zaujímá také firma Lenovo – domácí společnost vyrábějící počítače. Mezi silné položky patří také oblečení, chemikálie, železo a ocel. Nově se začínají vyvážet průmyslové stroje a silniční vozidla (BusinessInfo 2018a).

V roce 2017 patřily mezi nejdůležitější **importní položky** Číny strojírenské a elektronické produkty (46,4 % importů), následně vyspělé technologie, zemědělské produkty, stroje a dopravní zařízení. Významnou položkou dovozu je také ropa, železná ruda a sójové boby, jichž je Čína největším světovým dovozcem. Mimo sóju dováží Čína také rýži, ječmen a kukuřici pro zajištění produkce v potravinářském průmyslu (BusinessInfo 2018a).

Největším **exportním trhem** Číny byly v roce 2017 USA, do kterých mířilo 19 % exportu. Do Evropské unie poté putovalo 16,4 %. Další významné vývozní trhy zobrazuje obrázek č. 9.

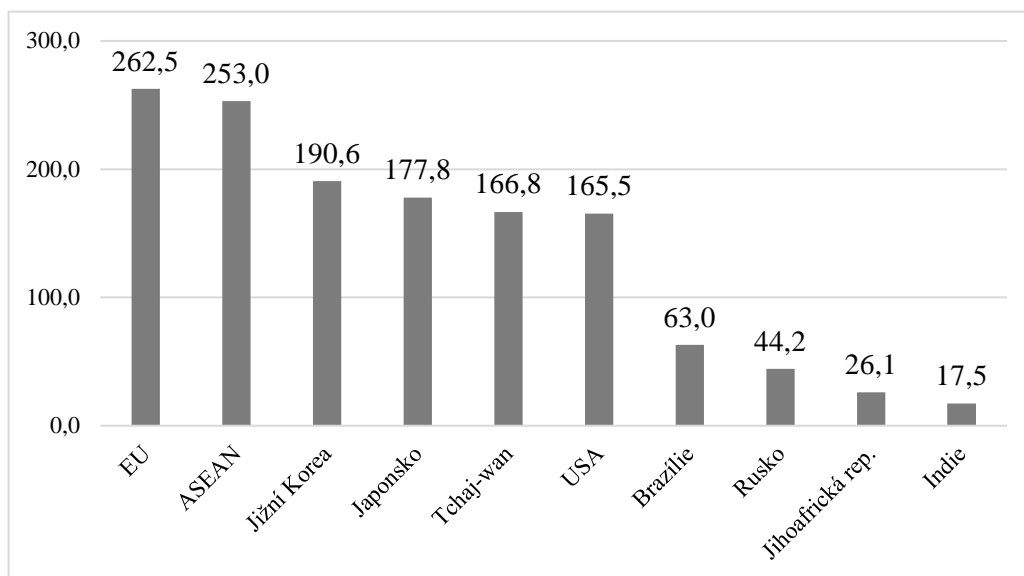
Obrázek č. 9: Top 10 největších exportních trhů Číny (rok 2017, mld. USD)

Zdroj: BusinessInfo 2018a, vlastní zpracování

Evropská unie se v roce 2017 stala největším **importním trhem** Číny. Na celkových dovozech se podílela 13,3 %, následovaly země Sdružení národů jihovýchodní Asie (Association of South East Asian Nations, dále jen ASEAN) s 12,8% podílem, Jižní Korea se podílela 9,6 %. Další významné dovozní trhy zobrazuje obrázek č. 10.

Obrázek č. 10: Top 10 největších importních trhů Číny (rok 2017, mld. USD)

Zdroj: BusinessInfo 2018a, vlastní zpracování

Již několik měsíců lze sledovat obchodní konflikt mezi dvěma ekonomickými velmocemi – Čínou a USA. Dopady obchodní války rozpoutané v roce 2018 mohou být velmi tvrdé⁵ a nemusí mít vliv pouze na tyto dvě ekonomiky. Světová ekonomika je propojeným celkem, kterého se obchodní spory bezpochyby dotknou.

Příliv **přímých zahraničních investic** (dále jen PZI) v Číně za posledních třicet let značně vzrostl. Průměrná roční výše PZI se mezi lety 1985 – 1992 pohybovala na 3,9 mld. USD. Po dobu následujících sedmi let vzrostla jejich průměrná výše na 38 mld. USD (BusinessInfo 2018a). Prudký skok investic v daném období byl dán počáteční nedůvěrou mezi Čínou a zahraničními subjekty. Mezi rozvojovými zeměmi je Čína nejatraktivnější zemí pro zahraniční investory. Od počátku reformy otevírání se světu představovala pro investory příležitosti v podobě relativně nízké ceny pracovní síly, která je disciplinovaná (v současnosti již i cena čínské pracovní síly roste), růstu HDP, velkého spotřebitelského trhu a zvláštních výhod v ekonomických zónách, které jsou navíc vybaveny potřebnou infrastrukturou (Fürst 2010).

⁵ Obchodní válka mezi Čínou a USA vypukla v březnu roku 2018, kdy americký prezident Donald Trump uvalil cla na vybrané druhy čínského zboží v hodnotě asi 60 miliard USD. Důvodem zavedení cel je dle amerického prezidenta ohrožení národní bezpečnosti. Čína okamžitě zareagovala odvetnými opatřeními a zavedla cla ve výši až 25 % na bezmála 130 amerických výrobků. Americká vláda se tak snaží snížit obchodní přebytky Číny v obchodování s USA (Bičík 2018). V roce 2017 vyvezla Čína do USA zboží v hodnotě 462 mld. USD, z USA do Číny mířilo zboží v hodnotě 165,5 mld. USD (BusinessInfo 2018a).

V posledním sledovaném období mezi lety 2015 – 2017 PZI v Číně klesají (viz tabulka č. 9), a to z důvodu přísných podmínek vstupu na tento trh. Zahraniční investoři se musejí potýkat se značnou regulací, administrativní zátěží a netransparentním legislativním prostředím.

Tabulka č. 9: Přímé zahraniční investice v Číně mezi lety 2015 – 2017 (mld. USD)

	2015	2016	2017
PZI	126,3	170,0	160,0

Zdroj: BusinessInfo 2018a, vlastní zpracování

Čínská vláda důsledně reguluje příliv PZI. Ministerstvo obchodu Číny a Národní rozvojová a reformní komise sestavily **katalog pro zahraniční investory**. Tento nástroj hlídá zahraniční konkurenci ve strategických odvětvích (energie, finance a telekomunikace) a snaží se podporovat slabší oblasti, ve kterých stát potřebuje navázat mezinárodní spolupráci (služby, životní prostředí, hi-tech a zpracovatelský průmysl). Katalog však nepřinesl nijak rozsáhlé kroky k liberalizaci, naopak přinesl složitější pravidla pro příliv PZI. Čínská vláda, i přes tato omezení, zdůrazňuje práci na otevírání svého trhu a na budování konkurenčního prostředí. Ekonomický růst není navíc prioritou čínské vlády. Současné provinční vlády upřednostňují ekologicky šetrné investice a směřují je do vnitrozemí (BusinessInfo 2018a).

Nižší příliv PZI je také ovlivněn rostoucí cenou pracovní síly v Číně. Čínská pracovní síla již není nejlevnější, mzdy čínských pracovníků rostou, navíc Čína nedisponuje dostatkem kvalifikovaných pracovníků. Slabší investice jsou promítány i do růstu HDP čínské ekonomiky. Ten sice v posledním sledovaném období opět mírně stoupl (viz tabulka č. 3), to bylo však dáno silnou spotřebou domácností, která slabší investice kompenzovala (BusinessInfo 2018a). Příliv PZI bude v budoucnosti hrát značný vliv na růst čínské ekonomiky.

Nejvýznamnějšími investory v Číně byly v roce 2017 Hongkong (64,6 % celkových investic), Britské Panenské ostrovy, Singapur, Kajmanské ostrovy, Jižní Korea, Japonsko, Německo, USA, Tchaj-wan a Lucembursko. Investice těchto států tvoří 91,8 % z celkových investic v Číně (BusinessInfo 2018a).

Jsou-li zkoumány **čínské investice v zahraničí** (viz tabulka č. 10), lze až do roku 2016 sledovat rostoucí trend.

Tabulka č. 10: Čínské přímé zahraniční investice mezi lety 2012 – 2017 (mld. USD)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
PZI	77,2	90,2	102,9	118,0	170,1	120,8

Zdroj: BusinessInfo 2018a, vlastní zpracování

V roce 2017 čínské PZI klesly na 120,8 mld. USD. Vláda se rozhodla pro omezení růstu čínských investic a zakázala investice do zábavního průmyslu, sportu a hotelů. Čína nejvíce investovala v Hongkongu, významné investice putovaly také do Evropy a Japonska. Značně se snížily toky investic do USA, které jsou navíc v současné době přísněji kontrolovány. Americkými úřady bylo zamítnuto spojení společnosti AT&T se společností Huawei. Nejvýznamnější čínské investice putovaly do obchodních služeb, výrobního průmyslu, velko a maloobchodu a do ICT služeb (BusinessInfo 2018a).

Z hlediska zapojení Číny do mezinárodních ekonomických vztahů jsou pro čínskou ekonomiku důležité **zóny volného obchodu, vědeckotechnické parky a investiční zóny**, které v Číně začaly vznikat v průběhu realizace ekonomických reform.⁶

V současné době je pro zahraničního investora možné investovat do jakýchkoli zón. Kapitál může přesunout do zón, které se specializují na specifické oblasti – environmentální technologie, strojírenství nebo software. Většina investorů umísťuje svůj kapitál na východní pobřeží Číny (v roce 2015 vzrostly PZI na východním pobřeží Číny meziročně o 8,9 %, ve střední Číně klesly o 3,3 %). Odhaduje se, že v roce 2015 bylo v Číně 218 investičních zón. Ekonomické a technologické rozvojové zóny začaly v Číně vznikat v roce 1984 a významně se podílely na čínském otevírání se světu. Zóny se nacházejí v ohraničeném území a nabízejí perfektní infrastrukturu a technické zázemí (BusinessInfo 2018a).

Čínskou vládou je v současnosti odsouhlaseno 16 zón volného obchodu. Hlavními činnostmi v zónách jsou skladovací služby a exportní zpracování. Nové zóny vznikají za účelem podpory ekonomického růstu ve vnitrozemí Číny. Podniky, které se nacházejí

⁶ Čínská vláda vydala v roce 1979 Zákon o společných podnicích, čímž legalizovala investice ze zahraničí na území Číny a vznikly tak první čtyři zóny (Fürst 2010).

v tradičních zónách, využívají dovozu a vývozu bez cel. Objem obchodu v zónách volného obchodu dosahuje přes 100 mld. USD ročně (BusinessInfo 2018a).

Vznikají také finanční zóny volného obchodu. Ty se zaměřují na finanční služby a napomáhají liberalizaci kapitálových účtů, vyšší konvertibilitě jüanu a tvorbě volnějších úrokových sazeb. Zvláštním typem zón jsou tzv. zóny pro exportní zpracování, do kterých pod dohledem celních orgánů vstupuje zboží bez placení cel za účelem reexportu. Zóny však byly zneužívány k bezcelnímu importu zboží do Číny, což vedlo ke zpřísnění pravidel. Existují také místní a privátní zóny. Aktivity v místních zónách se musejí řídit podmínkami stanovenými vládou. Privátní zóny se nacházejí na okraji ekonomických a technologických zón a za finanční obnos nabízejí investorům lepší podmínky pro umístění jejich kapitálu. Ekonomické a technologické zóny tím získávají finanční příspěvky, které využívají k rozvoji zóny. Privátní zóny jsou čínskou vládou prozatím tolerovány (BusinessInfo 2018a), i nadále jsou však podniky pod dohledem vlády. Stát si „...*ponechává pod kontrolou financování podniků prostřednictvím úvěrů od státních bank.*“ (Fürst 2010)

Evropská komisařka pro obchodní politiku Cecilia Malmströmová v roce 2016 v Pekingu při debatě se studenty kritizovala pomalé kroky Číny při reformách: „*Zóny volného obchodu zaznamenaly jen poměrně omezené pokroky, nebo byly zrušeny, a stále přetrvávají obavy ohledně ochrany práv duševního vlastnictví a diskriminace vůči evropským firmám.*“ (Denková 2016)

2.4 Členství Číny v mezinárodních organizacích a uskupeních

Čína je od roku 1971 členem Organizace spojených národů. Vstupu Číny do této organizace předcházela mnohá hlasování. Program čtyř modernizací a politika otevřených dveří realizovaná politikem Teng Siao-Phingem přiměla Čínu učinit kroky k liberalizaci v mezinárodním obchodu. O členství v GATT Čína žádala již v roce 1986. WTO Čínu přijala až v roce 2001 pod příslibem dodržování principu jediného závazku a práv k duševnímu vlastnictví (Kunešová a kol. 2014). Se vstupem do WTO musela Čína také snížit dovozní cla, zajistit odstraňování kvót, zrušit subvence státním podnikům a zpřístupnit všechny sektory ekonomiky zahraničnímu kapitálu (Kocourek in Kunešová a kol. 2014).

Nástupem Donalda Trumpa do funkce prezidenta USA došlo z této strany v roce 2017 k odstoupení od smlouvy o Transpacifickém partnerství (Trans Pacific Partnership, dále jen TPP), což otevřelo prostor pro větší ekonomické sblížení Japonska, které dohodu o TPP podporuje, a Číny, které se tím nabízí možnost zaujmout pozici USA v tomto regionu (Fajon 2017). V návaznosti na obchodní spory s USA iniciuje Čína vznik nové zóny volného obchodu tzv. Regionálního ekonomického partnerství (Regional Comprehensive Economic Partnership, dále jen RCEP). Toto uskupení by se mělo stát největší zónou volného obchodu na světě s působností od východní Asie až po Nový Zéland (Bičík 2018). V prosinci roku 2018 se americký prezident Donald Trump a čínský prezident Si Ťin-pching dohodli na 90denním příměří v obchodní válce, během kterého budou probíhat jednání o obchodní dohodě a nebudou zaváděna nová cla (ČTK, idnes.cz 2018).

3 Ekonomické aktivity Evropské unie

3.1 Významné mezníky Evropské unie

EU je uskupením 28 členských států. Počátky tohoto integračního seskupení sahají do roku 1952, kdy svou činnost zahájilo Evropské sdružení uhlí a oceli. Podpisem Římských smluv vznikly v roce 1957 Evropské hospodářské společenství (dále jen EHS) a Evropské sdružení pro atomovou energii (dále jen EURATOM). Zakládajícími státy obou uskupení byly **Francie, Německo, Itálie, Belgie, Nizozemsko a Lucembursko**. V roce 1968 začalo EHS fungovat jako celní unie. První rozšíření EHS proběhlo v roce 1973 připojením **Spojeného království, Dánska a Irska**, v roce 1981 se připojilo také **Řecko**. K připojení **Španělska a Portugalska** došlo o pět let později. Koncem roku 1992 postoupilo EHS na vyšší stupeň ekonomické integrace a vytvořilo jednotný trh. Činnost EHS začala přesahovat čistě ekonomickou oblast a na základě Maastrichtské smlouvy z roku 1992 vznikly 1. listopadu 1993 Evropské společenství (dále jen ES) a EU (tehdy bez právní subjektivity). V roce 1995 došlo k přistoupení **Rakouska, Švédska a Finska**. Integrační procesy pokračovaly i nadále, v roce 1999 vznikla Hospodářská a měnová unie a eurozóna. Splněním Kodaňských kritérií došlo 1. 5. 2004 k připojení **České republiky, Estonska, Kypru, Litvy, Lotyšska, Malty, Maďarska, Polska, Slovenska, a Slovinska**. Tři roky poté přistoupeno **Bulharsko a Rumunsko**. Dne 1. 12. 2009 vstoupila v platnost Lisabonská smlouva, která ukončila existenci ES a udělila právní subjektivitu Evropské unii. Poslední rozšíření EU bylo uskutečněno přistoupením **Chorvatska** v roce 2013 (Kunešová a kol. 2014). V roce 2019 by mělo být na základě žádosti Spojeného království ukončeno jeho členství v EU. Všechny členské státy EU jsou stabilní demokratické země s rozvinutou konkurenceschopnou tržní ekonomikou, které se zavázaly přijmout právní normy a cíle EU. Z hlediska zapojení se do integračních procesů jsou všechny členské státy EU členy jednotného trhu, který zahrnuje čtyři svobody pohybu – volný pohyb zboží, služeb, pracovních sil a osob a volný pohyb kapitálu. Do eurozóny se společnou měnovou politikou a společnou měnou je zapojeno 19 členských zemí EU.

3.2 Společná obchodní politika Evropské unie

Společná obchodní politika EU patří mezi nejstarší integrační procesy současné EU (Lacina, Ostřížek 2011). Obchod mezi členskými státy EU, tzv. vnitrooblastní obchod se řídí pravidly společného trhu EU. Vnější obchod EU, tedy obchod se třetími zeměmi, je koordinován dle společné obchodní politiky (dále jen SOP), která byla zavedena v roce 1968 společně se vznikem celní unie (Cihelková, Jakš 2004). „SOP spadá mezi výlučné pravomoci Unie, což znamená, že žádný členský stát nemůže tvořit nezávislou obchodní politiku a vystupovat v zahraničně obchodních otázkách samostatně.“ (Lacina, Ostřížek 2011, s. 206) Smysl SOP tkví „...v otevírání zahraničních trhů pro podniky ze zemí EU a zvýšení negociační síly integračního seskupení v jednáních o liberalizaci obchodu.“ (Kalínská a kol. 2010, s. 120)

Od svého vzniku upravuje SOP obchod se zbožím se třetími zeměmi. Od roku 2009 rozšířila svou působnost také na obchod se službami, přímé zahraniční investice a ochranu duševního vlastnictví.

Principem SOP je dodržování jednotných zásad. Jedná se o „...úpravu celních sazeb, uzavírání celních a obchodních dohod, sjednocování liberalizačních opatření, vývozní politiku a obchodní ochranná opatření (např. pro případ dumpingu a subvencování).“ (Cihelková 2003, s. 62)

Konkrétní nástroje SOP jsou konstruovány tak, aby napomáhaly plnit zájmy EU. Nástroje jsou dvojího druhu – smluvní a autonomní. **Smluvní obchodní politika** je tvořena veškerými smluvními dohodami, a to jak bilaterálními, tak multilaterálními o vnějším obchodu EU. **Autonomní obchodní politika** se snaží o ochranu vnitřního trhu EU. Zahrnuje antidumpingová opatření, která bojují proti nekorektním praktikám zahraničních obchodníků. V takovém případě jsou uvalena **antidumpingová cla**. Proti subvencovaným exportům do EU vystupují antisubvenční opatření, která reagují na porušení hospodářské soutěže. Proti subvencím je uvaleno **vyrovnávací clo**. Proti nekorektním praktikám třetích zemí vůči vývozu z EU vystupují **odvetná cla**. Ta jsou uvalena při zrušení obchodních výhod či při zvýšení celních sazeb. Nejvíce omezujícím nástrojem autonomní obchodní politiky je **obchodní embargo** (Kučerová 2010).

3.3 Zapojení Evropské unie do mezinárodních ekonomických vztahů

Evropská unie s více než 500 miliony obyvatel je po Číně a Indii největším trhem světa. V rámci rozvinutého světa je největším ekonomickým celkem (IMF, Data Mapper 2018b). Vývoj populace v EU, Číně, Indii a USA včetně predikce IMF je v tabulce č. 11.

Tabulka č. 11: Vývoj populace v EU, Číně, Indii a USA (miliony obyvatel)

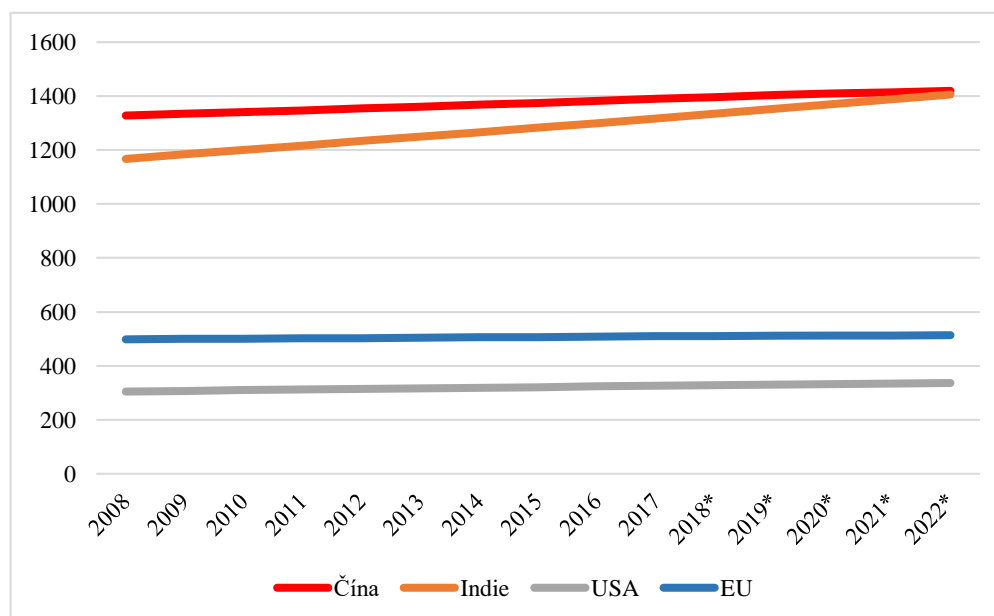
	2014	2015	2016	2017	2018*	2019*	2020*
Čína	1 367,820	1 374,620	1 382,710	1 390,080	1 396,982	1 403,391	1 409,288
Indie	1 266,259	1 282,918	1 299,796	1 316,896	1 334,221	1 351,774	1 369,557
USA	318,853	321,224	323,572	325,886	328,116	330,186	332,269
EU	505,621	507,194	508,677	509,667	510,921	511,793	512,548

*predikce IMF

Zdroj: IMF, Data Mapper 2018b, vlastní zpracování

Grafické zobrazení dlouhodobějšího vývoje populace včetně predikce IMF je na obrázku č. 11.

Obrázek č. 11: Vývoj populace v EU, Číně, Indii a USA (miliony obyvatel)

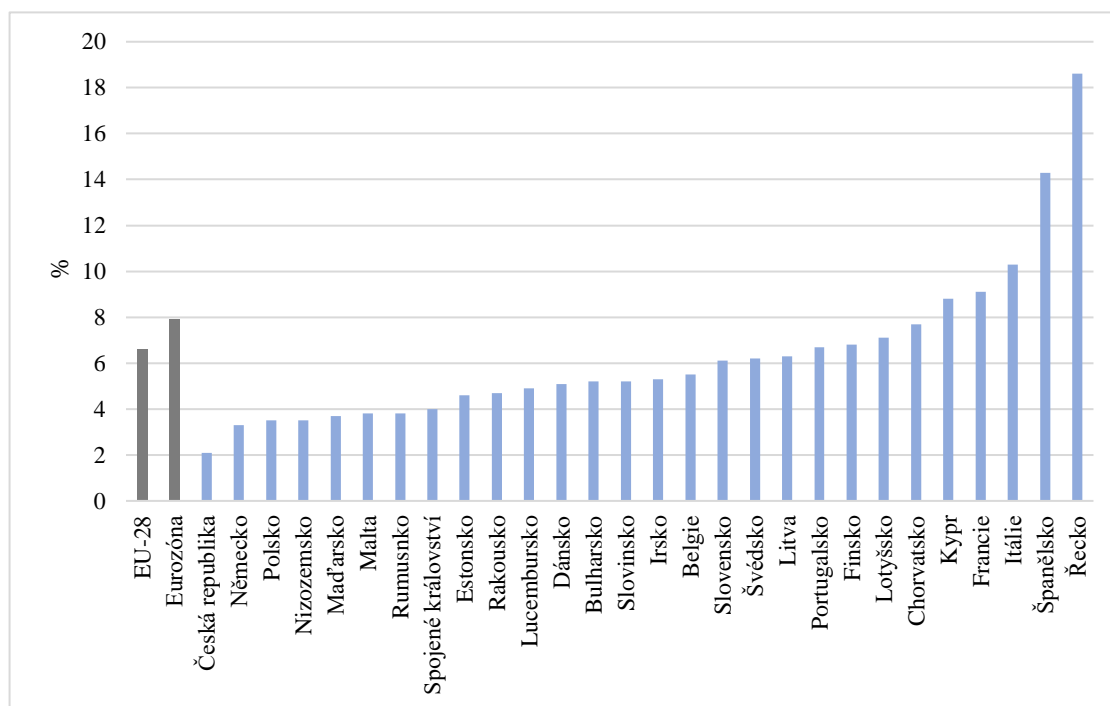

*predikce IMF

Zdroj: IMF, Data Mapper 2018b, vlastní zpracování

Vývoj nezaměstnanosti členských států EU včetně průměru (údaje za prosinec 2018) je vidět na obrázku č. 12. Průměrná hodnota nezaměstnanosti členských států EU byla v tomto období 6,6 %. Členským státem EU s nejnižší mírou nezaměstnanosti byla Česká republika (2,1 %), nejvyšší míru nezaměstnanosti vykázalo Řecko (18,6 %).

Obrázek č. 12: Nezaměstnanost členských států EU v prosinci 2018 (v %)

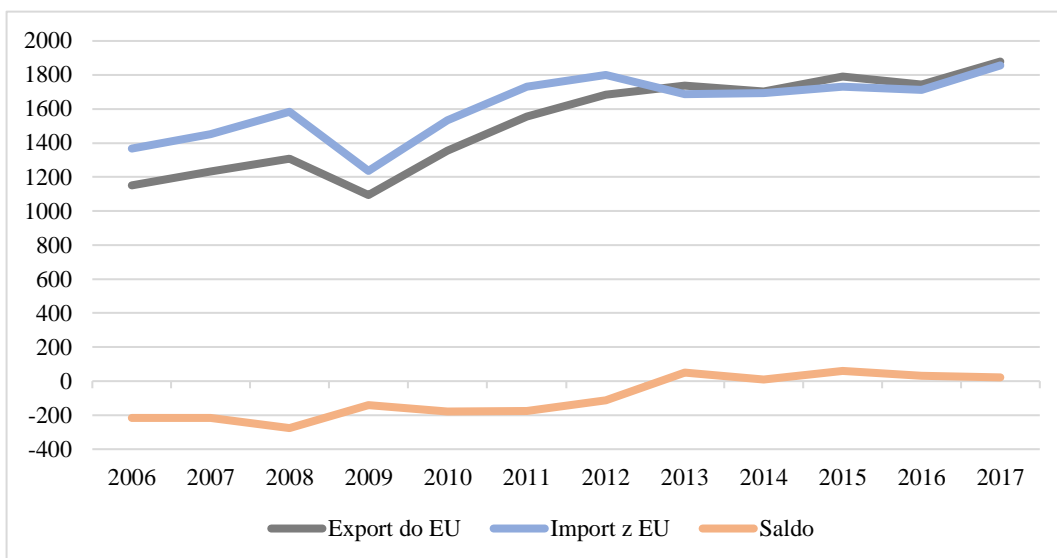

Zdroj: Eurostat 2018g, vlastní zpracování

Členské státy EU se na světovém obchodu se zbožím podílejí zhruba 15 % (Eurostat 2018b). Mezinárodní obchod se zbožím výrazně převyšuje mezinárodní obchod se službami, jeho hodnota je téměř třikrát vyšší. Pohyb některých služeb přes hranice je náročný, což je dáno jejich charakteristickými vlastnostmi.

Ekonomická krize v roce 2008 způsobila pokles exportu i importu (viz obrázek č. 13). V následujících letech zaznamenala EU růst exportu až do mírného poklesu v roce 2012. Od té doby byl export poměrně stabilní. Hodnoty exportu i importu vzrostly v roce 2017, kdy meziroční přírůstek exportu činil 7,7 %. Bilance obchodu se zbožím vykazuje přebytek již pět let po sobě. Obchodní bilance v roce 2017, ačkoli přebytková, poklesla oproti minulému roku z 32 mld. EUR na 23 mld. EUR.

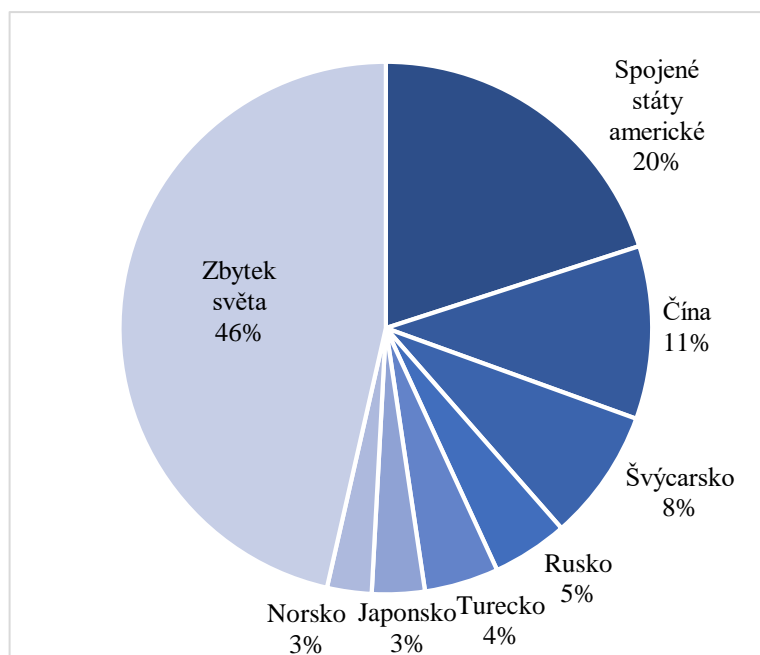
Obrázek č. 13: Bilance obchodu se zbožím mezi lety 2006 – 2017 (mld. EUR)

Zdroj: Eurostat 2018b, vlastní zpracování

Největším exportním trhem EU byly v roce 2017 USA, do kterých směřovalo 20 % vyváženého zboží (viz obrázek č. 14). EU měla v roce 2017 s USA aktivní obchodní bilanci (viz obrázek č. 16). Druhým největším exportním trhem byla v témže roce Čína, do které směřovalo 11 % vyváženého zboží. EU má s Čínou za rok 2017 pasivní obchodní bilanci. Další významné exportní trhy jsou na obrázku č. 14.

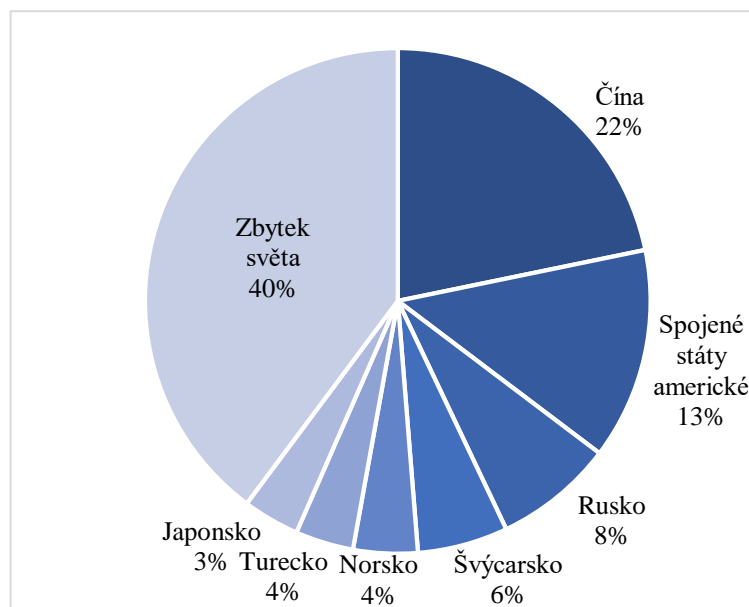
Obrázek č. 14: Hlavní zboží exportní trhy EU pro rok 2017

Zdroj: Eurostat 2018b, vlastní zpracování

Největším importním trhem EU byla v roce 2017 Čína, která dovezla 22 % unijního importu. Druhým největším importním trhem byly USA. Významné importní trhy EU zobrazuje obrázek č. 15.

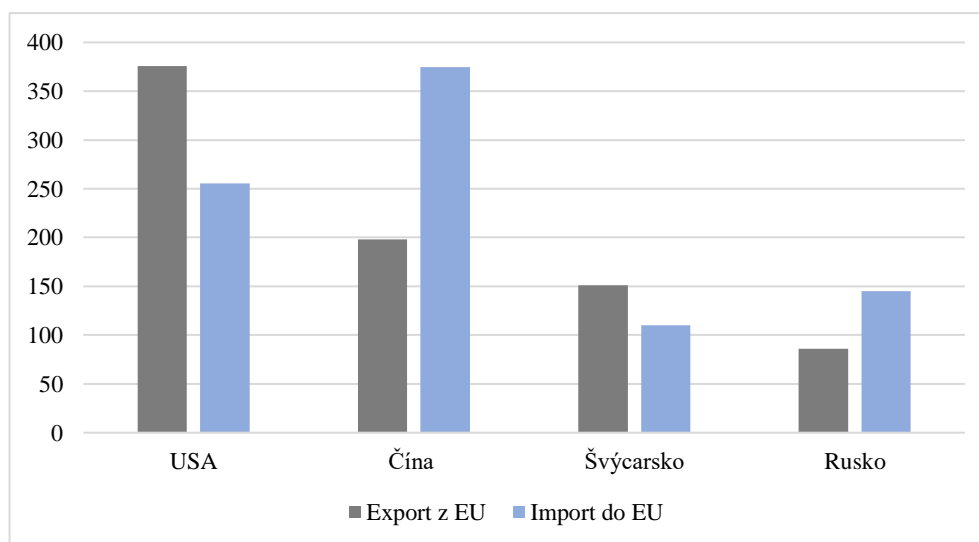
Obrázek č. 15: Hlavní zboží importní trhy EU pro rok 2017

Zdroj: Eurostat 2018b, vlastní zpracování

Vzájemná obchodní výměna EU s největšími obchodními partnery je na obrázku č. 16. Aktivní obchodní bilanci vykazovala EU v roce 2017 s USA a Švýcarskem, pasivní obchodní bilanci měla s Čínou a Ruskem.

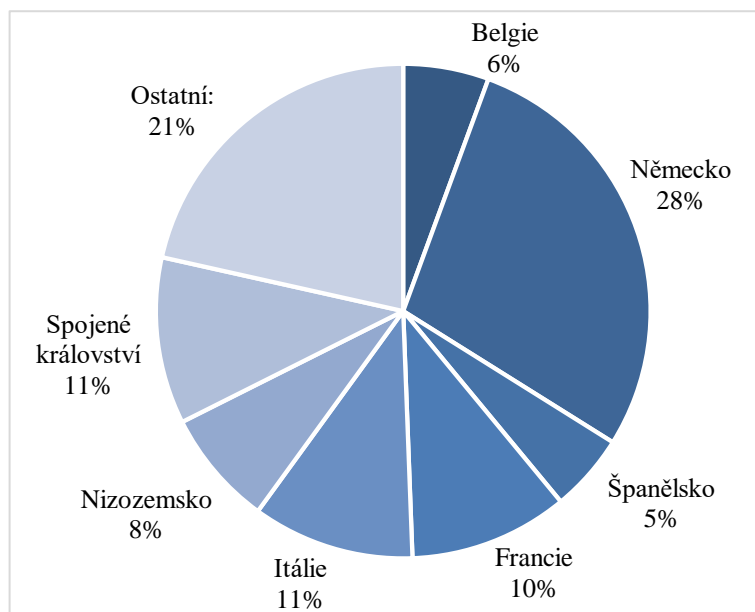
Obrázek č. 16: Vzájemná obchodní výměna zboží s největšími obchodními partnery v roce 2017 (mld. EUR)

Zdroj: Eurostat 2018b, vlastní zpracování

Jsou-li zkoumány podíly jednotlivých zemí EU na exportu do třetích zemí (viz obrázek č. 17), je zjištěno, že značnou měrou se podílí Německo, které vyváží 28 % z celkových exportů. Významný podíl zaujímá také Spojené království, Itálie a Francie.

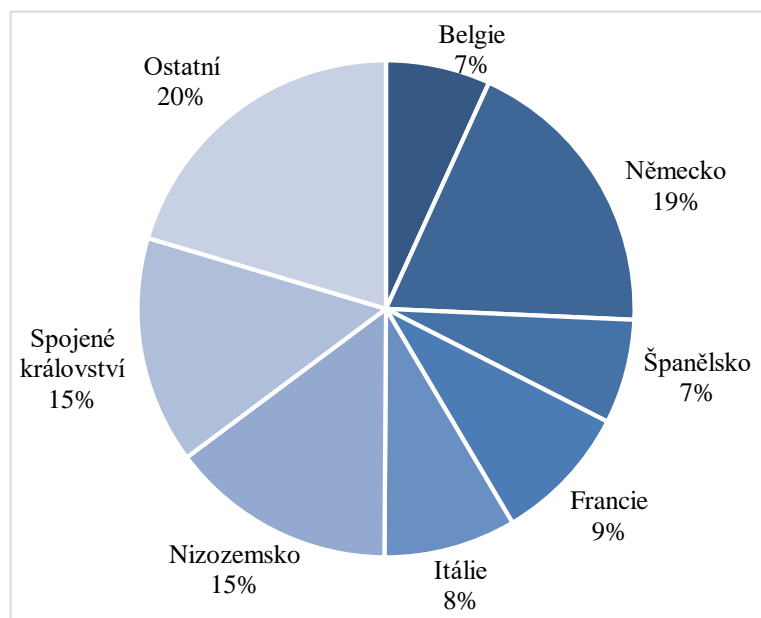
Obrázek č. 17: Podíl států EU na exportu zboží do třetích zemí v roce 2017

Zdroj: Eurostat 2018b, vlastní zpracování

Jednotlivé podíly členských zemí EU na importu ze třetích zemí zobrazuje obrázek č. 18. Největší podíl opět zaujímá Německo následované Spojeným královstvím, Nizozemskem, Francií a Itálií. Poměrně vysoký podíl zaujímá Nizozemsko, neboť značný podíl dováženého zboží do EU putuje přes nizozemský přístav Rotterdam (Eurostat 2018b).

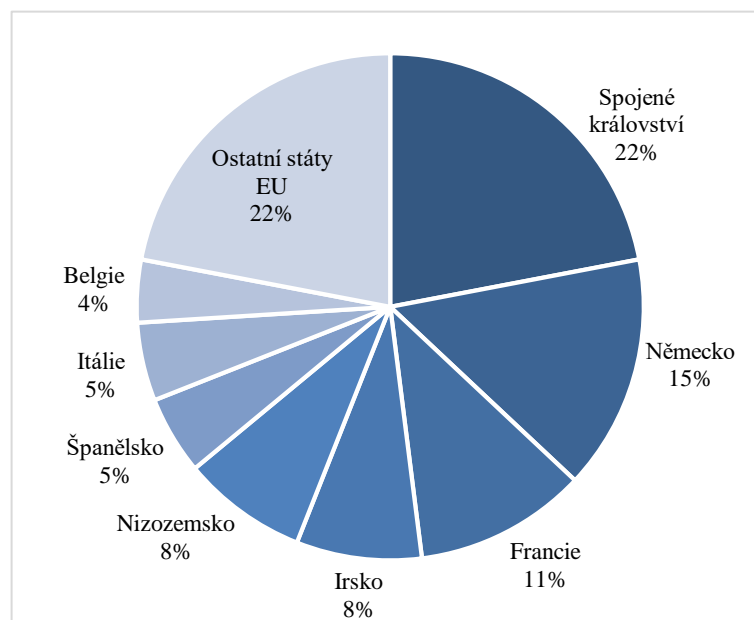
Obrázek č. 18: Podíl států EU na importu zboží ze třetích zemí v roce 2017

Zdroj: Eurostat 2018b, vlastní zpracování

Nejvýznamnější podíl na exportu služeb do nečlenských států EU mělo v roce 2016 Spojené království, které si své prvenství drží již několik let. Hodnota vývozu představovala 189 miliard EUR (22 %). Významným podílem přispělo také Německo (126 mld. EUR) a Francie (96 mld. EUR). Další exportéři služeb jsou zobrazeni na obrázku č. 19 (Eurostat 2018c).

Obrázek č. 19: Podíl států EU na exportu služeb do třetích zemí v roce 2016

Zdroj: Eurostat 2018c, vlastní zpracování

Irsko mělo největší hodnotu importu služeb z nečlenských států EU. Hodnota importu do Irska dosáhla 131 miliard EUR (18 %), Německa 116 miliard EUR (16 %), Spojeného království 94 miliard EUR (13 %), Nizozemska 83 miliard EUR (12 %) a Francie 82 miliard EUR (11 %) (Eurostat 2018c).

Největším exportním trhem služeb pro EU v roce 2016 byly USA. Obchody s USA představovaly více jak jednu čtvrtinu (218 miliard EUR, 26 % z celkových vývozu) veškerého vývozu do třetích zemí. Dalším významným trhem bylo Švýcarsko (14 %), následně Čína (5 %) a Japonsko (4 %). Hodnota dovozu služeb z nečlenských států do EU byla nejvyšší rovněž u USA (219 miliard EUR, 31 % z celkových dovozů). Švýcarsko se na celkovém dovozu služeb podílelo 13 %, Čína 4 % (Eurostat 2018c).

4 Ekonomické vztahy Evropské unie a Číny

4.1 Významné mezníky vztahů Evropské unie a Číny

První ekonomické vztahy EU a Číny byly navázány v roce 1975, ještě v době tehdejšího EHS.⁷ Důležitý dokument představovala **Dohoda a obchodu a hospodářské spolupráci** z roku 1985. Toto ujednání je obnovováno každých pět let a na jeho plnění dohlíží Společný výbor. Otázky politického charakteru včetně oblasti dodržování lidských práv se začaly intenzivně řešit v roce 1995 a tři roky poté byl podepsán dokument **Budování všezahrnujícího partnerství**. Přijetím Číny do WTO v roce 2001 vzrostl počet setkání na různých úrovních. Spolupráce EU a Číny se týkala také podpory sociálních a ekonomických reforem. Záměry EU pro roky 2007 – 2013 byly uvedeny v dokumentu **China Strategy Partner** (CDK 2018). Unie tak dala najevo svůj zájem o udržitelný rozvoj Číny a její úspěšnou přeměnu ve stabilní, prosperující a otevřenou zemi (China, Strategy Paper, 2007). Partnerství prohloubilo a rozšířilo spolupráci v celé řadě oblastí. EU a Čína na sobě začaly být vysoce závislé a v této souvislosti přijaly v roce 2013 dohodu **EU-China 2020 Strategic Agenda for Cooperation**. Dohoda se týká bezpečnosti, prosperity, udržitelného rozvoje a výměnných programů (EU-China 2020 Strategic Agenda for Cooperation, 2013). V současnosti probíhají jednání o nové dohodě, která by měla nahradit, či alespoň aktualizovat dohodu z roku 1985. I přes to, že jsou Čína i všechny členské státy EU členy WTO, přetrvávají mezi těmito subjekty obchodní opatření (CDK 2018). V současné době vyšetřuje Evropská komise 15 druhů zboží podezřelého z dumpingových cen nebo subvenčních dotací⁸ (European Commission 2019). EU chce zajistit, aby Čína obchodovala spravedlivě, aby respektovala práva k ochraně duševního vlastnictví a aby plnila své závazky jako člen WTO (European Commission 2018).

Spolupráce mezi Čínou a EU dosáhla významného pokroku v oblastech, které byly vytyčeny v dokumentu EU-China 2020 Strategic Agenda for Cooperation. Čína však stále vidí svůj rozvoj z čistě ekonomického hlediska a vyzývá EU, aby zajistila trvalý pokrok ve vzájemných hospodářských a obchodních vztazích. Čína se také dostala do politických

⁷ První Dohoda o obchodu mezi EHS a Čínou byla podepsána v roce 1978 (CDK 2018).

⁸ Seznam podezřelých druhů zboží vyšetřovaných Evropskou komisí je uveden v příloze A.

problémů se svým ekonomickým projektem s názvem **Nová hedvábná stezka**⁹ (Chan 2019).

Pro EU i Čínu je obchodní válka vyvolaná USA problémem. Snaha Unie o vytváření liberálních podmínek na světovém trhu se setkala s nelibostí. Čína usiluje o svou pozici v regionu a přislíbila evropským státům, že se jim čínský trh více otevře (Lavička 2018a). Obchodní válka mezi USA a Čínou vyvolává mnohé spekulace. Hovoří se o vytvoření evropsko-čínské obchodní koalice, která by napomohla k udržení řádu mezinárodního obchodu v případě dodržování liberálních pravidel (Kabelka 2018). Čína vyzvala EU k vytvoření společné studie proveditelnosti ohledně zóny volného obchodu mezi Čínou a EU. Unie však současné podmínky vyhodnotila jako nevyhovující z důvodu problémů ohledně smlouvy o investicích mezi EU a Čínou. Obavy Unie se týkají také vývozu špičkových technologií do Číny. EU zůstává v tomto ohledu i nadále opatrná (Chan 2019).

Lídři členských států EU projednávali 21. března 2019 na summitu EU mimo jiné¹⁰ také vztahy s Čínou (Plevák 2019). Evropské státy se připravují na Summit EU-Čína, který se uskuteční 9. dubna 2019 (Evropská rada, Rada EU 2019). Debata se týkala také hrozby v oblasti kybernetické bezpečnosti.¹¹ Lídři členských států Unie diskutovali o otázkách budování vysokorychlostní 5G sítě. Česká republika chystá mezinárodní konferenci, která se bude otázkám kybernetické bezpečnosti věnovat. Vrcholní představitelé členských států Unie hodlají k Číně přistupovat přísněji (Plevák 2019).

4.2 Čína hledá brány do Evropy

Prvním adeptem pro pomyslné „čínské brány do Evropy“ se stalo Polsko, se kterým Čína uzavřela strategické partnerství již v roce 2011, a poté Maďarsko, které se domnívá, že má zvláštní vztahy s Čínou z důvodu silné čínské diaspory na svém území. Obě země hrají významnou roli v čínské iniciativě Nové hedvábné stezky, jejímž cílem je spojení Číny se zeměmi západní Evropy (Turcsanyi 2015). Výsledky strategického partnerství v Polsku však nepřinesly plánovaná očekávání (ČTK 2016).

⁹ Průběh realizace projektu Nová hedvábná stezka je popsán v kapitole č. 4.3.

¹⁰ Lídři členských států EU na summitu projednávali také otázky brexitu, obchodní dohodu s USA a klimatickou politiku (Plevák 2019).

¹¹ Hrozbou, kterou Čína v oblasti kybernetické bezpečnosti představuje, se zabývá kapitola 4.8.

Čína také buduje regionální spolupráci s jedenácti postkomunistickými státy EU a pěti balkánskými zeměmi nazvanou „16+1“¹² Premiéři těchto zemí se poprvé sešli v roce 2012 (EuroZpravy.cz, ČTK 2018a). V červenci roku 2018 se uskutečnil zatím poslední summit skupiny 16+1 v Sofii, na kterém čínský předseda vlády Li Kche-čchiang uvedl, že se Čína hodlá dále otevírat světu a umožní vstup zahraničních produktů na čínský trh. Hodlá také snižovat cla na dovážené evropské zboží a věří, že rozvoj Číny bude prospěšný Evropě i celému světu. Čínská vláda podporuje evropské integrační procesy, neboť potřebuje podporu v probíhající obchodní válce s USA (EuroZpravy.cz, ČTK 2018b). Konečným nekomunikovatelným čínským cílem spolupráce jsou však západoevropské trhy (např. Tiezzi, Turcsanyi). Panují obavy, že Čína chce využít země střední a východní Evropy jako prostředek k tomu, aby zevnitř ovlivňovala své zájmy v EU (Pavlicevic 2016).

Peking si své „brány do Evropy“ pokoušel vybudovat také přes Gruzii, která se stala důležitým partnerem v projektu Nové hedvábné stezky. Gruzie společně s Ukrajinou a Moldávií podepsala v roce 2014 Asociační dohodu s EU (Zenkner 2014), která zahrnovala rozsáhlou a komplexní zónu volného obchodu. Čína proto nabídla Gruzii další možnosti k rozvoji obchodních vztahů. Přes Gruzii by se Čína totiž mohla dostat do západoevropských zemí. Hrozbou pro Gruzii je přeměna v tranzitní zemi, která bude poskytovat letecké, železniční, námořní a silniční spojení mezi západoevropskými trhy a Čínou (Lain 2015).

Další „čínskou branou do Evropy“ se měla stát Česká republika. Návštěva čínského prezidenta v Praze v roce 2016 slibovala značný příliv PZI do České republiky. Předpoklady prezidenta Miloše Zemana však zatím nebyly naplněny, do České republiky do současné doby přitekla jen zlomek ze slibovaných investic. Česká republika má dobré geografické umístění k tomu, aby posloužila jako základna pro čínské společnosti v Evropě. Je také sousedním státem západoevropských trhů, na které se chce Čína dostat¹³ (Turcsanyi 2015).

Vhodnou „bránou do Evropy“ se pro Čínu zdálo být také Spojené království. Londýn je nejdůležitějším evropským finančním centrem, a je tak atraktivním místem

¹² Do skupiny 16+1 patří Albánie, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Chorvatsko, Česká republika, Estonsko, Maďarsko, Litva, Lotyšsko, Makedonie, Černá Hora, Polsko, Rumunsko, Srbsko, Slovensko a Slovinsko (EuroZpravy.cz, ČTK 2018a).

¹³ Česko-čínské vztahy jsou pospány v kapitole č. 4.7.

pro čínské banky a finanční instituce (Ross 2018). Spojené království však hodlá v roce 2019 EU opustit.¹⁴

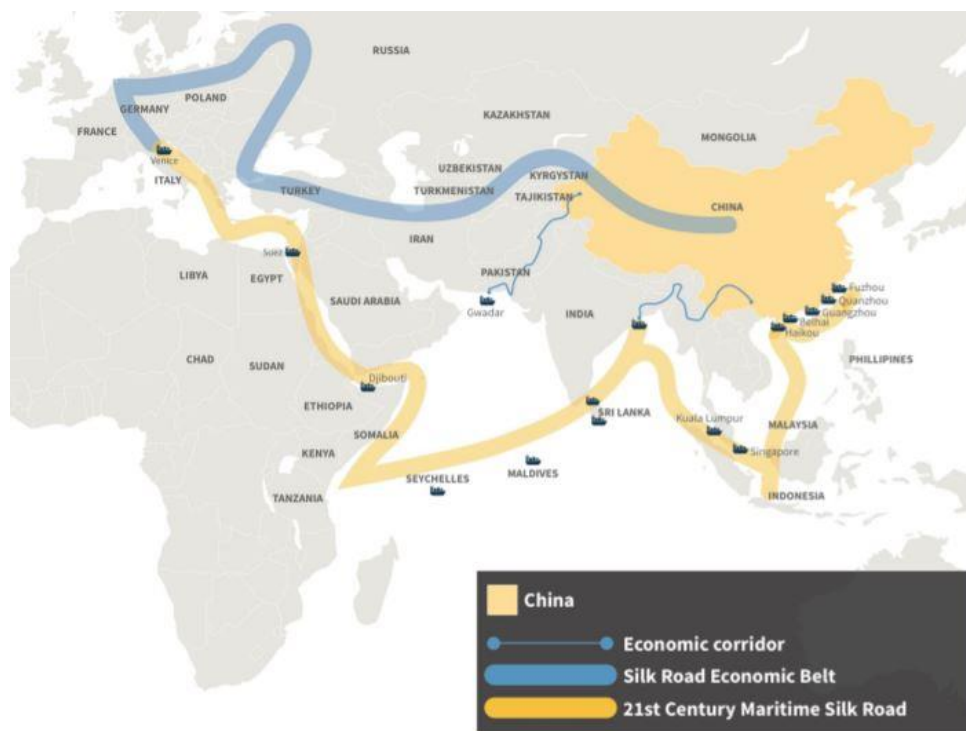
Otázkou však zůstává, co znamená být „čínskou bránou do Evropy“, zda by měla Čína využít jen jednu bránu, nebo budovat další a zda brány do Evropy Čína vůbec potřebuje (Turcsanyi 2015).

4.3 Nová hedvábná stezka v Evropě

Nová hedvábná stezka označovaná též názvy Jeden pás, jedna cesta – *One Belt, One Road* nebo Iniciativa pásu a cesty je označením pro oživení obchodní trasy. Stezka by měla vylepšit dopravní spojení mezi Asií, Evropou a Afrikou, díky kterému by mělo dojít k lepší obchodní a ekonomické spolupráci. Pro čínského prezidenta Si Ťin-pchinga je Nová hedvábná stezka klíčovým prvkem zahraniční politiky. Záměr představil v roce 2013 a rozhodl se do něj investovat 124 mld. USD (ČTK, IMV 2018).

Nová hedvábná stezka bude dle čínské vize zahrnovat dvě obchodní cesty (viz obrázek č. 20).

Obrázek č. 20: Trasa Nové hedvábné stezky

Zdroj: Cai 2017

¹⁴ Vztahy Spojeného království a Číny po brexitu jsou popsány v kapitole č. 4.9.

Suchozemská cesta bude kopírovat původní starověkou Hedvábnou stezku vedoucí z Číny přes střední Asii do Evropy. Námořní cesta povede Jihočínským mořem, Bengálským zálivem a přes Indický oceán k břehům Afriky, a dále přes Suezský průplav až do Evropy. Čína se snaží posílit svůj globální vliv, a Nová hedvábná stezka je tak ideálním nástrojem, jak přetvořit svět ke svému obrazu. Čína komunikuje stezku jako příspěvek k rozvoji světového hospodářství (Lavička 2018b).

Čínský prezident Si Ťin-phing při své cestě do Evropy v roce 2014 naléhal na orgány EU, aby sjednotily politiku EU s Novou hedvábnou stezkou. První evropskou zemí, která podepsala memorandum s Čínou o podpoře Nové hedvábné stezky se stalo Maďarsko v roce 2015. Dle Tiezzi existovala Nová hedvábná stezka, ač neoficiálně, ještě před tím, než Maďarsko podepsalo memorandum (Tiezzi 2015a).

K realizaci Nové hedvábné stezky přispěla v roce 2015 i Česká republika. Na pražském letišti Václava Havla se zprovoznila pravidelná letecká linka mezi Čínou a Českou republikou, která se zdá být odrazovým mostem pro leteckou Novou hedvábnou stezku. Čínský prezident Si Ťin-phing uvedl, že s implementací Nové hedvábné stezky hodlá budovat spolupráci mezi čínskými a evropskými leteckými společnostmi a tím rozšiřovat obchodní příležitosti a rozvíjet cestovní ruch (Han 2015).

Pokud čínská vláda skutečně buduje nějakou „bránu do Evropy“, jedná se o **skupinu zemí 16+1**. Čína hodlá s těmito státy spolupracovat, neboť většina z nich jsou členy EU, a cesta pro budování Nové hedvábné stezky k západoevropským trhům je pro ni tak otevřená. V zemích střední a východní Evropy chce Čína začít budovat linku China-Europe pro pozemní a námořní dopravu. Spolupráci ohledně rozvoje přístavů navrhli zástupci Chorvatska, Slovinska, Polska, Lotyšska a Bulharska. Čína podepsala dohody s Maďarskem a Srbskem o vybudování vysokorychlostní železnice spojující jejich metropole. Tato trať je jen částí z plánované výstavby, do které se po dohodách zapojí také Řecko (Tiezzi 2015b), jehož přístav Pireus a letiště představují pro Čínu další příležitost k rozšíření své přítomnosti v Evropě. Čína investovala 6,7 mld. USD do modernizace athénské letiště a 1 mld. USD na výstavbu letiště na Krétě. Projekt Nové hedvábné stezky zahrnuje také výstavbu železnice, která propojí přístav Pireus se středoevropskými trhy. Projekt by mohl být financován Evropským investičním fondem a fondem Nové hedvábné stezky (Atzori 2016). Čínská vláda poskytne finanční

podporu zemím, které využijí čínské společnosti pro realizaci těchto projektů (Tiezzi 2015b).

EU si je vědoma i nebezpečí, které Čína představuje a má obavy z její přítomnosti v regionu. Unijní orgány proto apelovaly na jedenáct členských států z regionu, aby se zdržely prohlubování vztahů s Čínou (Pavlicevic 2016). Odborníci přirovnávají čínskou iniciativu k trojskému koni, protože čínské investice mají směřovat do oblastí, které jsou kritické pro národní bezpečnost (dopravní a energetická infrastruktura). V Černé Hoře, která je kandidátskou zemí EU, se staví dálnice Bar-Boljare. Na projekt financovaný čínskou půjčkou upozorňoval IMF, který tvrdí, že takto objemné půjčky nebude malá země schopna splatit (Weidenfeld 2018). I kandidátská země EU Srbsko nahlíží na čínské investice jako na příležitost. Získat půjčku od Číny je v porovnání s EU poměrně snadné. Čínská stopa v regionu ohrožuje posun postkomunistických zemí k pokroku a rozvoji, který doposud úspěšně spolufinancovala EU. Snaha západních investorů vstoupit na tyto trhy je s přílivem čínského kapitálu složitější (Witthoeft 2018). Alarmující jsou individuální dohody uzavřené mezi Čínou a některými zeměmi skupiny 16+1. Zvýšenou pozornost vzbudilo vyšetřování poradce prezidenta Miloše Zemana Jie Ťien-minga, který čelí v Číně podezření z hospodářských zločinů. Německo několikrát vzneslo námitky proti dalšímu rozvoji uskupení 16+1 (Bachulska 2018). Je možné konstatovat, že iniciativa 16+1 ztratila dynamiku, jelikož mnoho infrastrukturních a investičních projektů se oddálilo nebo selhalo (Weidenfeld 2018).

Návštěva italského prezidenta Sergia Mattarella a francouzského premiéra Bernarda Cazeneuve v Pekingu v roce 2017 ilustrovala ochotu rozvíjet vzájemné vztahy s Čínou. Ačkoli italský prezident a francouzský premiér navštívili Čínu současně, společné setkání se nekonalo. Oba státníci se zajímali o čínský projekt Nové hedvábné stezky pouze na bilaterální úrovni vztahů s Čínou. Italský prezident vyzdvihoval kvality italských přístavů Janov a Terst, díky kterým by Čína dosáhla jádra Evropy (Goulard 2017). Na konci března tohoto roku má čínský prezident Si Ťin-pching navštívit Itálii, jejíž političtí představitelé by s Čínou co nejdříve rádi uzavřeli předběžnou smlouvu o zapojení Itálie do čínské iniciativy Nové hedvábné stezky. Na kroky italské vlády mimo jiné reagoval také Bílý dům, který Novou hedvábnou stezku označuje jako iniciativu Číny pro Čínu (ČTK 2019d).

Peking má zájem na tom, aby byla Nová hedvábná stezka pro Evropu prospěšná. Protekcionistická opatření silící nástupem Donalda Trumpa do funkce prezidenta USA otráslly jak Evropou, tak Čínou. Čína si, nejen v návaznosti na tento konflikt, přeje užší spolupráci s EU. Stále však existují překážky bránící vstupu malých firem na čínský trh a přetrvává také obava z porušování autorských práv a patentové ochrany (Goulard 2017). Nicméně se cesty EU a USA s růstem protekcionismu¹⁵ rozcházejí, a naskýtá se tak cesta k užší spolupráci mezi EU a Čínou.

Obavy vůči Pekingu vyjádřil v roce 2017 také německý ministr zahraničí Sigmar Gabriel, který apeloval na členské státy EU, aby usilovaly o společnou zahraniční politiku vůči Číně. Reagoval na Čínou iniciovanou skupinu 16+1 a požadoval, aby Čína dodržovala politiku Jedna Evropa, stejně tak, jako EU dodržuje politiku Jedna Čína (Poggetti 2017).

Francouzský prezident Emmanuel Macron v lednu roku 2018 při své návštěvě Číny prohlásil, že si přeje, aby se Francie zapojila do čínského projektu Nové hedvábné stezky. Zmiňoval také francouzsko-čínskou iniciativu ochrany životního prostředí a budování tzv. zelených hedvábných stezek. Výroba v Číně enormně zatěžuje životní prostředí¹⁶, na druhou stranu je však Čína významným inovátorem v environmentálních záležitostech. Uznání Nové hedvábné stezky Francií posiluje roli Číny v mezinárodních vztazích s EU (Goulard 2018).

Dlouhodobé strategické partnerství uzavřené v roce 2004 má Čína také s Portugalskem. Pro Čínu je zajímavý portugalský přístav Sines, neboť je jedním z mnoha evropských přístavů, který chce Čína ovládat, aby dokázala spojit své suchozemské a námořní trasy Nové hedvábné stezky. Portugalská vláda se domnívá, že partnerství s Čínou může i nadále prosperovat, a to i navzdory mezinárodní skepsi ohledně čínských aktivit v Evropě (Le Corre 2018).

¹⁵ USA ukončily jednání o Transatlantickém obchodním a investičním partnerství (Transatlantic Trade and Investment Partnership, dále jen TTIP) a TPP (Lungu 2017). Severoamerickou dohodu o volném obchodu (North American Free Trade Agreement, dále jen NAFTA) mezi USA, Mexikem a Kanadou po ratifikaci v těchto státech nahradí 1. ledna 2020 United States-Mexico-Canada Agreement (dále jen USMCA), která je dle amerického prezidenta Donalda Trumpa výhodná pro všechny. Smlouva byla podepsána v listopadu roku 2018 (ČTK 2018a).

¹⁶ Ovzduší v Číně je značně znečištěno. Ochrana životního prostředí však Čína od roku 2017 věnuje stále větší pozornost. Zlepšení stavu životního prostředí patří mezi současné priority země. Na 19. sjezdu Komunistické strany Číny představil prezident Si Ťin-pching svou environmentální vizi o Číně tzv. „Beautiful China“ (Novák, Hrtúsová, Kozelský 2019).

Zmíněná obchodní válka USA s Čínou, která vypukla v březnu roku 2018, vyvolává stále větší potřebu Číny sblížit se s EU. Projekt Nové hedvábné stezky nabízí EU nové příležitosti v době, kdy se USA začínají k EU otáčet zády. Překážkou není ani tak geografická vzdálenost, jako lidské smýšlení, protože čínské hodnoty jsou jen těžko uchopitelné pro demokratické evropské státy (Olczak 2018).

Projekt Nová hedvábná stezka v současnosti nevyvolává v EU nadšení. Existuje několik zemí EU a několik zemí v jejím sousedství, kde byly projekty realizovány. Ty posloužily jako potvrzení toho, že pochybnosti EU ohledně čínských záměrů v Evropě popsané v práci výše jsou pravdivé. Čína je však stále odhodlaná zajistit si své místo v Evropě (Chan 2019).

4.4 Obchodní vztahy Evropské unie a Číny

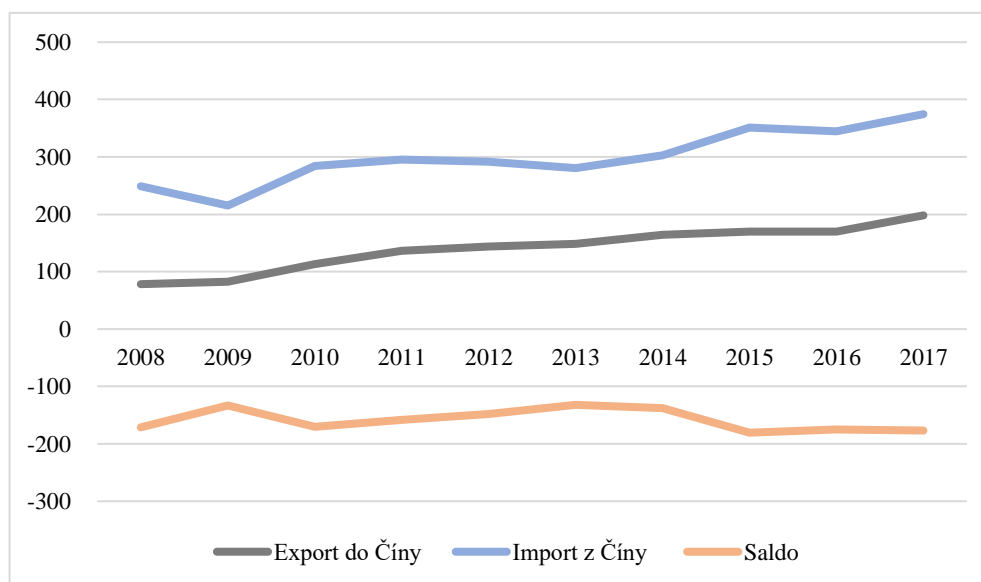
Obchodní vztahy EU a Číny jsou intenzivní. To je patrné ze samotného objemu celkové obchodní výměny se zbožím. Intenzivnější obchodní vztahy má EU pouze s USA. Obchodní bilance EU s Čínou je dlouhodobě pasivní (viz obrázek č. 21), importy z Číny byly v roce 2017 téměř dvakrát vyšší než exporty do Číny. V roce 2017 činil obchodní deficit 176 mld. EUR (viz tabulka č. 12) (Eurostat 2018d). Čína byla v roce 2017 největším importním trhem EU (20 % z veškerých importů o celkové hodnotě 375 mld. EUR) a druhým největším exportním trhem (11 % z veškerých importů o celkové hodnotě 198 mld. EUR) (Eurostat 2018d). Grafické zobrazení obchodní výměny je na obrázku č. 21.

Tabulka č. 12: Obchodní výměna zboží mezi EU a Čínou (mld. EUR)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
EX do Číny	78	82	113	136	144	148	165	170	170	198
IM z Číny	249	215	284	295	292	280	303	351	345	375
Obrat	327	298	397	431	436	428	467	521	515	573
Saldo	-171	-133	-170	-159	-148	-132	-138	-180	-175	-176

Zdroj: Eurostat 2018d, vlastní zpracování

Obrázek č. 21: Obchodní výměna zboží mezi EU a Čínou (mld. EUR)

Zdroj: Eurostat 2018d, vlastní zpracování

Tabulka č. 13 zobrazuje obchodní výměnu zboží jednotlivých členských států EU s Čínou v roce 2017. Státy jsou seřazeny dle objemu exportu od nejvyšších po nejnižší hodnoty. V tabulce je vidět, že pouze tři státy – **Německo**, **Irsko** a **Finsko** – dosáhly

ve sledovaném období aktivní obchodní bilance s Čínou. Ostatní státy vykázaly ve sledovaném období pasivní obchodní bilanci s Čínou. Nejvyšší deficit vykázalo Nizozemsko. Tento deficit je však ovlivněn nizozemským přístavem Rotterdam, přes který putuje do EU značná část importovaného zboží¹⁷ (Eurostat 2018b).

Tabulka č. 13: Obchodní výměna zboží jednotlivých členských států EU s Čínou v roce 2017 (mil. EUR)

	Export	Import	Saldo
Německo	87 259	72 364	14 895
Spojené království	18 941	52 618	-33 678
Francie	18 860	28 054	-9 194
Itálie	13 514	28 430	-14 917
Nizozemsko	12 251	83 057	-70 805
Belgie	8 045	14 750	-6 706
Španělsko	6 254	21 454	-15 200
Švédsko	6 071	7 453	-1 382
Irsko	4 366	2 977	1 389
Dánsko	4 001	5 847	-1 846
Rakousko	3 934	5 140	-1 206
Finsko	3 446	2 042	1 404
Česká republika	2 138	10 537	-8 400
Polsko	2 062	16 322	-14 260
Maďarsko	1 579	5 612	-4 033
Slovensko	1 213	3 078	-1 865
Portugalsko	843	2 049	-1 206
Rumunsko	737	3 788	-3 051
Bulharsko	637	1 109	-472
Slovinsko	562	1 436	-874
Řecko	474	2 719	-2 245
Estonsko	219	688	-469
Lucembursko	215	319	-104
Litva	180	823	-643
Lotyšsko	135	441	-306
Chorvatsko	125	707	-582
Kypr	62	587	-525
Malta	38	170	-133

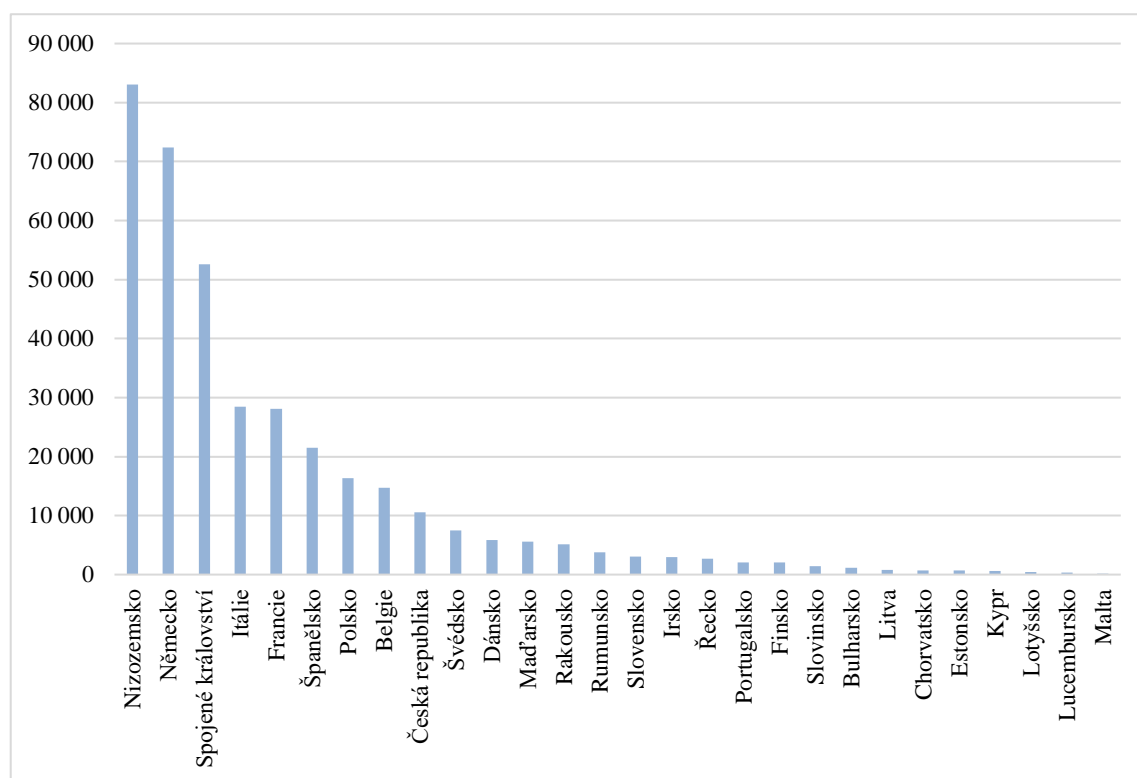
Zdroj: Eurostat 2018d, vlastní zpracování

¹⁷ Grafické zpracování obchodní výměny jednotlivých členských států EU s Čínou je uvedeno v příloze B.

Je-li zkoumán import zboží z Číny u jednotlivých členských států EU (viz obrázek č. 22) je zjištěno, že u šesti z nich (Nizozemsko, Německo, Spojené království, Itálie, Francie a Španělsko) dosáhl import v roce 2017 hodnoty vyšší než 20 mld. EUR. Společně představovaly tyto státy více než tři čtvrtiny celkových dovozů z Číny (Eurostat 2018d).

Všechny členské státy EU kromě Lucemburska (9,3 %) a Malty (8,7 %) dovážejí z Číny více jak 10% podíl z celkových dovozů z nečlenských států EU. Nejvyšší podíl vykazala ČR (33,9 %), Nizozemsko (30,4 %) a Polsko (27,8 %) (Eurostat 2018d).

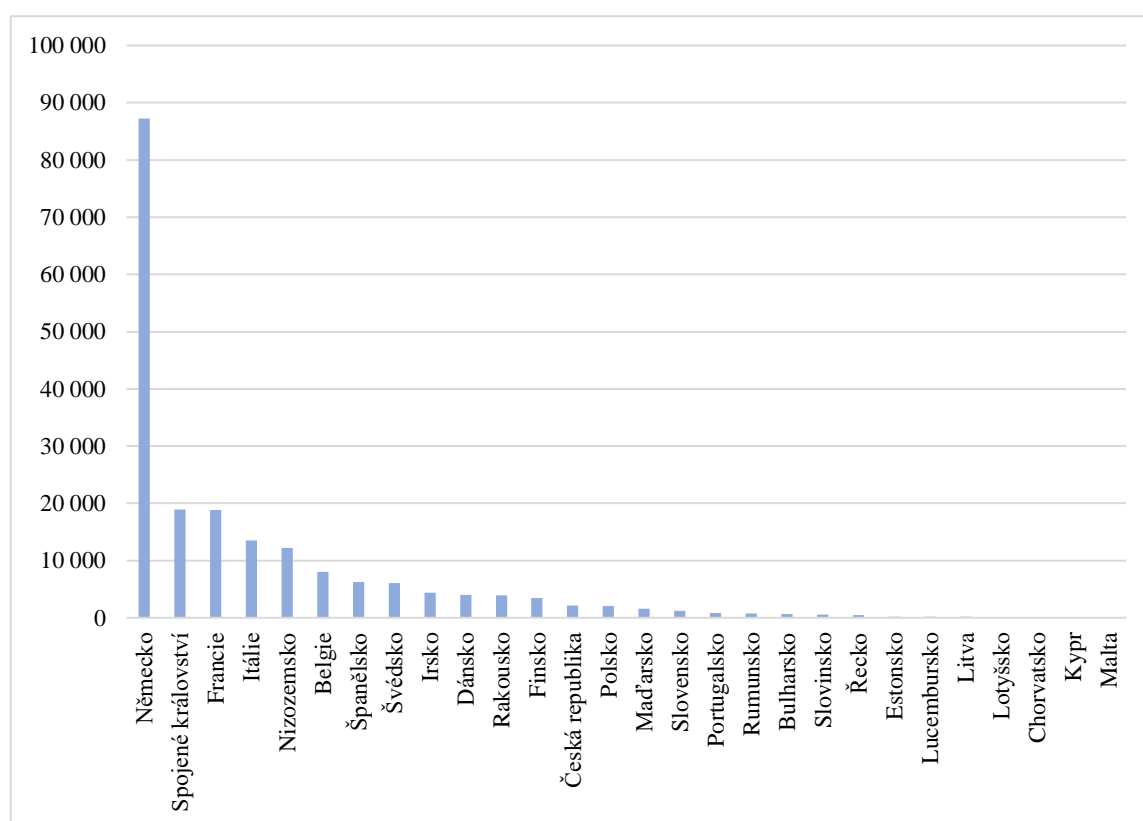
Obrázek č. 22: Import zboží z Číny v roce 2017 (mil. EUR)

Zdroj: Eurostat 2018d, vlastní zpracování

Hodnoty exportu zboží jednotlivých členských států EU do Číny jsou uvedené na obrázku č. 23. Hodnota vývozu do Číny v roce 2017 převyšovala 10 miliard EUR u Německa, Spojeného království, Francie, Itálie a Nizozemska. Největším exportérem zboží do Číny bylo v roce 2017 Německo, které vyvezlo zboží v celkové hodnotě 87 259 mil. EUR. Očistí-li od celkových vývozu exporty do členských států EU, bude zjištěno, že německé vývozy do Číny představovaly 16,4 %, finské 14,2 %, dánské 11,5 %, slovenské 11,3 % a švédské 11 % z celkových vývozu do třetích zemí (Eurostat 2018d).

Obrázek č. 23: Export zboží do Číny v roce 2017 (mil. EUR)

Zdroj: Eurostat 2018d, vlastní zpracování

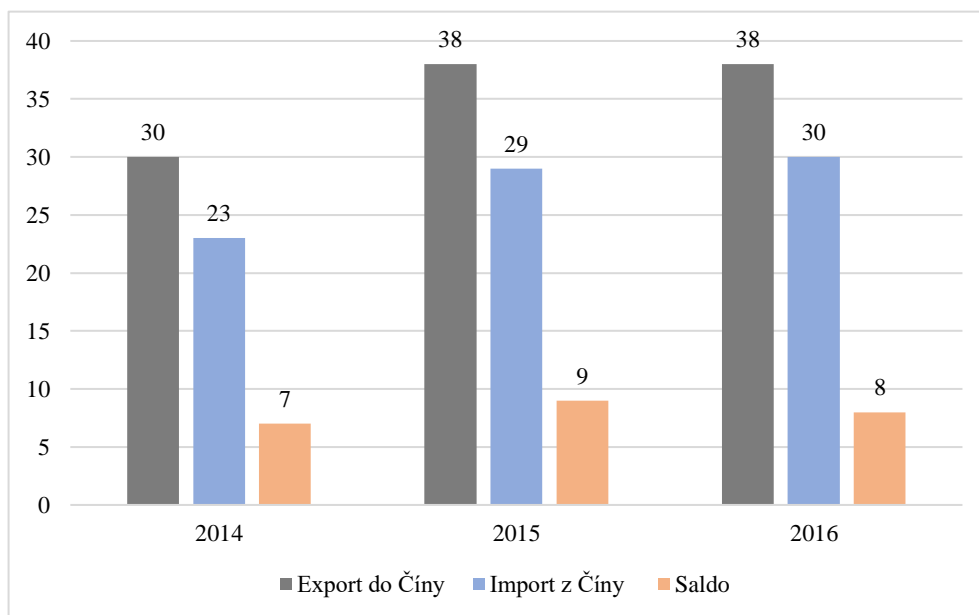
Počátkem roku 2019 prodloužila EU ochranná opatření pro dovoz oceli z nečlenských zemí EU. Evropská komise přijala toto opatření s platností od 4. února 2019 do roku 2021. Důvodem jsou protekcionistická opatření zavedená americkým prezidentem Donaldem Trumpem, který stanovil cla na import oceli ve výši 25 %. Evropští oceláři se obávali značného přebytku hutních výrobků, které by za normálních okolností putovaly do USA. EU se stejně jako jiné ekonomické subjekty brání přílivu oceli z jiných trhů. Kvóty jsou stanoveny pro jednotlivé dovozce, státy i typy zboží.

Pokud dovozci tyto kroky překročí, zaplatí cla ve výši 25 %. Významným vývozcem oceli do Evropy je Čína, která vyrobí přes polovinu světové oceli (Zenkner 2019).

Počátkem nového milénia rychle rostl čínský automobilový trh, který v roce 2009 sesadil USA z prvního místa a stal se největším automobilovým trhem světa. V současné době však prodeje klesají. Horší prodeje se dotkly automobilky Volkswagen, která má ve svém koncernu společnost Škoda Auto. Ta v lednu roku 2019 dodala na čínský trh 27 800 vozů. Prodeje meziročně poklesly o 11,7 %. Navzdory tomu, že analytici investiční banky Goldman Sachs očekávají, že se prodeje aut v Číně letos sníží o 7 %, bude i nadále hrát čínský trh pro automobilku Škoda Auto hlavní roli v jejím dalším růstu (Váchal, Váňová 2019).

EU vykazuje v obchodu se službami s Čínou ve všech sledovaných obdobích aktivní obchodní bilanci (viz obrázek č. 24). Zatímco export služeb do Číny mezi lety 2015 a 2016 stagnoval, import služeb z Číny mírně vzrostl. Obchodní přebytek se meziročně snížil. Silnou zemí v odvětví finančních, reklamních a designových služeb je Spojené království. V obchodu se službami Čína postupně získává sílu (Ross 2018).

Obrázek č. 24: Obchodní výměna služeb mezi EU a Čínou (bil. EUR)

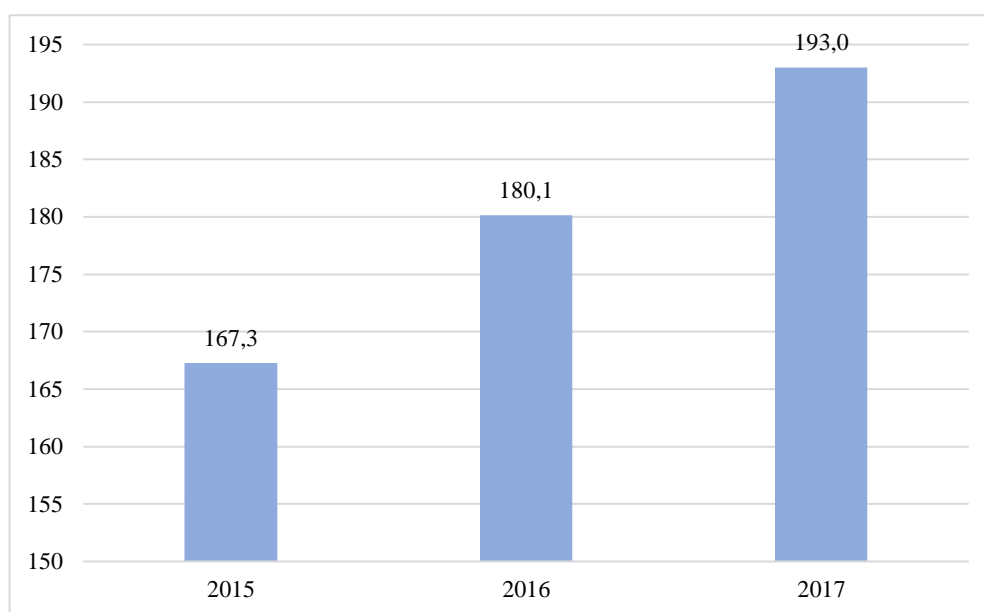

Zdroj: European Commission 2018, vlastní zpracování

4.5 Pohyb čínského obyvatelstva na území Evropské unie

Pohyb čínského obyvatelstva na území EU je vázán na povolení k pobytu. Číňané získali v roce 2017 po Ukrajincích a Syřanech největší počet povolení k pobytu na území EU. Vývoj počtu získaných povolení k pobytu je vidět na obrázku č. 25. Ze 193 002 Číňanů, kteří získali v roce 2018 povolení k pobytu putovalo 96 079 (49,8 %) z nich do Spojeného království, 15 774 (8,2 %) do Německa a 14 905 (7,7 %) do Francie. Zbýlých 34,3 % Číňanů směřovalo do ostatních členských států EU (Eurostat 2018e).

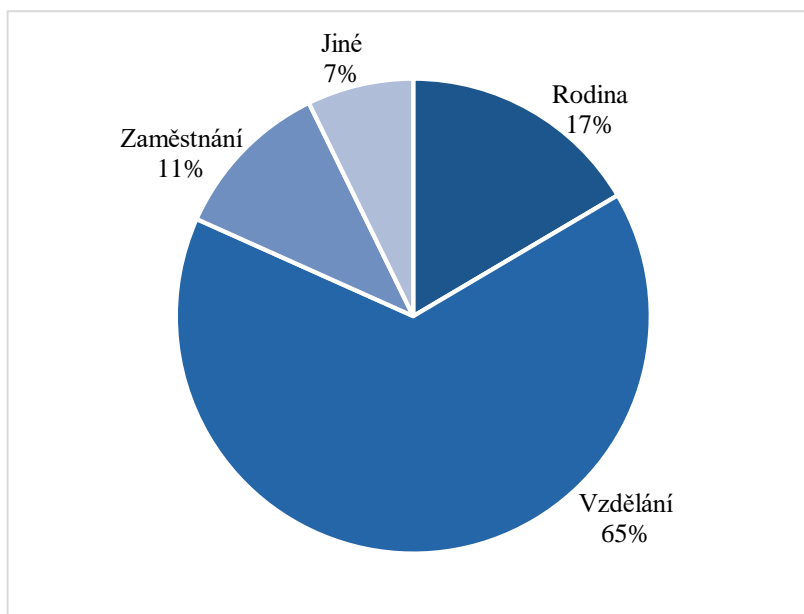
Obrázek č. 25: Počet povolení k pobytu pro Číňany v EU (1000 obyvatel)*

*statistika zahrnuje Hongkong
Zdroj: Eurostat 2018e, vlastní zpracování

Jsou-li zkoumány důvody k pobytu Číňanů na území EU (viz obrázek č. 26), je zjištěno, že v roce 2017 dostalo 65 % z nich své povolení k pobytu z důvodů spojených se vzděláním. Důvody rodinné byly uváděny u 17 % Číňanů.

Obrázek č. 26: Důvod pro získání povolení k pobytu v roce 2017 (v %)

Zdroj: Eurostat 2018e, vlastní zpracování

Číňané se vyznačují silným etnickým povědomím. V nové zemi se hůře asimilují, což dříve vedlo (současně také s nutností reagovat na nepřátelské ohlasy místní komunity) k „...zakládání svérázných Chinatownů – samostatných čtvrtí, připomínajících Čínu v kostce...“ (Obuchová 1999, s. 96). V těchto čtvrtích Číňané dodržují své zvyky, obřady a rituály. Pro Číňany představují tyto čtvrti pocit bezpečí, soudržnosti a podpory. Chinatowny vytvářejí kulturní a jazykové zázemí, jsou místy, kde mohou Číňané žít a pracovat. Zakládání čínských čtvrtí v zahraničí bylo typické do poloviny 20. století. Současní emigrující Číňané nevykazují již takovou tendenci k soustředování se do vymezené plochy a přirozeně žijí mezi domácím obyvatelstvem (Obuchová 1999). Chinatowny se nacházejí v řadě měst po celém světě a představují prostor pro podnikatelské aktivity i všední život.

Významná čínská diaspora s vymezeným územím pro Chinatown se nachází v Paříži, Londýně,¹⁸ Liverpoolu, Manchesteru, Birminghamu, Antverpách, Bruselu, Rotterdamu, Amsterdamu a Athénách (Chinatownology 2019).

¹⁸ Ukázky londýnské čínské diaspory jsou v příloze C.

4.6 Pohyb přímých zahraničních investic mezi Evropskou unií a Čínou

Silný růst toků čínských investic do Evropy se zastavil v roce 2016 (Reiner 2019). Většina čínských investic je podporována tamní komunistickou vládou. Orgány EU byly znepokojeny převážně tokem investic do postkomunistických členských států EU. Charakter čínských investic se regionálně liší. Ve východní Evropě směřovaly investice do infrastruktury, která by měla podpořit čínskou iniciativu Nové hedvábné stezky. Největší objemy investic putovaly do západní Evropy, a to zejména do Spojeného království, Německa a Francie (The Economist 2018).

Toky čínských PZI do EU roce 2018 poklesly. Dokončené transakce čínských PZI v EU v roce 2018 představovaly 17,3 mld. EUR. Oproti roku 2017 se toky čínských PZI do EU snížily o 40 %. Rekordu bylo dosaženo v roce 2016, kdy do EU přitekly čínské PZI v hodnotě 37 mld. EUR. V porovnání s rokem 2016 se toky čínských PZI do EU v roce 2018 zmenšily o více než 50 % (Hanemann, Huotari, Kratz 2019).

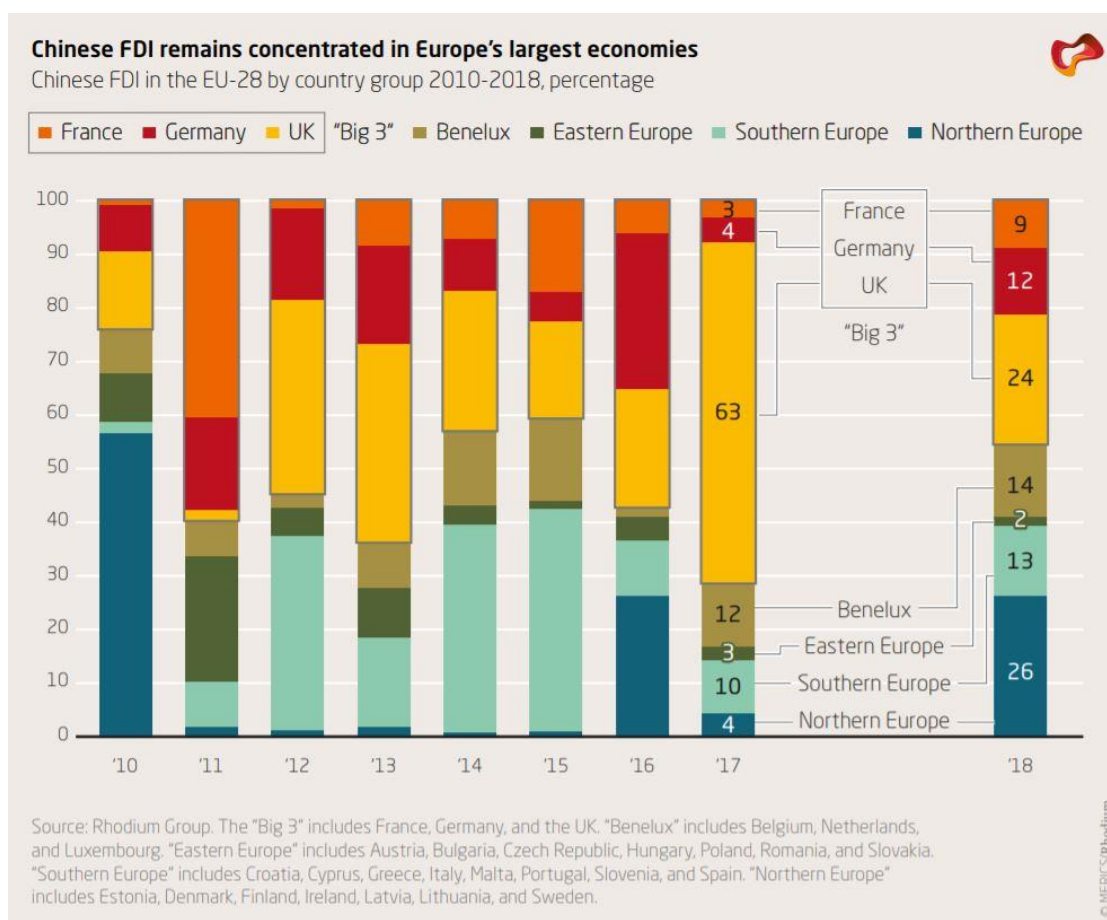
Francie, Německo a Spojené království jsou jakožto dlouhodobě významní příjemci čínských PZI v Evropě označovány jako „Velká trojka“. Podíl na čínských PZI těchto států však v období 2017 - 2018 poklesl ze 70 % na 45 % (viz obrázek 27). Největším příjemcem čínských PZI v EU bylo v roce 2018 **Spojené království** s dokončenými transakcemi v hodnotě 4,2 mld. EUR. Druhým preferovaným cílem čínských investic bylo v roce 2018 **Švédsko**, které navýšilo podíl států severní Evropy, do kterého putovaly čínské PZI v hodnotě 3,4 mld. EUR (investice čínské společnosti Zhejiang Geely Holding Group do švédské firmy Volvo Group v hodnotě 3 mld. EUR). Následovalo **Německo** s příjmem čínských PZI v hodnotě 2,1 mld. EUR. Podíl Beneluxu v roce 2018 navýšilo **Lucembursko**, do kterého putovaly investice v hodnotě 1,6 mld. EUR. Do **Francie** putovaly ve stejném roce čínské investice zhruba ve shodné výši jako do Lucemburska. Čínské investice ve státech východní Evropy¹⁹ mezi lety 2018 – 2019 poklesly z 3 % na necelé 2 %. V regionu se v kontextu celé EU neodehrávají žádné významné fúze ani akvizice od čínských investorů. Státy jižní Evropy²⁰ se na celkovém příjmu čínských PZI v EU v roce 2018 podílely 13 %. V porovnání s rokem 2017 je tento

¹⁹ Autoři použitého pramene Hanemann, Huotari a Kratz řadí mezi státy východní Evropy Rakousko, Bulharsko, Českou republiku, Maďarsko, Polsko, Rumunsko a Slovensko. Členění je v rámci tohoto pramene zachováno.

²⁰ Autoři použitého pramene Hanemann, Huotari a Kratz řadí mezi státy jižní Evropy Chorvatsko, Kypr, Řecko, Itálii, Maltu, Portugalsko, Slovinsko a Španělsko.

podíl sice vyšší, dojde-li však k porovnávání období mezi lety 2012 – 2015, bude zjištěno, že tento podíl je stále nízký (Hanemann, Huotari, Kratz 2019).

Obrázek č. 27: Procentní poměr čínských přímých zahraničních investic ve členských zemích EU. Vývoj mezi lety 2010 – 2018.

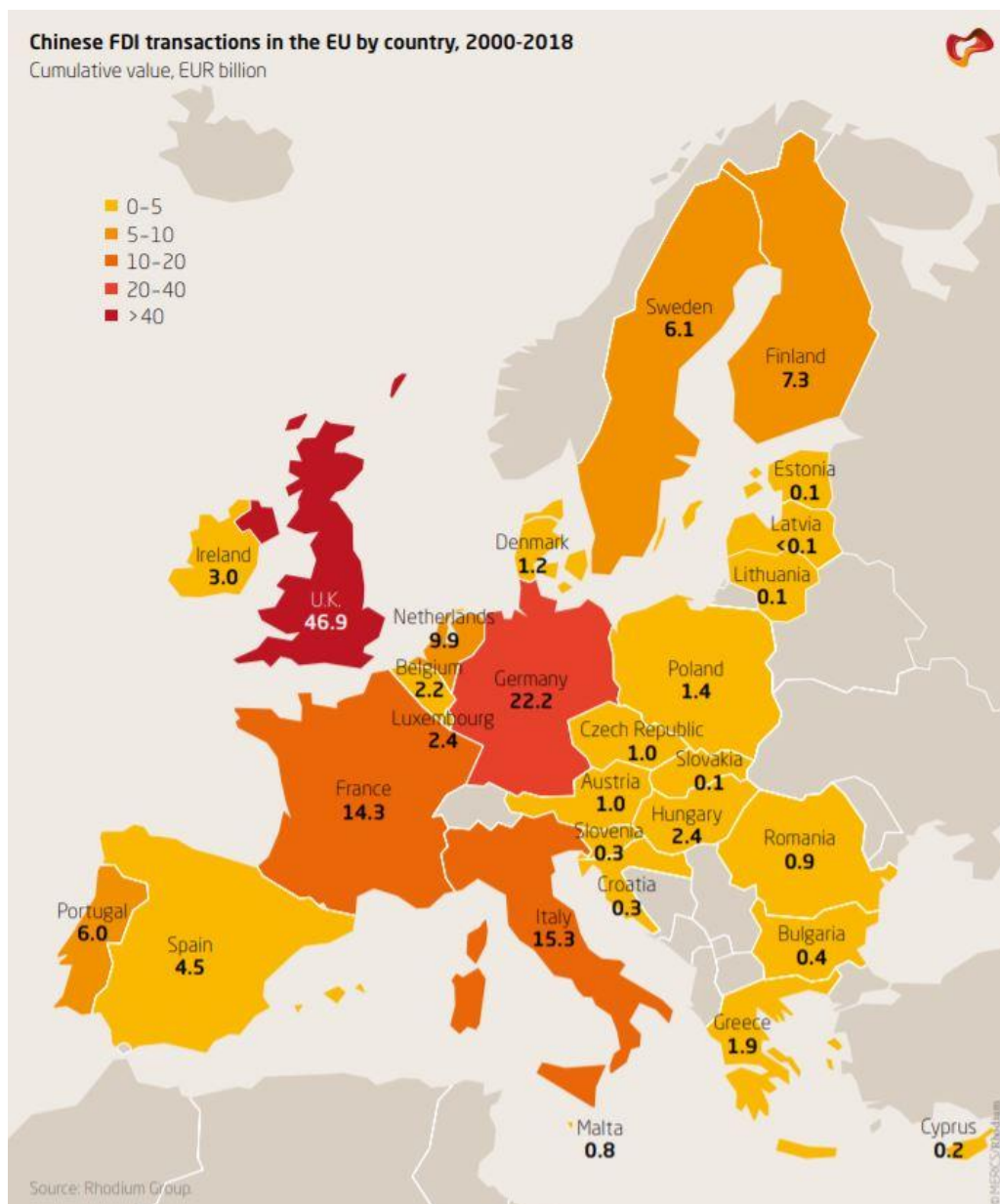

Zdroj: Hanemann, Huotari, Kratz 2019

Obrázek č. 27 také ukazuje **pokles podílu Spojeného království** na čínských PZI v EU. Tento pokles je pravděpodobně způsoben aktivací článku 50 Lisabonské smlouvy, ke které došlo 29. března 2017, a která rozhodla o datu vystoupení Spojeného království z EU. Celý proces brexitu je doprovázen nejistotou. V době kompletování této práce ještě není určen postup, který bude Spojené království při případném odchodu z EU uplatňovat.

Hodnota čínských PZI v jednotlivých zemích EU je na obrázku č. 28.

Obrázek č. 28: Čínské přímé zahraniční investice v zemích EU mezi lety 2000 – 2018

Zdroj: Hanemann, Huotari, Kratz 2019

Evropští politici mají z přílivu čínského kapitálu do EU obavy. Vliv čínských firem v EU roste, a Čína má tak snazší cestu k získání technologií a know-how. Orgány EU se proto rozhodly sestavit pravidla, která by zabránila investorům z nečlenských zemí EU převzít kontrolu firem z citlivých odvětví (Lavička 2018c). Pravděpodobně největší obavy má německá vláda, která zákony zpřísňuje opakovaně. Domnívá se, že německé špičkové technologie končí v Číně. Strategické podniky před rizikovými investicemi chrání také Francie. V České republice blokuje rizikové investice Česká národní banka.

V současné době připravuje Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR plán na kontrolu investic (Frouzová, Žabka 2019).

Každý členský stát EU má možnost požádat Evropskou komisi o posudek, zda investice ze třetí země do domácí ekonomiky není riziková. Po vydání posudku Evropskou komisí bude na členské zemi EU, aby se rozhodla, zda investici přijme, nebo ji zakáže (Frouzová, Žabka 2019).

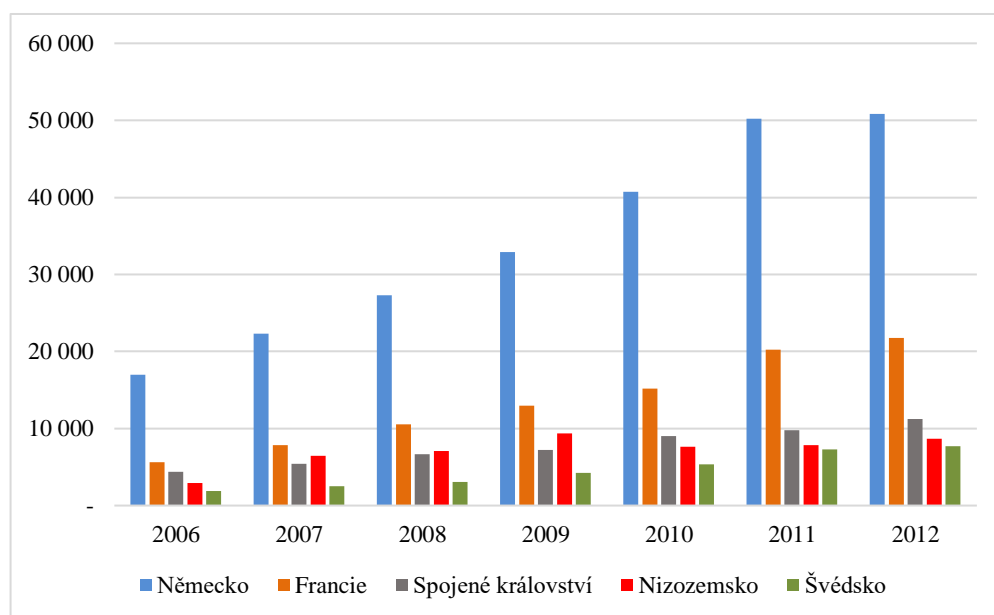
Nejvýznamnějším vývozcem PZI do Číny bylo v období od roku 2006 – 2012²¹ Německo. Další významní vývozcí jsou uvedeni v tabulce č. 14. Grafické zobrazení je vidět na obrázku č. 29.

Tabulka č. 14: Stav přímých zahraničních investic vybraných členských států EU v Číně mezi lety 2006 – 2012 (mil. EUR)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Německo	17 000	22 344	27 275	32 875	40 718	50 197	50 829
Francie	5 641	7 848	10 517	12 957	15 166	20 260	21 731
Spojené království	4 374	5 447	6 664	7 200	9 017	9 798	11 202
Nizozemsko	2 921	6 429	7 096	9 378	7 667	7 853	8 700
Švédsko	1 894	2 495	3 073	4 216	5 365	7 259	7 687

Zdroj: UNCTAD, Bilateral FDI Statistics 2019, vlastní zpracování

Obrázek č. 29: Stav přímých zahraničních investic vybraných členských států EU v Číně mezi lety 2006 – 2012 (mil. EUR)

Zdroj: UNCTAD, Bilateral FDI Statistics 2019, vlastní zpracování

²¹ Aktuálnější data o stavu PZI jednotlivých členských států EU nejsou ve statistikách UNCTAD dostupné.

4.7 Ekonomické vztahy České republiky a Číny

Česko-čínské vztahy mají dlouholetou tradici, počátky spolupráce sahají do dob Rakouska-Uherska (Fürst 2010).²² Významné objemy vývozu investičních celků z Československa se uskutečnily v 50. letech. Díky nim došlo k rozvoji čínské energetiky a průmyslu.²³ Významnou obchodní dohodu podepsalo Československo s Čínou v roce 1990. Dohoda se týkala přechodu z clearingových plateb na platby ve volně směnitelné měně (Horák 2018). Rozdělení Československa Čína bez výhrad akceptovala (Fürst 2010),²⁴ vztahy České republiky (dále jen ČR) a Číny byly upraveny Obchodně-ekonomickou dohodou mezi vládami obou zemí. Vstupem ČR do ES v roce 2004 byla sjednána bilaterální **Dohoda o hospodářské spolupráci mezi ČR a Čínou** (Horák 2018), dále se pro ČR stala platná **Dohoda o obchodu a hospodářské spolupráci** (CDK 2018).

V současnosti je Čína pro ČR významným obchodním partnerem. Vzájemnému obchodu s Čínou se daří, export dlouhodobě roste (viz obrázek č. 30). V roce 2017 exportovala ČR do Číny zboží v celkové hodnotě 56,24 mld. korun. Oproti roku 2010 se české vývozy do Číny více než zdvojnásobily (viz tabulka č. 15). Obchodní bilance ČR s Čínou je dlouhodobě pasivní (viz obrázek č. 30). Rostoucí obchodní deficit s Čínou je jen mírně kompenzován růstem českých exportů. Na importu z Číny má zájem mnoho českých podniků, které dovážené zboží z Číny používají k výrobě produktů určených pro export, zejména do zemí EU. Českému exportu do Číny se staví také řada překážek. Legislativa v Číně je složitá a odlišná dle jednotlivých provincií, každý podnik má s úřady sjednané individuální podmínky. Daňový systém v Číně je složitý a nepřehledný, rovněž v placení daní mají jednotlivé firmy sjednány zvláštní podmínky (Fürst 2010). Na obrázku č. 30 je vidět také dlouhodobější vývoj česko-čínské obchodní výměny.

²² Viditelnější spolupráce byla patrná až po konci první světové války. První bilaterální dohoda mezi Čínou a Československem byla uzavřena v roce 1930. Svě dobré jméno si Československo v Číně získalo díky dodávkám strojírenských výrobků, investičních celků a spotřebního zboží (Fürst 2010).

²³ Československo-čínské vztahy se ještě více utužily po druhé světové válce. Komunistické Československo uznalo nově vzniklou Čínskou lidovou republiku ještě v témže roce, kdy byla vyhlášena. Vztahy Československa a Číny narušila čínsko-sovětská krize, Praha byla pod kontrolou Moskvy a odmítala jakoukoli spolupráci s Čínou. Politické důvody tak zapříčinily narušení hospodářských kontaktů Československa s Čínou a když v 80. letech přestaly být politické důvody překážkou, Čína se již otvírala celému světu (Fürst 2010).

²⁴ Krize mezi ČR a Čínou nastala v roce 1995, kdy ČR podpořila Tchaj-wan (Fürst 2010).

Tabulka č. 15: Obchodní výměna České republiky a Číny (mld. Kč)

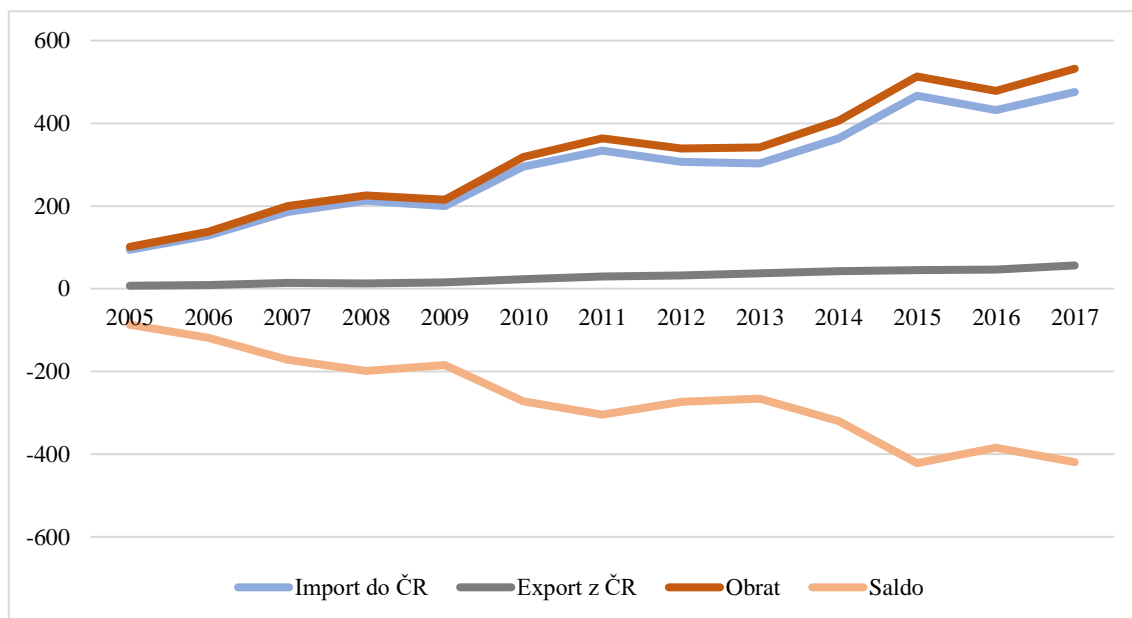
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
IM do ČR	295,80	334,50	306,50	303,40	363,10	467,30	431,90	475,60
EX z ČR	23,18	29,52	32,71	37,59	42,46	45,61	46,87	56,24
Obrat	318,98	364,02	339,21	340,99	405,56	512,91	478,77	531,84
Saldo	-272,62	-304,98	-273,79	-265,81	-320,64	-421,69	-385,03	-419,36

Zdroj: Český statistický úřad 2013, BusinessInfo 2018a, vlastní zpracování

Značný růst česko-čínského obchodu je patrný mezi lety 2009 – 2011 (viz obrázek č. 30). V té době vykonával funkci českého premiéra Mirek Topolánek. Místopředseda tehdejší vlády Petr Nečas se v současné době angažuje v obchodu s Čínou (Zenkner 2018).

Významný růst zaznamenal česko-čínský obchod v roce 2013 s nástupem Miloše Zemana do funkce prezidenta ČR (viz obrázek č. 30), neboť vzájemné vztahy s Čínou jsou pro něj jednou z priorit. Čínu navštívil již jako předseda vlády (Fürst 2010) a ve funkci prezidenta navštívil Čínu již několikrát.

Obrázek č. 30: Obchodní výměna České republiky a Číny (mld. Kč)

Zdroj: Český statistický úřad 2013, BusinessInfo 2018a, vlastní zpracování

Mezi nejčastější položky českého exportu do Číny patří součásti a příslušenství k motorovým vozidlům, telefonní přístroje, čerpadla s měřícím zařízením, elektrická zařízení k vypínání elektrického obvodu a dřevěná chemická buničina pro chemické zpracování. Mezi nejčastější importní položky z Číny patří telefonní přístroje, stroje

na automatické zpracování dat, elektronické integrované obvody, elektrické transformátory, monitory a projektory (Bičík 2018).

Do Číny se v současné době také vyvážejí stále vyšší objemy dřeva. Smrkové dřevo se z důvodu napadení kůrovcem těží stále více a jeho cena se snižuje. Sousední státy mají stejný problém a smrkového dřeva je přebytek. V ČR už nejsou zpracovatelské kapacity a silný export dřeva do Německa a Rakouska už vyšší odbyt nezajistí. Lesníci prodávají dřevo překupníkům, kteří mají v Číně své odběratele. Do Číny ho dostanou v kontejnerech, které dovážejí zboží do Evropy a nazpět by se vracely prázdné. Jedním z největších překupníků dřeva je firma Wotan Forest patřící do koncernu Agrofert. Také státní podnik Lesy ČR by rád pronikl na čínský trh a v současnosti jedná s obchodní radou velvyslanectví Číny o konkrétních podmínkách (Elčič 2019).

Návštěva čínského prezidenta v Praze v roce 2016 měla do Česka přivést stamiliardové **investice**. Prezident ČR Miloš Zeman a čínský prezident Si Ťin-pching uzavřeli během návštěvy řadu dohod.²⁵ Česko se tak mělo stát vstupní branou čínských firem do EU (Menzelová 2018a). Nejčastěji diskutované jsou investice čínské skupiny China Energy Finance Corporation (dále jen CEFC). Jak bylo uvedeno výše, šéf skupiny a poradce prezidenta Miloše Zemana Jie Ťien-ming čelil v Číně podezření z úplatkářství a skupinu CEFC opustil (ČTK 2018b). Prezident Miloš Zeman a celá řada politických představitelů dlouhodobě prosazují čínské zájmy a spolupráci s Čínou. Dle sinoložky Olgy Lomové není primárním cílem Číny navázat příznivé vztahy s ČR. Pro Čínu je ČR jen prostředníkem, díky kterému bude moci prosazovat své zájmy v Evropě (Česká televize 2018).

Skupina CEFC byla od počátku spjatá s nejvyššími vládními kruhy, měla velmi dobré kontakty s Čínskou rozvojovou bankou i dalšími finančními institucemi v Číně. Získávala tak neomezené množství finančních prostředků a investovala po celém světě (Česká televize 2018). V roce 2017 začala investovat také v ČR a nakupovala firmy či jejich podíly. Investovala zde 40 mld. korun a do svého majetku zařadila společnosti Žďas, pivovar Lobkowicz a fotbalový klub Slavia Praha. Podíly na majetku získala ve firmách Travel Service, Média a J&T Finance Group (Bičík 2018). CEFC byla uznávanou společností v politických kruzích a významným realizátorem plánů čínské

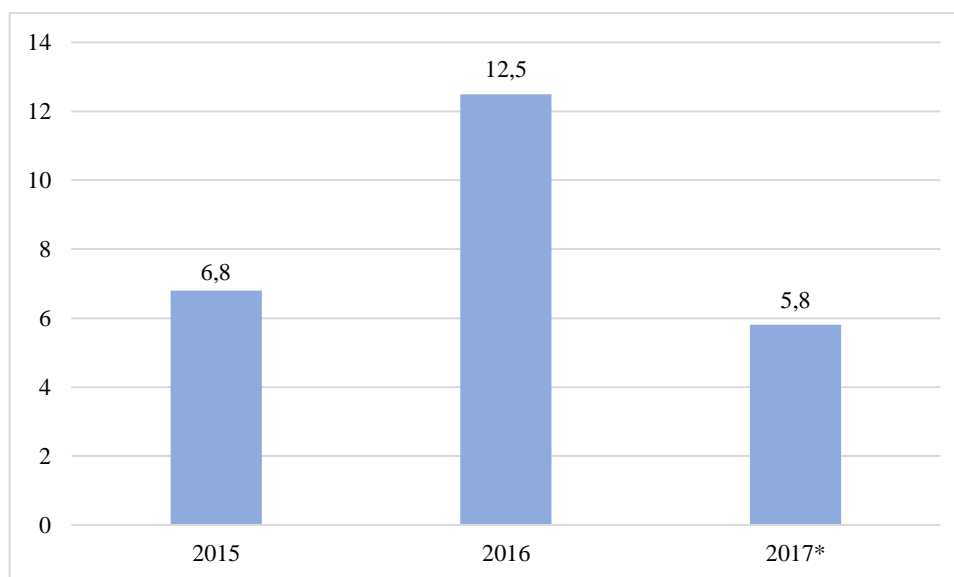
²⁵ Ekonomické dohody podepsané v roce 2016 při příležitosti návštěvy čínského prezidenta Si Ťin-pchinga v ČR jsou v příloze D.

vlády tzv. Nové hedvábné stezky. Jie Ťien-ming však CEFC zapletl do politické korupce. Vážné finanční problémy skupiny CEFC v současnosti přebírá čínskou vládou kontrolovaná společnost China International Trust Investment Corporatin (dále jen CITIC). CITIC je největší čínská investiční korporace založená v době Teng Siao-phingových reforem (Menzelová 2018b).

Už v roce 2016 upozorňoval analytik Lukáš Kovanda, že pokud vztahy s Čínou zintenzivní, bude se jednat o dlouhodobý proces (ČTK 2016). Poukázal na strategické partnerství Polska a Číny uzavřené v roce 2011, jehož výsledky nesplnily v dané době plánovaná očekávání. V témže roce analytik František Bostl podotýkal, že současné čínské investice jsou umístěny v sektorech s nižší přidanou hodnotou (ČTK 2016).

Přiliv čínských investic do ČR nakonec nebyl tak objemný. Prezident Miloš Zeman předpokládal přiliv čínských PZI do ČR do roku 2016 ve výši 95 miliard korun, pro rok 2020 předpokládal celkový objem čínských investic v ČR ve výši 232 miliard korun (Menzelová 2018a). Skutečně však do ČR putovalo dle Českého statistického úřadu (dále jen ČSÚ) v roce 2016 přibližně 12,5 miliard Kč (viz obrázek č. 31). Toky investic v roce 2017 zřejmě nedosáhly ani poloviny hodnoty z roku 2016. Skutečné výsledky jsou jen nepatrnou částí prezidentových předpokladů.

Obrázek č. 31: Přiliv čínských PZI do ČR (mld. Kč)

*předběžný údaj České národní banky

Zdroj: ČSÚ, *Statistická ročenka - 2017, 2018, vlastní zpracování*

Ministryně průmyslu a obchodu ČR Marta Nováková uvedla, že ČR má o čínské investice i nadále zájem, upřednostňovány budou projekty s vyšší přidanou hodnotou, které napomůžou vyšší konkurenceschopnosti ČR (Bičík 2018).

Poslední prezidentská návštěva Číny se uskutečnila v listopadu roku 2018 (sedmé setkání Miloše Zemana a Si Ťin-pchinga). Prezident Miloš Zeman vyjádřil Si Ťin-pchingovi podporu v obchodní válce s USA a Si Ťin-pching uvedl, že doufá v utužování česko-čínských vztahů během druhého funkčního období Miloše Zemana. Klíčovým tématem jednání prezidentů byla Nová hedvábná stezka. Cílem českého prezidenta je vyústění jedné větve stezky v ČR. Další prezidentská návštěva Číny je naplánovaná na duben 2019, kdy bude v Číně probíhat summit o Nové hedvábné stezce (ČTK 2018c). Západní státy EU a Evropská komise sledují česko-čínské aktivity se znepokojením (Lavička 2018b).

Mezi nejvýznamnější současné čínské investice v ČR patří projekty automobilky **Yanfeng** v Plané nad Lužnicí, výroba automobilových dílů **Beijing West Industry** v Chebu nebo výroba televizorů **Hisence** v Plzni. Pravděpodobně nejznámější čínskou společností působící v ČR je společnost **Huawei**, která zde působí od roku 2003 (BusinessInfo 2018a). Čínská společnost **China International Group Corporation** spadající pod skupinu CEFC plánuje z důvodů politických aktivit Jaromíra Soukupa opustit jeho společnost Empresa Media (49% podíl) a Médea (30% podíl) (ČTK 2019a). Mezi nejvýznamnější společnosti investující na čínském trhu patří společnost poskytující spotřebitelské financování **Home Credit**, automobilka **Škoda Auto**, výrobce tramvají, vlaků a autobusů **Škoda Transportation** (prodej licence na výrobu tramvají), výrobce oblečení a obuvi **Alpine Pro** nebo letecká škola **F AIR** (BusinessInfo 2018a), která plánuje cvičit piloty pro čínskou aerolinku Sichuan Airlines na letišti v Karlových Varech (Bouška 2019).

Čínská komunita v ČR není nijak zvlášť početná. Budou-li srovnávány počty Číňanů v ČR například s počtem Vietnamců, bude zjištěno, že v roce 2017 byl počet Vietnamců v ČR téměř devětkrát vyšší, než počet Číňanů (viz tabulka č. 16). Na území ČR se nenachází žádná významná čínská diaspora.

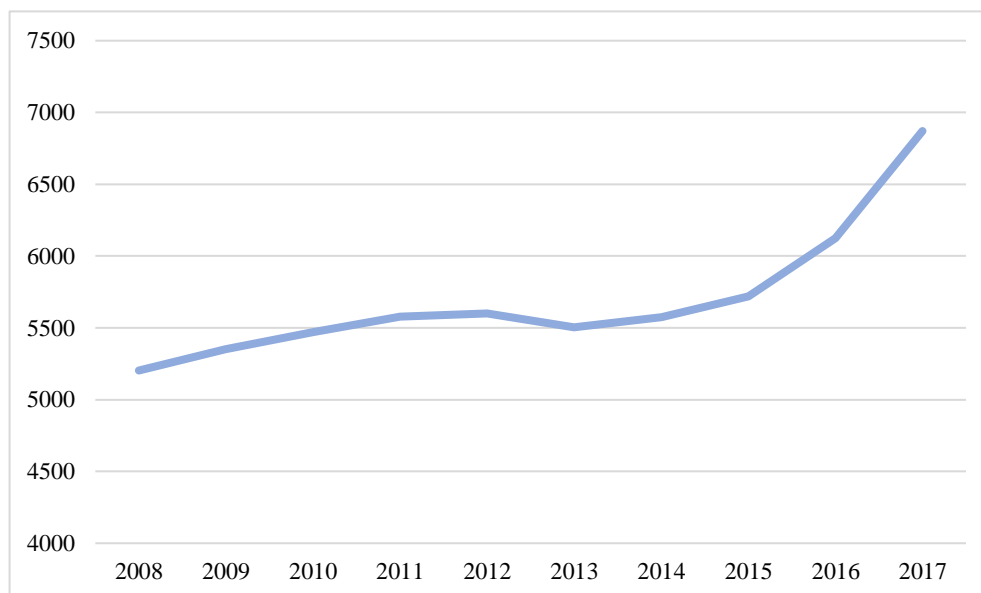
Tabulka č. 16: Počet Číňanů a Vietnamců v ČR

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Číňané	5 470	5 579	5 600	5 503	5 574	5 721	6 126	6 871
Vietnamci	60 289	58 205	57 300	57 347	56 609	56 900	58 025	59 761

Zdroj: ČSÚ, Cizinci v České republice – 2018, vlastní zpracování

I přes to, že je čínská populace v ČR prakticky zanedbatelná, od roku 2015 pomalu roste (viz obrázek č. 32), a to i přes to, že Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR nemá žádný zvláštní program pro pracovníky z Číny (Integrovaný portál MPSV 2018). Obrázek č. 32 zobrazuje dlouhodobější vývoj počtu Číňanů v ČR.

Obrázek č. 32: Vývoj počtu Číňanů v ČR

Zdroj: ČSÚ, Cizinci v České republice – 2018, vlastní zpracování

Motivací Číňanů k migraci do ČR je přelidňenost čínského území, nedostatečné množství půdy k obdělávání, snaha uniknout před přírodními katastrofami a před politickým režimem a vidina lepší životní úrovně pro celou rodinu. Bude-li zkoumána ilegální migrace Číňanů, ČR je pouze tranzitní zemí, přes kterou jsou Číňané pašováni do západní Evropy (Obuchová 2002).

Pro budování povědomí o Číně vzniklo v Praze v roce 2012 občanské sdružení Česko-čínská společnost. Sdružení pořádá výstavy, semináře a přednášky, vydává odborné publikace a pořádá soutěže. Je také významným pomocníkem pro čínskou komunitu v ČR. Organizuje kurzy češtiny, nabízí pomoc tlumočnicků a zajišťuje právní poradenství, v rámci kterého dávají jeho pracovníci rady, jak žádat o prodloužení povolení k pobytu. Pomáhají také s vyplněním dokumentů pro Ministerstvo vnitra ČR (Česko-čínská společnost 2019). Z podnětu několika Číňanů žijících v ČR vzniklo v roce 1998 Krajské sdružení Číňanů žijících v ČR. Cílem sdružení je pomoc při začleňování Číňanů do české společnosti a vytváření příznivých podmínek pro jejich život a studium v ČR (Mei 2012). V pražských Modřanech se nachází česko-čínská školka ChinCen. Děti jsou vždy s českou i čínskou učitelkou, a je tak zajištěn jejich každodenní kontakt s oběma jazyky (ChinCen 2019).

4.8 Hrozba v oblasti kybernetické bezpečnosti

Čína je světovou mocností, která představuje určitou hrozbu. Orgány a členské státy EU musí sledovat dění v Číně. V poslední době, hlavně v souvislosti s čínskou společností **Huawei Technologies Co., Ltd.** (dále jen Huawei) a **ZTE Corporation** (dále jen ZTE), se ve světě ještě více rozpoutala otázka kybernetické bezpečnosti. Orgány a členské státy EU proto intenzivně jednájí o opatřeních v této oblasti (Evropská rada, Rada EU 2018).

Již v roce 2012 poukazovala zpráva tajných služeb pro americký Kongres na spojitost firem Huawei a ZTE s čínskou armádou (Golis 2019). O bezpečnostních rizicích společnosti Huawei informovala v roce 2013 Bezpečnostní informační služba ČR (dále jen BIS). BIS upozorňovala na záměrné chyby, tzv. „back doors“, díky kterým čínská společnost získávala citlivá data (Hron 2018). Postupem času začaly bezpečnostní složky států čínskou společnost prověřovat důkladněji.

Konec roku 2018 nebyl pro společnosti Huawei a ZTE příjemný. Bezpečnostní služby několika států, včetně ČR, varovaly před ohrožením národní bezpečnosti (Valášek 2018).

Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost v ČR (dále jen NÚKIB) vydal v prosinci roku 2018 varování před výše zmíněnými čínskými společnostmi. Ředitel NÚKIB Dušan Navrátil uvedl, že hlavním problémem je politické a právní

prostředí v Číně. Zákony v Číně vyžadují, aby soukromé společnosti působící na jejím území spolupracovaly na získávání informací. Přístup těchto společností k citlivým informacím státu hodnotí ředitel NÚKIB jako bezpečnostní hrozbu. Varování bylo navíc vydáno také z důvodu stálého prosazování čínských zájmů na území ČR. Mluvčí společnosti Huawei v ČR Magda Partyka uvedla, že kybernetická bezpečnost byla vždy prioritou firmy. Dodala také, že v Číně neexistují žádná nařízení vlády, která by nutila firmy k povinné instalaci tzv. „back doors“ do svých výrobků (ČTK 2018d). Huawei ale nepatří mezi firmy, které byly založeny v prostředí tržní ekonomiky (jako např. Google, Apple, Facebook), a nemůže se tak ani pokoušet vzdorovat požadavkům státu. V Číně, kde jsou velké firmy prakticky státní, není něco takového možné (Valášek 2018).

Zakladatel společnosti Huawei Žen Čeng-fej²⁶ odmítl jakékoli zapojení jeho firmy do špionáže ve prospěch Číny.²⁷ Zdůraznil také, že nikdy neobdržel od žádné vlády pokyny k tomu, aby jí předával informace. Francouzská sinoložka Nadege Rollandová uvedla, že velké čínské korporáty slouží Komunistické straně Číny a snaží se pro vládu zajistit přístup k nerostným surovinám a získat nové trhy. Firmy zaměřující se na IT vystupují v čínské iniciativě **Nové hedvábné stezky** jako realizátoři digitální hedvábné stezky a jsou pověřeni výstavbou telekomunikační sítě v zemích, které mají zájem se iniciativy účastnit. ČR a Polsko mají zájem o zapojení se do projektu v rámci skupiny zemí **16+1**. Západoevropské členské státy EU se na individuální vztahy těchto zemí s Čínou dívají kriticky, neboť vůči Pekingu nejednají jednotně v rámci EU. Rollandová rovněž uvedla, že skupina zemí 16+1 je nástrojem, který nutí země střední Evropy, aby jednaly v zájmu Číny (Ehl 2019).

Softwarový architekt Michal Valášek nevidí nákup mobilního zařízení od společnosti Huawei pro běžné užívání jako hrozbu. Kritické je dle něj působení společnosti v infrastrukturách pro mobilní sítě, které jsou pro národní bezpečnost podstatné (Valášek 2018).

Státní instituce a strategické podniky v ČR (mobilní operátoři a energetické podniky) musejí zařízení od společnosti Huawei vyřadit, nebo zabezpečit. Podobná

²⁶ Zakladatel Žen Čeng-fej promluvil v lednu roku 2019 s novináři poprvé od roku 2015. Dle agentury Bloomberg to svědčí o potížích firmy (Ehl 2019).

²⁷ Dcera zakladatele a finanční ředitelka Huawei Meng Wan-čou byla v prosinci roku 2018 na žádost USA zadržena v Kanadě (Novák 2019).

opatření vůči společnostem Huawei a ZTE podstoupily USA, Austrálie, Nový Zéland a Japonsko (Úšela 2018). Jako první evropská země se k nim připojila ČR. Prezident ČR Miloš Zeman však varování NÚKIB a BIS zpochybnil a přiklonil se k výroku německých bezpečnostních složek, podle nichž nebyla varování podložena. Posléze i německá vláda začala přehodnocovat své přístupy ke společnosti Huawei (Papánek 2019). Německé bezpečnostní složky vydaly varování, že by se z bezpečnostních důvodů firma Huawei neměla podílet na výstavbě sítě G5 v Německu. Německá vláda nechce přímo zakázat působení zahraničních firem na svém trhu, mohla by ale změnit bezpečnostní standardy, díky kterým by společnost Huawei nebyla k výstavbě sítě připuštěna (ČTK 2019e). Stejný postoj vyjádřilo také Polsko. Podobné ohlasy se ozývaly také ze Spojeného království, Belgie a Norska. S varováním vystoupila také Evropská komise (Papánek 2019). V úvahu připadá úplný zákaz využívání technologií společnosti Huawei k výstavbě telekomunikačních sítí ve všech členských zemích EU (Láska 2019). Předseda Komunistické strany Čech a Moravy Vojtěch Filip po své lednové návštěvě Číny, v rámci které jednal také se zástupci společnosti Huawei, prohlásil, že spor o technologiích společností Huawei a ZTE je v ČR pouze uměle vyvolanou kauzou, kterou vedou USA v rámci konkurenčního boje. Kritizoval ředitele NÚKIB Dušana Navrátila za to, že se nedokáže orientovat v konkurenčním boji a označil jeho postup za zlý úmysl, kterým se snaží přinutit české firmy k nákupu dražšího zboží (ČTK 2019b). Prezident Miloš Zeman v televizi Barrandov řekl, že ředitelé BIS (Michal Koudelka) a NÚKIB (Dušan Navrátil) „...ohrozili naši pozici a naše ekonomické zájmy v Číně,“ a také, že se oba ředitelé bezpečnostních složek státu chtějí jen zviditelnit (ČTK 2019c). Dodal také, že vedení BIS a NÚKIB nemá dostatečné důkazy pro obvinění společností Huawei a ZTE (Golis 2019). Rovněž varoval před možnou odvetou Číny, kterou by mohla pocítit automobilka Škoda Auto. Uvedl, že se při své návštěvě v dubnu tohoto roku pokusí situaci zklidnit (ČTK 2019b). Existuje však přímá spojitost mezi Hradem a společností Huawei. Subjekty mezi sebou uzavřely Smlouvu o provádění propagačních a jiných služeb (Registr smluv 2017). Tato smlouva z roku 2014, na základě které dostává Hrad výměnou za propagaci společnosti Huawei mobilní telefony a další produkty této značky, byla již dvakrát prodloužena (Golis 2019).

NÚKIB vytváří síť diplomatů (tzv. kybernetických atašé), kteří se zaměřují na kybernetickou bezpečnost. V současné době jsou ve Washingtonu, Tel Avivu a Bruselu, NÚKIB chce však jejich řady rozšiřovat (EuroZprávy.cz, ČTK 2019).

Hrozba, kterou Čína v oblasti kybernetické bezpečnosti představuje a kauza společnosti Huawei otevřela cestu českému premiérovi Andreji Babišovi do USA. Český premiér navštívil amerického prezidenta Donalda Trumpa 7. března 2019. Bezpečnostní složky ČR se shodují s vyjádřením Bílého domu na tom, že čínské technologie představují bezpečnostní riziko. USA v otázce kybernetické bezpečnosti spojené s kauzou Huawei pravděpodobně vidí v ČR partnera. Tuto domněnku potvrzuje i fakt, že premiér Babiš, jako první český vrcholný politický představitel, navštívil základnu CIA ve Virginii (Anýž 2019).

4.9 Ekonomické vztahy Číny a Spojeného království po brexitu

Vztahy Číny a Spojeného království byly během členství Spojeného království v EU příznivé. Britská ekonomika je však příliš malá na to, aby mohla hrát nezávislou roli mezi velkými ekonomickými subjekty, jakými jsou EU, USA a Čína (Ross 2018). Případný odchod Spojeného království z EU ovlivní nejen vzájemné vztahy Číny a Spojeného království, ale také vztahy Číny a EU.

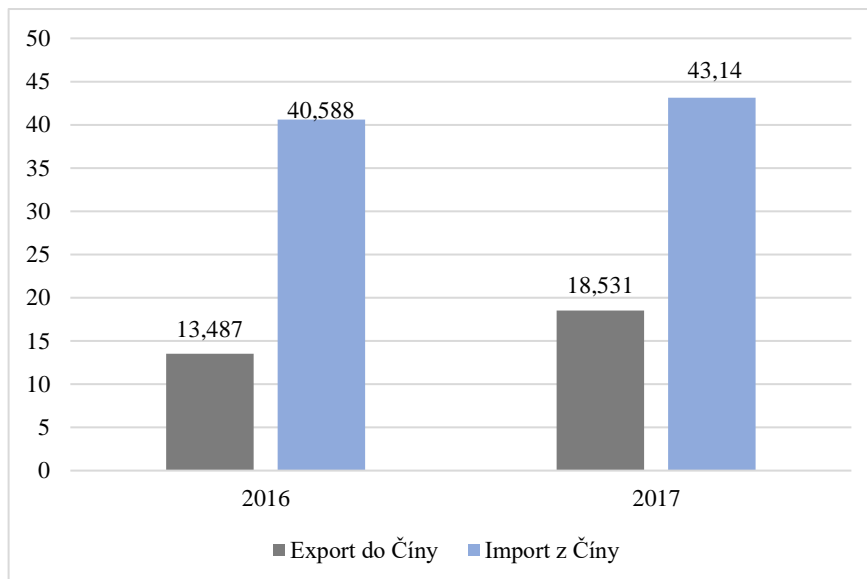
Pro Čínu bylo Spojené království významným spojencem a vstupní branou do EU. Británie patří mezi nejvýznamnější příjemce PZI v EU. Na členské státy EU je v současnosti vyvolán tlak, aby nahradily Londýn jako vstupní bránu pro čínské investice v Evropě (Kuo 2016). Británie je nejvhodnější zemí Evropy pro uskutečnění podnikatelských aktivit, neboť angličtina je jazykem, který ovládá většina čínských podnikatelů (Ross 2018). Podnikání v Británii je tedy pro Číňany daleko jednodušší. Tomu odpovídá i rozsáhlá londýnská čínská diaspora.²⁸ Hrozbou je také ztráta atraktivity Spojeného království pro čínské investory. Dopusud patřilo Spojené království k významným příjemcům čínských zahraničních investic v Evropě (Denková 2016).

Mezi nejvýznamnější exportní trhy Spojeného království patřily v roce 2017 USA (13 %; 52 mld. EUR), Německo (10 %; 41,3 mld. EUR), Francie (7 %; 29 mld. EUR), Nizozemsko (6 %; 24,4 mld. EUR) a Irsko (6 %; 22,2 mld. EUR). Nejvýznamnějšími importními trhy bylo Německo (14 %; 78 mld. EUR), USA (9 %; 54 mld. EUR), **Čína (9 %; 52,6 mld. EUR)**, Nizozemsko (8 %; 45,6 mld. EUR) a Francie (30,6 mld. EUR) (Eurostat 2018f).

²⁸ Ukázky londýnské čínské diaspory jsou v příloze C.

Vzájemná obchodní výměna Spojeného království a Číny v letech 2016 – 2017 je vidět na obrázku č. 33. Pasivní obchodní bilanci s Čínou vykazovalo Spojené království v obou sledovaných obdobích.

Obrázek č. 33: Vzájemná obchodní výměna Spojeného království a Číny (mld. GBP)

Zdroj: BusinessInfo 2019b, vlastní zpracování

V lednu roku 2018 podepsala ministerská předsedkyně Spojeného království Theresa Mayová obchodní dohodu s Čínou ve výši 13 mld. USD. Datum plánovaného odchodu Spojeného království z EU se v době kompletování této práce blíží²⁹ a vzhledem ke stálým výkyvům obchodních podmínek ve světě, uvažují oba státy o vzájemném volném obchodu (Brown 2018). Mayová při své návštěvě v Číně v roce 2018 prosazovala zajištění lepších podmínek pro vstup britských firem na čínský trh. Zároveň se

²⁹ Spojené království mělo v plánu opustit EU 29. března 2019. Téměř tři roky od uskutečnění referenda o brexitu (23. června 2016) však nebyli britští politici schopni stanovit podmínky vystoupení Spojeného království z EU. Ministerská předsedkyně Theresa Mayová proto požádala EU o odklad brexitu. Představitelé členských zemí EU se 21. 3. 2019 sešli na summitu v Bruselu a souhlasili s odkladem brexitu na 22. května 2019 pod podmínkou, že britští poslanci během následujícího týdne schválí dohodu, kterou premiérka Mayová s EU v loňském roce vyjednala. Pokud však premiérka se svou dohodou v parlamentu opět neuspěje, musí do 12. dubna 2019 informovat Evropskou radu o dalším postupu. Toto datum bylo stanoveno z důvodu blížících se voleb do Evropského parlamentu, které budou ve členských státech EU probíhat od 23. května 2019. Po uplynutí tohoto datumu by již Spojené království nebylo schopné připravit volby do Evropského parlamentu (ty premiérka však odmítá) a Britové by tak museli opustit EU 22. května 2019 a to s vyjednanou dohodou, či bez ní. Členem integračního seskupení totiž Britové nemohou zůstat bez svých zástupců v Evropském parlamentu. Předseda Evropské rady Donald Tusk uvedl, že vláda Spojeného království bude mít stále na výběr mezi odchodem z EU s dohodou, bez dohody, s dlouhým odkladem brexitu, či setrváním Spojeného království v EU (Houska).

ale vyhnula formálnímu schválení plánu Nové hedvábné stezky a naznačila obavy Británie ohledně politických motivů Číny (ČTK 2018e).

Ministr zahraničních věcí Spojeného království Jeremy Hunt jednal v červenci roku 2018 v Číně o **pobrexítové dohodě o volném obchodu**. Ministr Hunt chce v Číně upevňovat vzájemné vztahy v době, kdy se Spojené království připravuje na odchod z EU. Čínský premiér Li Kche-čchiang ujistil britskou premiérku, že vztahy Spojeného království a Číny zůstanou i po brexitu beze změn. Poslední období britsko-čínských vztahů označují obě strany za Zlatou éru britsko-čínských vztahů. Vztahy mezi zeměmi byly po několikačetné vzájemné spolupráci upevněny ještě více návštěvou čínského prezidenta Si Ťin-pchinga u britské královny Alžběty II. v roce 2015 (ČTK 2018f).

Zahraniční zdroje však uvádějí, že Zlatá éra vztahů mezi Spojeným královstvím a Čínou se nikdy neuskutečnila a pravděpodobně nikdy neuskuteční. Pokud Britové opustí EU, přeformuluje se její vztah s Čínou. Do jaké míry se tyto vzájemné vztahy změní, závisí na formě výstupu. „Měkký“ brexit bude méně rušivý, neboť Spojené království pravděpodobně udrží svůj přístup k jednotnému trhu a celní unii EU. Britové by také zůstali v probíhajících debatách o volném obchodu mezi EU a Čínou. Dojde-li k „tvrdému“ brexitu, vztahy obou zemí budou narušeny více, neboť Spojené království opustí jednotný trh a celní unii EU. Navíc by Britové ztratili svůj hospodářský a politický vliv v Evropě a museli by přesvědčit Čínu o tom, jaké další výhody jim jejich vzájemné partnerství přinese. Spojené království je sice cenným partnerem Číny v Evropě, je ale nerealistické očekávat, že se Britové postaveni mimo EU stanou nejlepším partnerem Číny na Západě (Turner 2018).

4.10 SWOT analýza

Na základě dostupných informací, které jsou obsaženy v této bakalářské práci, byla sestavena SWOT analýza mezinárodních ekonomických vztahů EU a Číny (viz tabulka č. 17). Analýza hodnotí silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby vzájemných ekonomických vztahů možným pohledem EU.

Tabulka č. 17: SWOT analýza mezinárodních ekonomických vztahů s Čínou možným pohledem Evropské unie

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
Spolupráce s nejsilnější ekonomikou světa (dle HDP v běžných cenách podle parity kupní síly), s největším světovým exportérem a významným importérem . Realizované obchody na rozsáhlém čínském trhu .	Spolupráce se socialistickou tržní ekonomikou , která nedodržuje základní demokratické principy. Nejasná a složitá legislativa v Číně. Nepřehledný daňový systém . Enormní zatěžování životního prostředí . Nedostatek kvalifikovaných pracovníků .
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
Rozvoj intenzivnější ekonomické spolupráce v návaznosti na protekcionistická opatření realizovaná USA. Otevření čínského trhu pro zahraniční investory z EU . Nová hedvábná stezka .	Kybernetická bezpečnost (společnosti Huawei a ZTE; zájem Číny na budování 5G sítě v EU). Prosazování čínských zájmů prostřednictvím aktivit v postkomunistických členských státech EU. Nedodržování ochrany práv k duševnímu vlastnictví . Zkreslené informace (Čína nemusí být ve skutečnosti tak silná, jak ji prezentují čínské statistiky). Nová hedvábná stezka .

Zdroj: vlastní zpracování 2019

Nová hedvábná stezka je ve SWOT analýze uváděna jako příležitost i hrozba. Příležitost představuje v podobě vybudování obchodní trasy, která napomůže rozvoji mezinárodního obchodu, a v případě jednotného vyjednávání členských států EU s Čínou také k rozvoji vzájemných ekonomických i diplomatických vztahů. Jako hrozba je uváděna z důvodu možného prosazování čínských zájmů na území EU a z důvodu možného ovlivňování jednotlivých členských států EU k dosahování svých cílů.

Závěr

Čína má v současné světové ekonomice významné postavení. Je největší světovou ekonomikou, největším světovým exportérem a také největším trhem světa. Její ekonomický růst je v porovnání s ostatními ekonomikami o několik procentních bodů výše. Je však nutné brát statistické údaje prezentované čínskou vládou s určitou rezervou, neboť, jak tvrdí řada studií, komunistická vláda makroekonomické ukazatele nadhodnocuje. V současnosti se EU jeví Číně jako ideální spojenec v probíhajícím obchodním konfliktu s USA, neboť protekcionistická opatření realizovaná americkým prezidentem Donaldem Trumpem se dotkla jak Číny, tak EU. Čínská ekonomika se ale z důvodu svého politického zaměření, absence dodržování lidských práv a občanských svobod, a také hrozby, kterou v oblasti kybernetické bezpečnosti představuje, nejeví jako ideální spojenec integračního seskupení, které si na respektování demokratických principů zakládá.

Cílem této práce bylo charakterizovat a zhodnotit současné ekonomické vztahy EU a Číny. Ze stanoveného cíle vzešly tři výzkumné otázky:

1. Jak významné jsou obchodní vztahy EU a Číny pro oba subjekty?
2. Jaké cesty volí Čína pro prosazování svých zájmů v Evropě?
3. Které členské země EU jsou největšími příjemci čínských PZI a jak byly toky těchto investic do EU ovlivněny probíhajícím jednáním o brexitu?

Podrobnou odpověď na první výzkumnou otázku poskytuje kapitola 4.4. Při výzkumu této problematiky bylo zjištěno, že obchodní vztahy EU a Číny jsou velmi intenzivní a významné pro obě strany. Obchodní bilance EU s Čínou je dlouhodobě pasivní. Importy z Číny byly v roce 2017 téměř dvakrát vyšší, než exporty do Číny.

Druhá výzkumná otázka byla zaměřena na způsoby prosazování čínských zájmů v Evropě. Bylo zjištěno, že již několik let se čínský prezident Si Ťin-pching snaží prosadit iniciativu čínské Nové hedvábné stezky vedoucí do Evropy, která by vzájemné obchodní vztahy ještě více upevnila. Členské státy EU mají na Novou hedvábnou stezku odlišný pohled a v rámci Unie jednájí v tomto směru nejednotně. Čína se snažila hledat spojence v mnoha členských zemích EU, pomocí kterých by se posléze mohla snáze dostat na západoevropské trhy, ze kterých by lépe prosazovala své zájmy v Evropě. Své brány do Evropy hledala Čína v postkomunistických zemích EU, v rámci kterých vytvořila

skupinu zemí 16+1. Jako atraktivní shledávala Čína také jihoevropské členské státy EU, a za významnou vstupní bránu do Evropy považovala také Spojené království, které je významným světovým finančním centrem a zároveň stále největším příjemcem čínských PZI v Evropě. Západoevropské členské země EU i samotné unijní orgány však s postupem Číny nesouhlasí a již několikrát apelovaly na vybrané země Unie, aby se zdržely prohlubování vztahů s Čínou. V době probíhajícího obchodního konfliktu mezi USA a Čínou nabírají otázky ohledně budování Nové hedvábné stezky pro čínskou ekonomiku ještě větší důležitosti.

Česko-čínské obchodní vztahy zaznamenaly značný růst s nástupem Miloše Zemana do funkce prezidenta republiky v roce 2013. Vzájemné vztahy s Čínou patří mezi prezidentovy priority. Jeho zájem se upíná rovněž k realizaci čínské iniciativy Nové hedvábné stezky, jejíž vyústění by prezident Zeman uvítal v ČR.

Počet Číňanů, kteří v členských státech EU žádají o povolení k pobytu, roste. V roce 2018 směřovalo nejvíce Číňanů do Spojeného království, Německa a do Francie. Ve Spojeném království i ve Francii se nachází řada čínských diaspor i rozlehlých chinatownů. Čínská komunita v ČR není v kontextu EU početně významná.

Ve vztahu ke třetí výzkumné otázce bylo vyhodnoceno, že dříve silné toky investic do Evropy v posledních letech slábnou. Největším příjemcem čínských PZI v EU je Spojené království, které však mezi lety 2017 – 2018 zaznamenalo značný pokles toků čínských investic do země, což je pravděpodobně způsobeno probíhajícím jednáním o brexitu. Významné toky čínských investic zaznamenalo v roce 2018 Švédsko, Německo, Lucembursko a Francie. Toky čínských investic do ČR jsou v poměru se sliby českého prezidenta Miloše Zemana prakticky zanedbatelné. Z předpokládaných stamiliardových investic přiteklo do ČR pouze nepatrný zlomek.

V prosinci roku 2018 informovaly bezpečnostní složky ČR o hrozbě, kterou čínské společnosti Huawei a ZTE v oblasti kybernetické bezpečnosti představují. Čína vyjádření popřela, a vzájemné vztahy se tak vyostřily. Výroky českých bezpečnostních složek podpořily mnohé evropské i mimoevropské státy, prezident Zeman však výroky zpochybnil a přiklonil se na stranu Číny s tím, že se bezpečnostní složky snaží pouze zviditelnit a uvedl, že se vzájemné zhoršené vztahy ČR a Číny pokusí během své návštěvy Číny v tomto roce napravit.

Doposud nevyřešenou otázkou zůstává případný brexit a vývoj britsko-čínských vztahů po možném odchodu Spojeného království z EU. Lze jen těžko odhadovat, jakou pozici Britové, sami bez jednotné vyjednávací síly integračního seskupení, zaujmou. Toky čínských investic do Spojeného království začaly slábnout v témže roce, kdy došlo k aktivaci článku 50 Lisabonské smlouvy. Zda to byla pouze shoda náhod, nebo měly okolnosti spojitost, ukáže až čas.

Seznam použité literatury a dalších zdrojů

Zdroje knižní:

CIHELKOVÁ, Eva, JAKŠ, Jaroslav. *Evropská integrace - Evropská unie*. Praha: Vysoká škola ekonomická, Nakladatelství Oeconomica, 2004. ISBN 80-245-0854-0.

CIHELKOVÁ, Eva. *Světová ekonomika – základní rysy a nový vývoj*. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1996. ISBN 80-7079-966-8.

CIHELKOVÁ, Eva. *Světová ekonomika – základní rysy a tendence vývoje*. 2. vyd. Praha: Oeconomica, 2004. ISBN 80-245-0687-4.

CIHELKOVÁ, Eva. *Vnější ekonomické vztahy Evropské unie*. Praha: C.H. Beck, 2003. Beckova edice ekonomie. ISBN 80-7179-804-5.

FOJTÍKOVÁ, Lenka, VAHALÍK, Bohdan. *Praktická hospodářská politika ve vybraných zemích světové ekonomiky*. Ostrava: Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava, Ekonomická fakulta, 2017. ISBN 978-80-248-3990-5.

FÜRST, Rudolf. *Česko-čínské vztahy po roce 1989*. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1653-7.

KALÍNSKÁ, Emilie. *Mezinárodní obchod v 21. století*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3396-8.

KOCOUREK, Aleš. Postavení Číny ve světové ekonomice. In KUNEŠOVÁ, Hana, KOCOUREK, Aleš, BEDNÁŘOVÁ, Pavla, CIHELKOVÁ, Eva, NOVÝ, Miloš. *Světová ekonomika. Nové jevy a perspektivy*. 3. přepracované a doplněné vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 320-334. ISBN 978-80-7400-502-2.

KOTLER, Philip a Kevin Lane KELLER. *Marketing management*. 4. vyd. Praha: Grada Publishing, 2013. ISBN 978-80-247-4150-5.

KRPEC, Oldřich, HODULÁK, Vladan. *Politická ekonomie mezinárodních vztahů*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2011. ISBN 978-80-210-5481-3.

KUBIŠTA, Václav a kol. *Mezinárodní ekonomické vztahy*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. ISBN 978-80-7380-191-5.

KUČEROVÁ, Irah. *Hospodářské politiky v kontextu vývoje Evropské unie*. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1628-5.

KUNEŠOVÁ, Hana, KOCOUREK, Aleš, BEDNÁŘOVÁ, Pavla, CIHELKOVÁ, Eva, NOVÝ, Miloš. *Světová ekonomika. Nové jevy a perspektivy*. 3. přepracované a doplněné vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-502-2.

LACINA, Lubor a Jan OSTŘÍŽEK. *Učebnice evropské integrace*. 3., přepracované a rozšířené vydání. Brno: Barrister & Principal, 2011. ISBN 978-80-87474-31-0.

LEBIEDZIK, Marian, MAJEROVÁ, Ingrid, NEZVAL, Pavel. Světová ekonomika. Brno: Computer Press, a. s., 2006. ISBN 978-80-251-1498-8.

NEUMANN, Pavel, ŽAMBERSKÝ Pavel, JIRÁNKOVÁ, Martina. *Mezinárodní ekonomie*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3276-3.

OBUCHOVÁ, Lubica. *Číňané 21. století: dějiny – tradice - obchod*. Praha: Academia, 1999. ISBN 80-200-0641-9.

RINGEN, Stein. *Perfektní diktatura: Čína ve 21. století*. Praha: Academia, 2018. XXI. století, sv. 49. ISBN 978-80-200-2915-7.

RUSMICOVÁ, Lada, SOUKUP, Jindřich. *Makroekonomie: základní kurs*. Vyd. 4. Slaný: Melandrium, 1997. ISBN 80-901801-8-3.

SAMUELSON, Paul Anthony, NORDHAUS, William D.: *Ekonomie*. 19. vyd. Praha: NS Svoboda, 2013. ISBN 978-80-205-0629-0.

ŠTĚRBOVÁ, Ludmila. *Mezinárodní obchod ve světové krizi 21. století*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4694-4.

Zdroje časopisové:

BIČÍK, Marek. Každý s ní chce vycházet. A každý má z Číny respekt. *Český exportér*, (příloha *Hospodářských novin*), 2018, 9, s. 4-5.

NOVÁK, Radek, HRTÚSOVÁ, Tereza, KOZELSKÝ, Tomáš. Budoucnost Číny. *Měsíčník EU aktualit*. Praha: Česká spořitelna, a. s. 2019, (186), s. 7-10, ISSN 1801-5042.

Zákony:

Zákon č. 219/1995 Sb., devizový zákon. Sbírka zákonů České republiky.

Zákon č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách. Sbírka zákonů České republiky.

Vědecké práce:

OBUCHOVÁ Lubica. *Čínská komunita v České republice 2001*. Praha, 2002. 36 s. Projekt. Orientální ústav AV ČR.

Zdroje elektronické:

ANÝŽ, Daniel. *Babišovo hvězdné přijetí v Bílém domě: chci také obnovit velikost Česka, lichotil premiér Trumpovi, klíčové téma ale scházelo*. [online]. *Hospodářské Noviny*, 2019. [cit. 9. 3. 2019]. Dostupné na: <https://domaci.ihned.cz/c1-66511590-babisovo-hvezdne-prijeti-v-bilem-dome-doslo-na-lichotky-klicove-tema-ale-schazelo>

ATZORI, Gian, Luca. *Can China's New Silk Road Save the Greek Economy?* [online]. *The Diplomat*, 2016. [cit. 17. 2. 2019]. Dostupné na: <https://thediplomat.com/2016/01/can-chinas-new-silk-road-save-the-greek-economy/>

BACHULSKA, Alicja. *What's Next for China's 16+1 Platform in Central and Eastern Europe?* [online]. The Diplomat, 2018. [cit. 17. 2. 2019]. Dostupné na: <https://thediplomat.com/2018/07/whats-next-for-chinas-161-platform-in-central-and-eastern-europe/>

BOUŠKA, Michael. *Na karlovarském letišti budou trénovat čínští piloti, až 70 ročně. Místní proti tomu sepisují petici.* [online]. Hospodářské noviny, 2019. [cit. 15. 2. 2019]. Dostupné na: <https://archiv.ihned.cz/c1-66476320-na-karlovarskem-letisti-budou-trenovat-cinsti-piloti-az-70-rocne-mistni-proti-tomu-sepisuji-petici>

BROWN, Adrian. *UK, China sign \$13bn worth of trade deals.* [online]. Aljazeera.com, 2018. [cit. 15. 2. 2019]. Dostupné na: <https://www.aljazeera.com/news/2018/01/uk-china-sign-13bn-worth-trade-deals-180131175527764.html>

BUSINESSINFO. *Čína.* [online]. BusinessInfo.cz. Oficiální portál pro podnikání a export, 2018a. [cit. 31. 1. 2019]. Dostupné na: <https://www.businessinfo.cz/cs/zahranicni-obchod-eu/teritorialni-informace-zeme/cina.html>

BUSINESSINFO. *Velká Británie.* [online]. BusinessInfo.cz. Oficiální portál pro podnikání a export, 2019b. [cit. 31. 1. 2019]. Dostupné na: <https://www.businessinfo.cz/cs/zahranicni-obchod-eu/teritorialni-informace-zeme/velka-britanie.html>

BUSINESSINFO. *Zahraniční obchod.* [online]. BusinessInfo.cz. Oficiální portál pro podnikání a export, 2019a. [cit. 12. 1. 2019]. Dostupné na: <https://www.businessinfo.cz/cs/zahranicni-obchod-eu.html>

CAI, Petr. *Understanding China's Belt and Road Initiative.* [online]. Lowy Institute, 2017. [cit. 13. 2. 2019]. Dostupné na: https://www.lowyinstitute.org/sites/default/files/documents/Understanding%20China%E2%80%99s%20Belt%20and%20Road%20Initiative_WEB_1.pdf

CDK. *Čína.* [online]. Euroskop, 2018. [cit. 15. 2. 2019]. Dostupné na: <https://www.euroskop.cz/9120/sekce/cina/>

CHAN, Julian. *What's New About China's Latest EU Policy Paper?* [online]. The Diplomat, 2019. [cit. 17. 2. 2019]. Dostupné na: <https://thediplomat.com/2019/02/whats-new-about-chinas-latest-eu-policy-paper/>

Chinatownology. *Chinatowns of the world.* [online]. Chinatownology, 2015. [cit. 18. 2. 2019]. Dostupné na: http://chinatownology.com/chinatowns_of_the_world.html

ChinCen. *ChinCen.* [online]. ChinCen, 2019. [cit. 14. 2. 2019]. Dostupné na: <https://www.chincen.cz/>

CZECHINVEST. *O Czech Investu.* [online]. CzechInvest, 2019. [cit. 12. 1. 2019]. Dostupné na: <https://www.czechinvest.org/cz/O-CzechInvestu/Historie>

CZECHTOURISM. *O CzechTourism.* [online]. CzechTourism, 2019. [cit. 12. 1. 2019]. Dostupné na: <https://www.czechtourism.cz/o-czechtourism/>

CZECHTRADE. *Exportní poradenství*. [online]. CzechTrade, 2019. [cit. 12. 1. 2019]. Dostupné na: <https://www.czechtrade.cz/sluzby/poradenstvi>

Česká televize. *Čínské investice v ČR*. [online]. Česká televize, 2018. [cit. 12. 2. 2019]. Dostupné na: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/11412378947-90-ct24/218411058130328-cinske-investice-v-cr>

Česko-čínská společnost. *Česko-čínská společnost*. [online]. Česko-čínská společnost. [cit. 14. 2. 2019]. Dostupné na: <http://ccspol.net/index.php>

Český statistický úřad (ČSÚ). *Cizinci v České republice – 2018*. [online]. Český statistický úřad, 2018. [cit. 14. 2. 2019]. Dostupné na: <https://www.czso.cz/csu/czso/1-demograficke-aspekty-zivota-cizincu-zzxxfbrz46>

Český statistický úřad (ČSÚ). *Statistická ročenka České republiky – 2017*. [online]. Český statistický úřad, 2017. [cit. 13. 2. 2019]. Dostupné na: <https://www.czso.cz/csu/czso/statisticka-rocenka-ceske-republiky>

Český statistický úřad (ČSÚ). *Statistická ročenka České republiky – 2018*. [online]. Český statistický úřad, 2018. [cit. 13. 2. 2019]. Dostupné na: <https://www.czso.cz/csu/czso/statisticka-rocenka-ceske-republiky-2018>

Český statistický úřad (ČSÚ). *Zahraniční obchod s Čínou 2005 - 2012*. [online]. Český statistický úřad, 2013. [cit. 15. 2. 2019]. Dostupné na: <https://www.czso.cz/csu/czso/zahranicni-obchod-s-cinou-2005-az-2012-63zz81k8k1>

ČTK. *Británie chce prohlubovat vztahy s Čínou, řekla Mayová. Plánuje dohodu o volném obchodu*. [online]. Lidovky.cz, 2018e. [cit. 15. 2. 2019]. Dostupné na: https://www.lidovky.cz/svet/britanie-bude-dal-prohlubovat-vztahy-s-cinou-rekla-mayova.A180131_185611_in_zahranici_ele

ČTK. *Čína a Velká Británie zvažují smlouvu o volném obchodu*. [online]. Euractiv.cz, 2018f. [cit. 12. 2. 2019]. Dostupné na: <https://euractiv.cz/section/ekonomika/news/cina-a-velka-britanie-zvazuji-smlouvu-o-volnem-obchodu/>

ČTK. *Čínské investice v Česku: nadměrná očekávání střídá hluboké zklamání*. [online]. iDNES.cz, 2016. [cit. 12. 2. 2019]. Dostupné na: https://www.idnes.cz/ekonomika/domaci/vzajemny-obchod-s-cinou-letos-klesarada-projektu-ma-zpozdeni.A161024_164929_ekonomika_rts

ČTK. *Číňané prý chtějí odejít z mediálních společností Jaromíra Soukupa. Vadí jim jeho politické ambice*. [online]. Hospodářské noviny, 2019a. [cit. 15. 2. 2019]. Dostupné na: <https://byznys.ihned.cz/c1-66475160-cinane-pry-chteji-odejit-z-medialnich-spolecnosti-patricich-jaromiru-soukupovi-vadi-jim-jeho-politicke-ambice>

ČTK. *Filip se vrátil z Číny, kde jednal s lidmi z firmy Huawei. Je to umělá kauza, budu informovat Zemana, řekl*. [online]. Hospodářské noviny, 2019b. [cit. 1. 3. 2019]. Dostupné na: <https://domaci.ihned.cz/c1-66437370-kauza-huawei-je-umela-rekl-filip-po-setkani-se-zastupci-firmy-v-cine-o-vysledcich-jednani-chce-informovat-zemana>

ČTK, iDNES.cz. *Obchodní válka se odkládá, Čína a USA na tři měsíce složí zbraně.* [online]. iDNES.cz, 2018. [cit. 5. 1. 2019]. Dostupné na: https://www.idnes.cz/ekonomika/zahranicni/cina-trump-usa-obchodni-valka-cla-dovoz.A181203_091351_eko-zahranicni_mato

ČTK, IMV. *Nová Hedvábná stezka: K čemu má sloužit novodobá dopravní tepna, která by měla spojit Evropu, Asii a Afriku?* [online]. Info.cz, 2018. [cit. 16. 2. 2019]. Dostupné na: <https://www.info.cz/nova-hedvabna-stezka-wiki>

ČTK. *Itálie se jako první země ze skupiny G7 hodlá zapojit do čínského projektu Nové hedvábné stezky. Z Bílého domu za to sklídila kritiku.* [online]. Hospodářské noviny, 2019d. [cit. 8. 3. 2019]. Dostupné na: <https://zahranicni.ihned.cz/c1-66508180-italie-se-jako-prvni-zeme-ze-skupiny-g7-hodla-zapojit-do-projektu-nove-hedvabne-stezky-z-bileho-domu-za-to-sklidila-kritiku>

ČTK. *Německé bezpečnostní úřady varují před Huaweiem. Čína by byla schopná vypnout celou 5G síť, říká exšéf zpravodajců.* [online]. Hospodářské noviny, 2019e. [cit. 8. 3. 2019]. Dostupné na: <https://zahranicni.ihned.cz/c1-66457380-nemecke-bezpecnostni-urady-varuji-pred-huawei-nechteji-aby-se-firma-podilela-na-vystavbe-site-5g>

ČTK. *Smlouvu NAFTA nahradila USMCA. Lídři USA, Mexika a Kanady slavnostně podepsali novou obchodní dohodu.* [online]. iROZHLAS.cz, 2018a. [cit. 27. 2. 2019]. Dostupné na: https://www.irozhlas.cz/ekonomika/nafta-usmca-usa-mexiko-kanada-obchodni-dohoda_1811302220_dbr

ČTK. *Software i hardware od čínské firmy Huawei představují bezpečnostní hrozbu, varuje úřad pro kybernetickou bezpečnost.* [online]. Hospodářské noviny, 2018d. [cit. 26. 2. 2019]. Dostupné na: <https://tech.ihned.cz/c1-66394110-nukib-vydal-varovani-pred-pouzivanim-softwaru-i-hardwaru-od-cinske-spolecnosti-huawei>

ČTK. *Šéf CEFC a Zemanův poradce Jie Ťien-ming odejde z čela firmy. Společnost stahuje žádost o zvýšení podílu v J&T, mělo jít o druhou největší investici mimo Čínu.* [online]. Hospodářské noviny, 2018b. [cit. 12. 2. 2019]. Dostupné na: <https://byznys.ihned.cz/c1-66084340-sef-cinske-cefc-jie-tien-ming-odejde-z-cela-firmy-v-cine-je-podle-mynare-vysetrovan-pro-poruseni-zakona>

ČTK. *Zeman: Kampaň proti Huawei poškodila zájmy českých firem v Číně, ohroženy jsou Škoda i PPF.* [online]. iROZHLAS, 2019c. [cit. 3. 3. 2019]. Dostupné na: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/milos-zeman-cina-huawei_1901102201_pj

ČTK. *Zeman v Šanghaji vyjádřil čínskému prezidentovi solidaritu v souvislosti s obchodní válkou s USA. Zahrál mi také na piano.* [online]. Hospodářské noviny, 2018c. [cit. 13. 2. 2019]. Dostupné na: <https://zahranicni.ihned.cz/c1-66327670-zeman-se-v-sanghaji-sesel-s-cinskym-prezidentem-si-tin-pchingem-spolecne-resili-hospodarskou-spolupraci-doslo-i-na-hru-na-piano>

DENKOVÁ, Adéla. *Číňany brexit nepotěší. Zítra v Pekingu začíná summit s EU.* [online]. Euractiv.cz, 2016. [cit. 12. 2. 2019]. Dostupné na: <https://euractiv.cz/section/aktualne-v-eu/news/cinany-brexit-nepotesi-zitra-zacina-summit-eu-cina-013405/>

DOČEKAL, Daniel. *V Číně nasazují rozšíření Velkého bratra. „Sociální kredit“ má rozhodovat o občanech.* [online]. Lupa.cz, 2018. [cit. 10. 2. 2019]. Dostupné na: <https://www.lupa.cz/clanky/v-cine-nasazuji-rozsireni-velkeho-bratra-socialni-kredit-ma-rozhodovat-o-obcanech/>

EHL, Martin. *Šéf Huawei po letech promluvil: S čínskými špióny nespolupracujeme, ale komunisty podporuji.* [online]. Hospodářské noviny, 2019. [cit. 3. 3. 2019]. Dostupné na: <https://zahranicni.ihned.cz/c1-66432190-sef-huawei-po-letech-promluvil-s-cinskyimi-spiony-nespolupracujeme-ale-komunisty-podporuji>

ELČÍČ, Sandro. *Zoufalí lesníci vyvázejí kůrovcové dřevo do Číny. Kontejnery na velkých zaoceánských lodích se díky tomu do Asie nevracejí prázdné.* [online]. Hospodářské noviny, 2019. [cit. 15. 2. 2019]. Dostupné na: <https://archiv.ihned.cz/c1-66476350-zoufali-lesnici-vyvazi-kurovcove-drevo-do-ciny-kontejnery-na-velkych-zaoceanskych-lodich-se-diky-tomu-do-asie-nevraceji-prazdne>

Europa.eu. *China. Strategy Paper.* [online]. Europa.eu, 2007. [cit. 12. 2. 2019]. Dostupné na: http://eeas.europa.eu/archives/docs/china/csp/07_13_en.pdf

Europa.eu. *EU-China 2020 Strategic Agenda for Cooperation.* [online]. Europa.eu, 2013. [cit. 12. 2. 2019]. Dostupné na: <https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/20131123.pdf>

European Commission. *Countries and Regions. China.* [online]. European Commission, 2018. [cit. 15. 2. 2019]. Dostupné na: <http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/china/>

European Commission. *Vyšetřování.* [online]. European Commission, 2019. [cit. 15. 2. 2019]. Dostupné na: <http://trade.ec.europa.eu/tdi/>

Eurostat. *China-EU – international trade in goods statistics.* [online]. Eurostat, 2018d. [cit. 19. 2. 2019]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=China-EU_-_international_trade_in_goods_statistics#Germany_trading_most_with_China

Eurostat. *Extra-EU trade in goods.* [online]. Eurostat, 2018a. [cit. 12. 2. 2019]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Extra-EU_trade_in_goods#Main_EU_partners

Eurostat. *International trade in goods.* [online]. Eurostat, 2018b. [cit. 18. 2. 2019]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=International_trade_in_goods#The_three_largest_global_players_for_international_trade:_EU.2C_China_and_the_USA

Eurostat. *International trade in services.* [online]. Eurostat, 2018c. [cit. 12. 2. 2019]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=International_trade_in_services

Eurostat. *Migration and migrant population statistics.* [online]. Eurostat, 2018e. [cit. 19. 2. 2019]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Migration_and_migrant_population_statistics#Migration_flows:_2_million_non-EU_immigrants

Eurostat. *Trade in goods by top 5 partners of the United Kingdom, 2017*. [online]. Eurostat, 2018f. [cit. 15. 2. 2019]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/international-trade-in-goods/visualisations>

Eurostat. *Unemployment statistics*. [online]. Eurostat, 2018g. [cit. 12. 2. 2019]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Unemployment_statistics#Longer-term_unemployment_trends

EuroZpravy.cz, ČTK. *Česko poslalo do světa ataše pro kybernetickou bezpečnost. Jsou v USA, Bruselu a Izraeli*. [online]. EuroZpravy.cz, 2019. [cit. 3. 3. 2019]. Dostupné na: <https://eurozpravy.cz/domaci/politika/250257-cesko-poslalo-do-sveta-atase-pro-kybernetickou-bezpecnost-jsou-v-usa-bruselu-a-izraeli/>

EuroZpravy.cz, ČTK. *Summit 16+1 nemá za cíl rozdělit EU, ujišťuje čínský premiér*. [online]. EuroZpravy.cz, 2018a. [cit. 17. 2. 2019]. Dostupné na: <https://eurozpravy.cz/zahranicni/eu/229088-summit-16-1-nema-za-cil-rozdelit-eu-ujistuje-cinsky-premier/>

EuroZpravy.cz, ČTK. *Začal summit 16+1. Čína se chce více otevírat světu a investorům, uvedl premiér Li*. [online]. EuroZpravy.cz, 2018b. [cit. 17. 2. 2019]. Dostupné na: <https://eurozpravy.cz/ekonomika/evropa/229145-zacal-summit-16-1-cina-se-chce-vice-otevirat-svetu-a-investorum-vedl-premier-li/>

Evropská rada, Rada EU. *Infografika – Kybernetická bezpečnost EU*. [online]. Evropská rada, Rada EU, 2018. [cit. 22. 2. 2019]. Dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/cs/infographics/cyber-security/>

Evropská rada, Rada EU. *Summit EU-Čína, 9. dubna 2019*. [online]. Evropská rada, Rada EU, 2019. [cit. 25. 3. 2019]. Dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/international-summit/2019/04/09/>

FAJON, Jakub. *USA vycouvaly, zuby na Pacifik si brousí Čína. Může se stát globálním lídrem*. [online]. Lidovky.cz, 2017. [cit. 11. 2. 2019]. Dostupné na: https://www.lidovky.cz/svet/usa-vycouvaly-zuby-si-na-pacifik-brousi-cina-stane-se-globalni-velmoci.A170124_165626_ln_zahranici_fas

FROUZOVÁ, Kateřina, ŽABKA, Jan. *Stát se chystá prověřovat čínské investice, některé by mohly být bezpečnostním rizikem. Kontrolovat je chce i pět let dozadu*. [online]. Hospodářské noviny, 2019. [cit. 8. 3. 2019]. Dostupné na: <https://archiv.ihned.cz/c1-66505790-ministerstvo-hodla-hlidat-cinske-investice-inspirovalo-se-v-nemecku-investice-chce-hlidat-i-pet-let-do-zadu>

GOLIS, Ondřej. *Zeman o Huawei ve světle faktů: kdo varoval jako první, jak reagují jiné státy a jak vypadají investice?* [online]. iROZHLAS, 2019. [cit. 3. 3. 2019]. Dostupné na: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/huawei-zte-milos-zeman-andrej-babis-cina-otazky-a-odpovedi_1901111400_ogo

GOULARD, Sebastien. *France and China's Green Silk Roads*. [online]. The Diplomat, 2018. [cit. 17. 2. 2019]. Dostupné na: <https://thediplomat.com/2018/01/france-and-chinas-green-silk-roads/>

GOULARD, Sebastian. *France, Italy, and China's 'Belt and Road' Initiative*. [online]. The Diplomat, 2017. [cit. 17. 2. 2019]. Dostupné na: <https://thediplomat.com/2017/03/france-italy-and-chinas-belt-and-road-initiative/>

HAN, Bochen. *China's Silk Road Takes to the Air*. [online]. The Diplomat, 2015. [cit. 16. 2. 2019]. Dostupné na: <https://thediplomat.com/2015/10/chinas-silk-road-takes-to-the-air/>

HANEMANN, Thilo, HUOTARI, Mikko, KRATZ, Agatha. *Chinese FDI in Europe: 2018 Trends and Impact of New Screening Policies*. [online]. Rhodium Group, 2019. [cit. 10. 3. 2019]. Dostupné na: <https://rhg.com/research/chinese-fdi-in-europe-2018-trends-and-impact-of-new-screening-policies/>

HORÁK, Milan. *Čína je obrovský, ale také náročný trh*. [online]. Hospodářské noviny, 2018. [cit. 19. 2. 2019]. Dostupné na: <https://archiv.ihned.cz/c1-66344050-cina-je-obrovsky-ale-take-narocny-trh>

HOUSKA, Ondřej. *EU souhlasí s odkladem brexitu. V Británii už více než tři miliony lidí podepsaly petici požadující zastavení odchodu z EU*. [online]. Hospodářské noviny, 2019. [cit. 23. 3. 2019]. Dostupné na: <https://zahranicni.ihned.cz/c1-66534970-eu-souhlasi-s-odkladem-brexitu-myslete-na-budoucnost-sve-zeme-a-konecne-schvalte-dohodu-vyzval-babis-britske-poslance>

HRON, Jan. *Kauza Huawei: Proč je technologický gigant považovaný za bezpečnostní hrozbu?* [online]. EuroZprávy.cz, 2018. [cit. 26. 2. 2019]. Dostupné na: <https://eurozpravy.cz/zahranicni/asiie-a-australie/243626-kausa-huawei-proc-je-technologicky-gigant-povazovany-za-bezpecnostni-hrozbu/>

Integrovaný portál MPSV. *Projekty ekonomické migrace*. [online]. Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2018. [cit. 14. 2. 2019]. Dostupné na: https://portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam/projekty-ekonomicke-migrace

International Monetary Fund (IMF). *DataMapper 2018*. [online]. International Monetary Fund, 2018b. [cit. 5. 1. 2019]. Dostupné na: <https://www.imf.org/external/datamapper/datasets>

International Monetary Fund (IMF). *Foreign Direct Investment Trends and Statistics*. [online]. International Monetary Fund, 2003. [cit. 5. 1. 2019]. Dostupné na: <https://www.imf.org/external/np/sta/fdi/eng/2003/102803.pdf>

International Monetary Fund (IMF). *GDP, current prices*. [online]. International Monetary Fund, 2018a. [cit. 10. 2. 2019]. Dostupné na: https://www.imf.org/external/datamapper/PPPGDP@WEO/OEMDC/ADVEC/WEO_WORLD

International Monetary Fund (IMF). *IMF Launches New SDR Basket Including Chinese Renminbi, Determines New Currency Amounts*. [online]. International Monetary Fund, 2016. [cit. 10. 2. 2019]. Dostupné na: <https://www.imf.org/en/News/Articles/2016/09/30/AM16-PR16440-IMF-Launches-New-SDR-Basket-Including-Chinese-Renminbi>

Investopedia. *What country is the world's largest exporter of goods?* [online]. Investopedia, 2018. [cit. 10. 1. 2019]. Dostupné na: <https://www.investopedia.com/ask/answers/011915/what-country-worlds-largest-exporter-goods.asp>

KABELKA, Jan, D. *Protekcjonismus a jeho zuby: Řešením obchodní války by mohla být koalice Číny a Evropy proti USA.* [online]. Hospodářské Noviny, 2018. [cit. 18. 2. 2019]. Dostupné na: <https://byznys.ihned.cz/c1-66200520-protekcjonismus-a-jeho-zuby-remenim-obchodni-valky-by-mohla-byt-koalice-ciny-a-evropy-proti-usa>

KUO, Mercy, A. *The EU Factor in US-China Relations.* [online]. The Diplomat, 2016. [cit. 17. 2. 2019]. Dostupné na: <https://thediplomat.com/2016/10/the-eu-factor-in-us-china-relations/>

LAIN, Sarah. *Western Europe Is Missing the Boat on China's Silk Road.* [online]. The Diplomat, 2015. [cit. 17. 2. 2019]. Dostupné na: <https://thediplomat.com/2015/10/western-europe-is-missing-the-boat-on-chinas-silk-road/>

LÁSKA, Jan. *Huawei řeší i Evropská komise. Ve hře je dokonce zákaz výstavby 5G sítí v celé EU.* [online]. Mobilmania.cz, 2019. [cit. 26. 2. 2019]. Dostupné na: <https://www.mobilmania.cz/clanky/huawei-resi-i-evropska-komise-ve-hre-je-dokonce-zakaz-vystavby-5g-siti-v-cele-eu/sc-3-a-1344173/default.aspx>

LAVIČKA, Václav. *Čína: Země, jež si chce podmanit svět. V následujících třiceti letech hodlá do tohoto plánu investovat zhruba bilion dolarů.* [online]. Ekonom, 2018b. [cit. 16. 2. 2019]. Dostupné na: <https://ekonom.ihned.cz/c1-66397280-cina-zeme-jez-si-chce-podmanit-svet>

LAVIČKA, Václav. *Evropa si dává stále větší pozor na čínské investory. Nejtvrdší je zatím Berlín.* [online]. Hospodářské Noviny, 2018c. [cit. 19. 2. 2019]. Dostupné na: <https://archiv.ihned.cz/c1-66211750-evropa-si-dava-stale-vetsi-pozor-na-cinske-investory-nejtvrdsi-je-zatim-berlin>

LAVIČKA, Václav. *Obchodní válka začala: USA nejspíš uvalí další cla na čínské zboží, Čína hledá spojence v Evropě a nabízí uvolnění vlastního trhu.* [online]. Hospodářské Noviny, 2018a. [cit. 18. 2. 2019]. Dostupné na: <https://archiv.ihned.cz/c1-66188160-v-obchodni-valce-s-usa-hleda-cina-spojence-v-evrope>

Le CORRE, Philippe. *China's Golden Era in Portugal.* [online]. The Diplomat, 2018. [cit. 17. 2. 2019]. Dostupné na: <https://thediplomat.com/2018/11/chinas-golden-era-in-portugal/>

LOESCHE, Dyfed. *China Holds the Most Foreign Currency Reserves.* [online]. Statista, 2018. [cit. 10. 2. 2019]. Dostupné na: <https://www.statista.com/chart/14471/china-holds-the-most-foreign-currency-reserves/>

LUNGU, Andrei. *A New G2: China and the EU?* [online]. The Diplomat, 2017. [cit. 17. 2. 2019]. Dostupné na: <https://thediplomat.com/2017/08/a-new-g2-china-and-the-eu/>

Mei. *Krajské sdružení Číňanů žijících v ČR*. [online]. Asianstyle, 2012. [cit. 14. 2. 2019]. Dostupné na: <http://www.asianstyle.cz/zajimavosti/922-krajanske-sdruzeni-cinanu-zijících-v-cr?fbclid=IwAR312rtai73BDeNP2NHg2TKseJjnZzZRFiss2vxiC6vuYg73ZeCWNiEVwXY>

MENZELOVÁ, Kateřina. *Čínské investice v Česku: Nesplněné sliby*. [online]. Česká pozice, 2018a. [cit. 12. 2. 2019]. Dostupné na: http://ceskapozice.lidovky.cz/cinske-investice-v-cesku-nesplnene-sliby-fpo-/tema.aspx?c=A180406_115524_pozice-tema_lube

MENZELOVÁ, Kateřina. *Čínské investice v Česku: Zatím daleko za očekáváním*. [online]. Česká pozice, 2018b. [cit. 12. 2. 2019]. Dostupné na: http://ceskapozice.lidovky.cz/cinske-investice-v-cesku-zatim-daleko-za-ocekavanim-fxw-/tema.aspx?c=A181101_132906_pozice-tema_lube

mtm. *Devět let vyľhaného růstu. Čína přifukovala statistiky, tvrdí studie*. [online]. iDNES.cz, 2019. [cit. 9. 3. 2019]. Dostupné na: https://www.idnes.cz/ekonomika/zahranicni/cina-hdp-rust-statistika-ekonomika.A190308_145814_eko-zahranicni_mato#utm_content=freshnews&utm_term=dev%C4%9Bt%20let%20vyľhan%C3%A9ho%20r%C5%AFstu&utm_medium=hint&utm_source=search.seznam.cz

NOVÁK, Libor. *Kanada souhlasí s extradičním řízením finanční šéfký Huawei*. [online]. EuroZprávy.cz, 2019. [cit. 3. 3. 2019]. Dostupné na: <https://eurozpravy.cz/zahranicni/amerika/250555-kanada-souhlasí-s-extradícním-řízením-financní-sefký-huawei/>

OLCZAK, Nicholas. *The China-Europe Disconnect*. [online]. The Diplomat, 2018. [cit. 17. 2. 2019]. Dostupné na: <https://thediplomat.com/2018/10/the-china-europe-disconnect/>

PAPÁNEK, Ondřej. *Ted' začínají opravdové problémy. Huawei bude nejspíš ze hry také v Polsku a Německu*. [online]. Mobilmania.cz, 2019. [cit. 26. 2. 2019]. Dostupné na: <https://www.mobilmania.cz/clanky/ted-zacinaji-opravdove-problemy-huawei-bude-nejspis-ze-hry-take-v-polsku-a-nemecku/sc-3-a-1344100/default.aspx>

PAVLICEVIC, Dragan. *China in Central and Eastern Europe: 4 Myths*. [online]. The Diplomat, 2016. [cit. 17. 2. 2019]. Dostupné na: <https://thediplomat.com/2016/06/china-in-central-and-eastern-europe-4-myths/>

PLEVÁK, Ondřej. *Summit EU řeší kromě brexitu také vztahy s Čínou, USA nebo ochranu klimatu*. [online]. Euractiv.cz, 2019. [cit. 25. 3. 2019]. Dostupné na: <http://api.traq.li/story/viewall3/22082/177912493:182452585?sig=8643f72b1ee17f94c8c9f6aba9826d81130d8e8619ab1faebc3e2aa9ccf8f59f&order=0>

POGGETTI, Lucrezia. *One China – One Europe? German Foreign Minister's Remarks Irk Beijing*. [online]. The Diplomat, 2017. [cit. 17. 2. 2019]. Dostupné na: <https://thediplomat.com/2017/09/one-china-one-europe-german-foreign-ministers-remarks-irk-beijing/>

Pražský hrad. *Ekonomické dohody podepsané při příležitosti státní návštěvy prezidenta Čínské lidové republiky v České republice*. [online]. Pražský hrad, 2016. [cit. 27. 2. 2019]. Dostupné na: <https://www.hrad.cz/cs/pro-media/tiskove-zpravy/aktualni-tiskove-zpravy/ekonomicke-dohody-podepsane-pri-prilezitosti-statni-navstevy-prezidenta-cinske-lidove-republiky-v-ceske-republice-12562>

Registr smluv. *Správa Pražského hradu – Dodatek č.2 ke Smlouvě o provádění propagačních a jiných služeb*. [online]. Registr smluv, 2017. [cit. 3. 3. 2019]. Dostupné na: <https://smlouvy.gov.cz/smlouva/4019760>

REINER, Tomáš. *Čínské investice v Evropě slábnou*. [online]. Novinky.cz, 2019. [cit. 11. 3. 2019]. Dostupné na: <https://www.novinky.cz/ekonomika/497693-cinske-investice-v-evrope-slabnou.html>

ROSS, John. *Outcome of Brexit process vital for China-UK relations*. [online]. Global Times, 2018. [cit. 15. 2. 2019]. Dostupné na: http://www.globaltimes.cn/content/1113260.shtml?fbclid=IwAR0KAgyex7m4Vf0dI0zEwpV_56fFXa_zrJ85aCu2XSo7jr2g8M4Nu32U4dE

The Economist. *Chinese investment in Europe is increasing*. [online]. The Economist, 2018. [cit. 1. 3. 2019]. Dostupné na: <https://www.economist.com/graphic-detail/2018/10/10/chinese-investment-in-europe-is-increasing>

TIEZZI, Shannon. *China's 'Belt and Road' Reaches Europe*. [online]. The Diplomat, 2015b. [cit. 17. 2. 2019]. Dostupné na: <https://thediplomat.com/2015/11/chinas-belt-and-road-reaches-europe/>

TIEZZI, Shannon. *China's Silk Road in Europe: Not Just Hungary*. [online]. The Diplomat, 2015a. [cit. 16. 2. 2019]. Dostupné na: <https://thediplomat.com/2015/06/chinas-silk-road-in-europe-not-just-hungary/>

TURCSANYI, Richard. *Is the Czech Republic China's New 'Bridge to Europe'?* [online]. The Diplomat, 2015. [cit. 16. 2. 2019]. Dostupné na: <https://thediplomat.com/2015/09/is-the-czech-republic-chinas-new-bridge-to-europe/>

TURNER, Oliver. *The Golden Era of UK-China Relations Meets Brexit*. [online]. The Diplomat, 2018. [cit. 15. 2. 2019]. Dostupné na: https://thediplomat.com/2018/12/the-golden-era-of-uk-china-relations-meets-brexit/?fbclid=IwAR22UeGj42IYR9NUrKcB_QKIWZEtL6jLc0WRn73vBJrMkuBC43JD3-gN2gk

ÚŠELA, Jan. *Ministerstva se zabývají přístroji od Huawei. Babiš kritizuje kyberúrad, firma požaduje důkazy*. [online]. Hospodářské Noviny, 2018. [cit. 26. 2. 2019]. Dostupné na: <https://archiv.ihned.cz/c1-66396420-ministerstva-se-zbavuji-pristroju-od-huawei-babis-kritizuje-kyberurad-firma-pozaduje-dukazy>

VALÁŠEK, Michal. *Hruža z Huawei: Čínské telefony a telekomunikační vybavení očima bezpečnostního experta*. [online]. Hospodářské Noviny, 2018. [cit. 26. 2. 2019]. Dostupné na: <https://tech.ihned.cz/internet/c1-66381760-hruza-z-huawei-cinske-telefony-a-telekomunikacni-vybaveni-ocima-bezpecnostniho-experta>

VÁCHAL, Adam, VÁŇOVÁ, Michaela. *Automobilky vsadily miliardy na Čínu, teď se o své peníze bojí. Prodeje už sedmý měsíc za sebou klesají, splnit cíl bude mít problém i Škoda.* [online]. Hospodářské Noviny, 2019. [cit. 22. 2. 2019]. Dostupné na: <https://archiv.ihned.cz/c1-66485190-automobilky-vsadily-miliardu-na-cinu-ted-se-o-sve-penize-boji-prodeje-uz-sedmy-mesic-za-sebou-klesaji-splnit-cile-bude-mit-problem-i-skoda>

WEIDENFELD, Jan. *China's Europe Policy Poses a Challenge to EU Cohesion.* [online]. The Diplomat, 2018. [cit. 17. 2. 2019]. Dostupné na: <https://thediplomat.com/2018/08/chinas-europe-policy-poses-a-challenge-to-eu-cohesion/>

WITTHOEFT, Andrew. *What Is China's Objective With the 2018 16+1 Summit?* [online]. The Diplomat, 2018. [cit. 17. 2. 2019]. Dostupné na: <https://thediplomat.com/2018/06/what-is-chinas-objective-with-the-2018-161-summit/>

w4t.cz. *Blíží se volně plovoucí kurz čínského jüanu? Fortex analytici jsou přesvědčeni, že jeho pravděpodobnost se zvyšuje.* [online]. w4t.cz, 2017. [cit. 5. 2. 2019]. Dostupné na: <https://www.w4t.cz/blizi-se-volne-plovouci-kurz-cinskeho-juanu-forex-analytici-jsou-presvedceni-ze-jeho-pravdepodobnost-se-zvysuje-40163/>

ZENKNER, Petr. *Asociační dohody podepsány. Ukrajina, Gruzie a Moldávie jsou "in".* [online]. Euroskop.cz, 2014. [cit. 17. 2. 2019]. Dostupné na: <https://www.euroskop.cz/46/24307/clanek/asociacni-dohody-podepsany-ukrajina-gruzie-a-moldavie-jsou-in/>

ZENKNER, Petr. *Evropa prodloužila kvóty na dovoz oceli z Číny a dalších zemí. Čeští oceláři si ochránářský krok chválí.* [online]. Hospodářské Noviny, 2019. [cit. 18. 2. 2019]. Dostupné na: <https://archiv.ihned.cz/c1-66457970-ochrana-evropskeho-trhu-s-oceli-bude-platit-az-do-roku-2021>

ZENKNER, Petr. *Obchod s Čínou roste, oproti EU jde ale jen o zlomek. Většina investičních plánů byla navíc nadsazená a vůbec se nerealizovala.* [online]. Hospodářské noviny, 2018. [cit. 12. 2. 2019]. Dostupné na: <https://byznys.ihned.cz/c1-66329850-obchod-s-cinou-roste-oproti-eu-jde-ale-jen-o-zlomek-vetsina-investicnich-planu-byla-navic-nadsazena-a-vubec-se-nerealizovala>

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: HDP Číny a EU v běžných cenách podle parity kupní síly ve vybraném období včetně predikce IMF (mld. USD)	19
Tabulka č. 2: HDP na obyvatele Číny, Japonska, USA a EU v běžných cenách podle parity kupní síly ve vybraném období včetně predikce IMF (USD)	20
Tabulka č. 3: Růst HDP Číny, Japonska, USA a EU včetně predikce IMF (v %)	21
Tabulka č. 4: Vývoj inflace Číny a EU včetně predikce IMF (v %; průměrné spotřebitelské ceny, roční procentní změna).....	22
Tabulka č. 5: Vývoj nezaměstnanosti v Číně včetně predikce IMF (v %)	23
Tabulka č. 6: Kurz jüanu vůči americkému dolaru mezi lety 2012 - 2017.....	24
Tabulka č. 7: Veřejný dluh Číny, Japonska, USA a EU včetně predikce IMF (v % HDP)	25
Tabulka č. 8: Obchodní bilance Číny mezi lety 2012 – 2017 (bil. USD).....	27
Tabulka č. 9: Přímé zahraniční investice v Číně mezi lety 2015 – 2017 (mld. USD)....	30
Tabulka č. 10: Čínské přímé zahraniční investice mezi lety 2012 – 2017 (mld. USD)..	31
Tabulka č. 11: Vývoj populace v EU, Číně, Indii a USA (miliony obyvatel)	36
Tabulka č. 12: Obchodní výměna zboží mezi EU a Čínou (mld. EUR).....	51
Tabulka č. 13: Obchodní výměna zboží jednotlivých členských států EU s Čínou v roce 2017 (mil. EUR)	52
Tabulka č. 14: Stav přímých zahraničních investic vybraných členských států EU v Číně mezi lety 2006 – 2012 (mil. EUR).....	61
Tabulka č. 15: Obchodní výměna České republiky a Číny (mld. Kč).....	63
Tabulka č. 16: Počet Číňanů a Vietnamců v ČR	67
Tabulka č. 17: SWOT analýza mezinárodních ekonomických vztahů s Čínou možným pohledem Evropské unie.....	74

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Vývoj HDP Číny a EU v běžných cenách podle parity kupní síly ve vybraném období včetně predikce IMF (mld. USD)	19
Obrázek č. 2: Vývoj HDP na obyvatele Číny, Japonska, USA a EU v běžných cenách podle parity kupní síly ve vybraném období včetně predikce IMF (USD).....	20
Obrázek č. 3: Růst HDP Číny, Japonska, USA a EU včetně predikce IMF (v %)	22
Obrázek č. 4: Vývoj inflace Číny a EU včetně predikce IMF (v %; průměrné spotřebitelské ceny, roční procentní změna).....	23
Obrázek č. 5: Vývoj nezaměstnanosti v Číně včetně predikce IMF (v %).....	24
Obrázek č. 6: Vývoj čínského jüanu k americkému dolaru	25
Obrázek č. 7: Veřejný dluh Číny, Japonska, USA a EU včetně predikce IMF (v % HDP)	26
Obrázek č. 8: Obchodní bilance Číny mezi lety 2012 – 2017	27
Obrázek č. 9: Top 10 největších exportních trhů Číny (rok 2017, mld. USD).....	28
Obrázek č. 10: Top 10 největších importních trhů Číny (rok 2017, mld. USD)	29
Obrázek č. 11: Vývoj populace v EU, Číně, Indii a USA (milióny obyvatel)	36
Obrázek č. 12: Nezaměstnanost členských států EU v prosinci 2018 (v %).....	37
Obrázek č. 13: Bilance obchodu se zbožím mezi lety 2006 – 2017 (mld. EUR)	38
Obrázek č. 14: Hlavní zboží exportní trhy EU pro rok 2017	38
Obrázek č. 15: Hlavní zboží importní trhy EU pro rok 2017.....	39
Obrázek č. 16: Vzájemná obchodní výměna zboží s největšími obchodními partnery v roce 2017 (mld. EUR).....	39
Obrázek č. 17: Podíl států EU na exportu zboží do třetích zemí v roce 2017	40
Obrázek č. 18: Podíl států EU na importu zboží ze třetích zemí v roce 2017	41
Obrázek č. 19: Podíl států EU na exportu služeb do třetích zemí v roce 2016.....	42
Obrázek č. 20: Trasa Nové hedvábné stezky	46

Obrázek č. 21: Obchodní výměna zboží mezi EU a Čínou (mld. EUR)	51
Obrázek č. 22: Import zboží z Číny v roce 2017 (mil. EUR)	53
Obrázek č. 23: Export zboží do Číny v roce 2017 (mil. EUR).....	54
Obrázek č. 24: Obchodní výměna služeb mezi EU a Čínou (bil. EUR).....	55
Obrázek č. 25: Počet povolení k pobytu pro Číňany v EU (1000 obyvatel)	56
Obrázek č. 26: Důvod pro získání povolení k pobytu v roce 2017 (v %)	57
Obrázek č. 27: Procentní poměr čínských přímých zahraničních investic ve členských zemích EU. Vývoj mezi lety 2010 – 2018.....	59
Obrázek č. 28: Čínské přímé zahraniční investice v zemích EU 2000 – 2018.....	60
Obrázek č. 29: Stav přímých zahraničních investic vybraných členských států EU v Číně mezi lety 2006 – 2012 (mil. EUR).....	61
Obrázek č. 30: Obchodní výměna České republiky a Číny (mld. Kč)	63
Obrázek č. 31: Příliv čínských PZI do ČR (mld. Kč)	65
Obrázek č. 32: Vývoj počtu Číňanů v ČR	67
Obrázek č. 33: Vzájemná obchodní výměna Spojeného království a Číny (mld. GBP).....	72

Seznam použitých zkratek

ASEAN	Sdružení národů jihovýchodní Asie (Association of South East Asian Nations)
bil.	bilion
BIS	Bezpečnostní informační služba České republiky
CEFC	China Energy Finance Corporation
CIE	Ústřední zpravodajská služba (Central Intelligence Agency)
CITIC	China International Trust Investment Corporation
CNY	Čínský jüan
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
ČTK	Česká tisková kancelář
EHS	Evropské hospodářské společenství
ES	Evropské společenství
EU	Evropská unie
EUR	Euro
EURATOM	Evropské sdružení pro atomovou energii (European Atomic Energy Community)
EX	Export
FDI	Přímé zahraniční investice (foreign direct investment)
GATT	Všeobecná dohoda o clech a obchodu (General Agreement on Tariffs and Trade)
GBP	Britská libra / libra šterlinků (Pound sterling)
HDP	Hrubý domácí produkt
ICT	Informační a komunikační technologie (Information and Communication Technologies)
IM	Import
IMF	Mezinárodní měnový fond (International Monetary Fund)

IT	Informační technologie (Information technology)
Jap.	Japonsko
mil.	milion
mld.	miliarda
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky
NAFTA	Severoamerická dohoda o volném obchodu (North American Free Trade Agreement)
např.	Například
NÚKIB	Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost České republiky
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (Organization for Economic Co-operation and Development)
PZI	Přímé zahraniční investice
RCEP	Regionální ekonomické partnerství (Regional Comprehensive Economic Partnership)
SOP	Společná obchodní politika
TPP	Transpacifické partnerství (Trans Pacific Partnership)
TTIP	Transatlantické obchodní a investiční partnerství (Transatlantic Trade and Investment Partnership)
UK	Spojené království (United Kingdom)
UNCTAD	Konference Organizace spojených národů o obchodu a rozvoji (United Nations Conference on Trade and Development)
USA	Spojené státy americké (United States of America)
USD	Americký dolar (United States dollar)
USMCA	Dohoda Spojených států amerických, Mexika a Kanady (United States-Mexico-Canada Agreement)
WTO	Světová obchodní organizace (World Trade Organization)

Seznam příloh

Příloha A: Evropskou komisí vyšetřované druhy čínského zboží	96
Příloha B: Statistická data o obchodní výměně členských zemí Evropské unie a Číny .	96
Příloha C: Čínská komunita ve Spojeném království	101
Příloha D: Ekonomické dohody podepsané při příležitosti návštěvy čínského prezidenta Si Ťin-pchinga v Praze v roce 2016.....	104

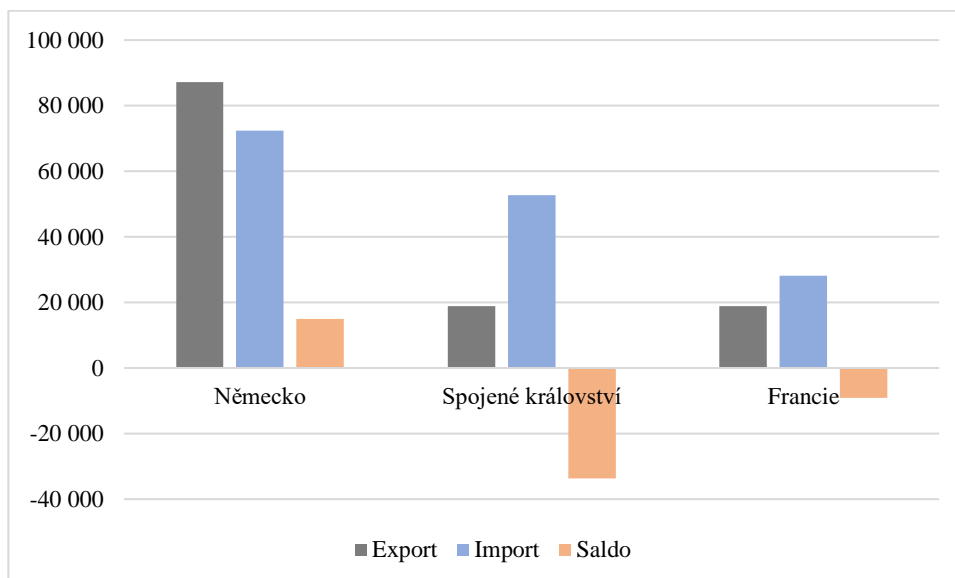
Příloha A: Evropskou komisí vyšetřované druhy čínského zboží

	produkt	zahájení	druh řízení
AD652	ocelová silniční kola	15.02.2019	antidumping
R697	peroxysířany (persířany)	17.12.2018	antidumping
NEPT16-02	polyesterové příže	05.11.2018	antidumping
R693	žehlicí prkna	19.07.2018	antidumping
R688	jízdní kola	04.06.2018	antidumping
R685	wolframové elektrody	31.05.2018	antidumping
AD647	ocelové plechy	25.05.2018	antidumping
R687	stolní a kuchyňské nádobí	15.05.2018	antidumping
R692	kulaté tvarovky	08.05.2018	antidumping
R686	výrobky z oceli s organickým povlakem	14.03.2018	antisubvence
R683	výrobky z oceli s organickým povlakem	14.03.2018	antidumping
R684	hliníková fólie v kotoučích	13.03.2018	antidumping
R678	semišová kůže	06.12.2017	antidumping
R529a	kyselina vinná	07.09.2017	antidumping
AD499b	obuv se svrškem z usně	17.03.2016	antidumping

Zdroj: European Commission 2019

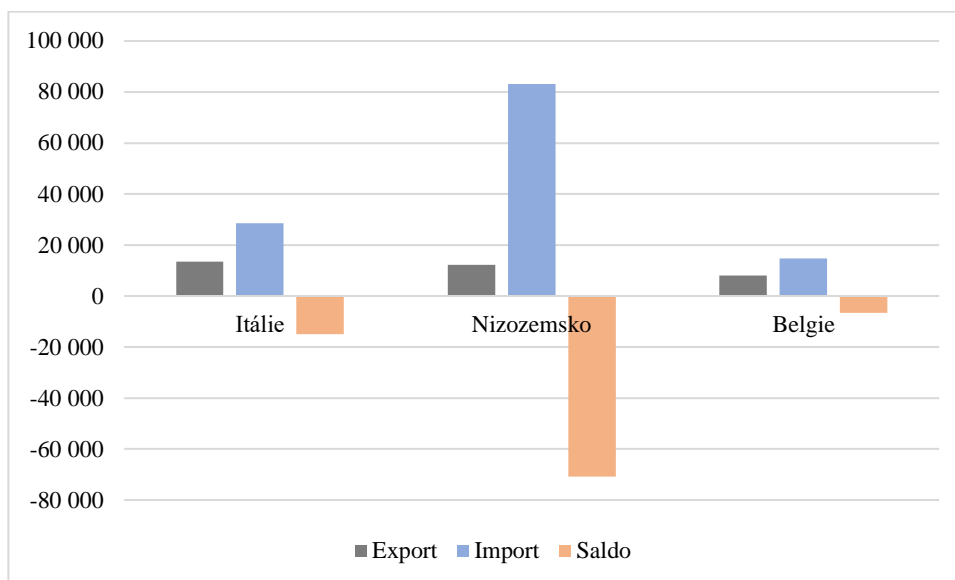
Příloha B: Statistická data o obchodní výměně členských zemí Evropské unie a Číny

Obr. B1: Obchodní výměna zboží Německa, Spojeného království a Francie s Čínou (2017; mil. EUR)

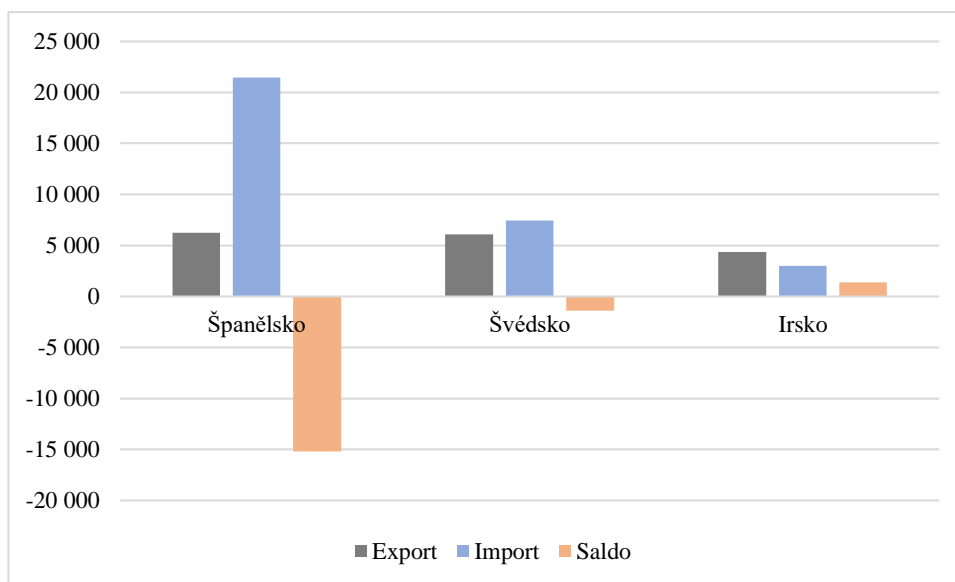
Zdroj: Eurostat 2018d, vlastní zpracování

Obr. B2: Obchodní výměna zboží Itálie, Nizozemska a Belgie s Čínou (2017; mil. EUR)

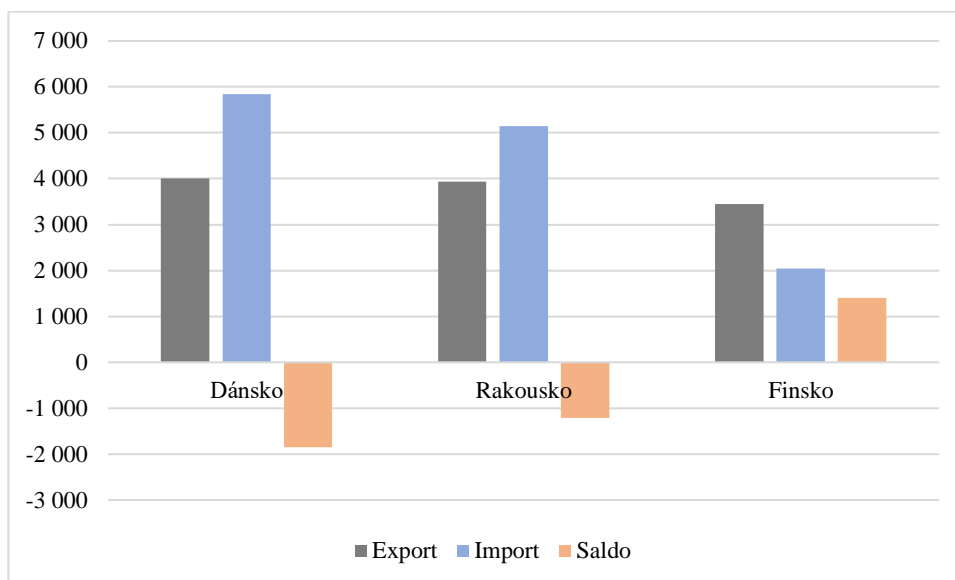
Zdroj: Eurostat 2018d, vlastní zpracování

Obr. B3: Obchodní výměna zboží Španělska, Švédska a Irska s Čínou (2017; mil. EUR)

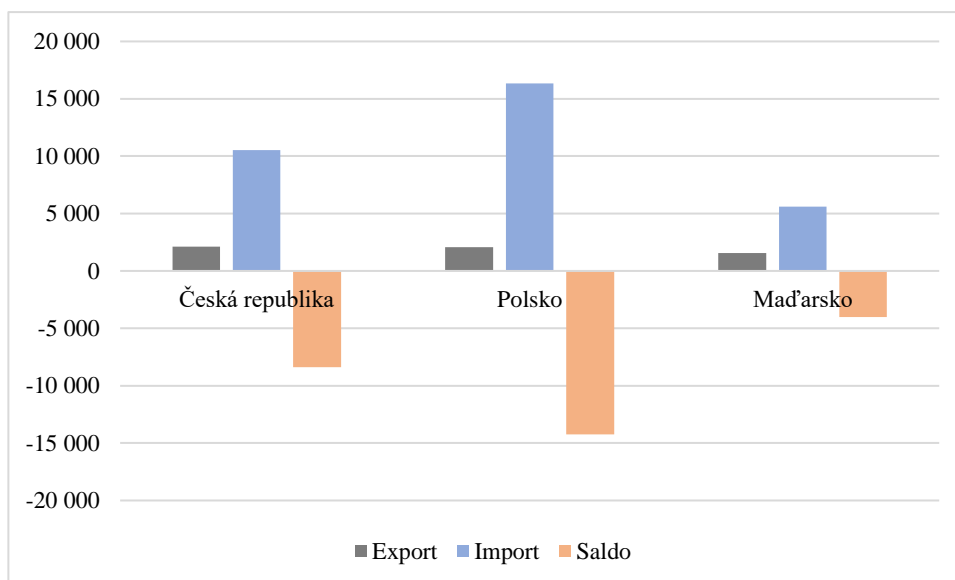
Zdroj: Eurostat 2018d, vlastní zpracování

Obr. B4: Obchodní výměna zboží Dánska, Rakouska a Finska s Čínou (2017; mil. EUR)

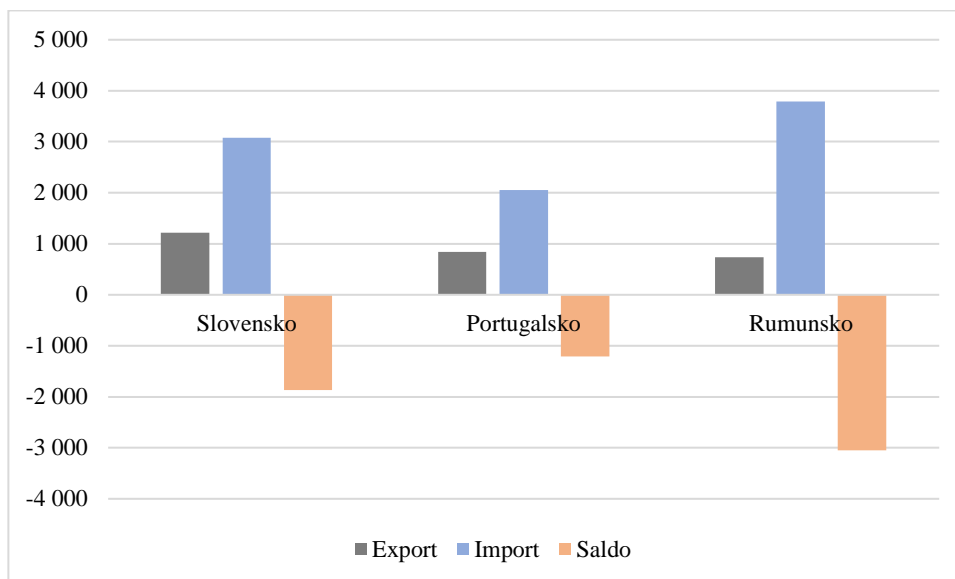
Zdroj: Eurostat 2018d, vlastní zpracování

Obr. B5: Obchodní výměna zboží ČR, Polska a Maďarska s Čínou (2017; mil. EUR)

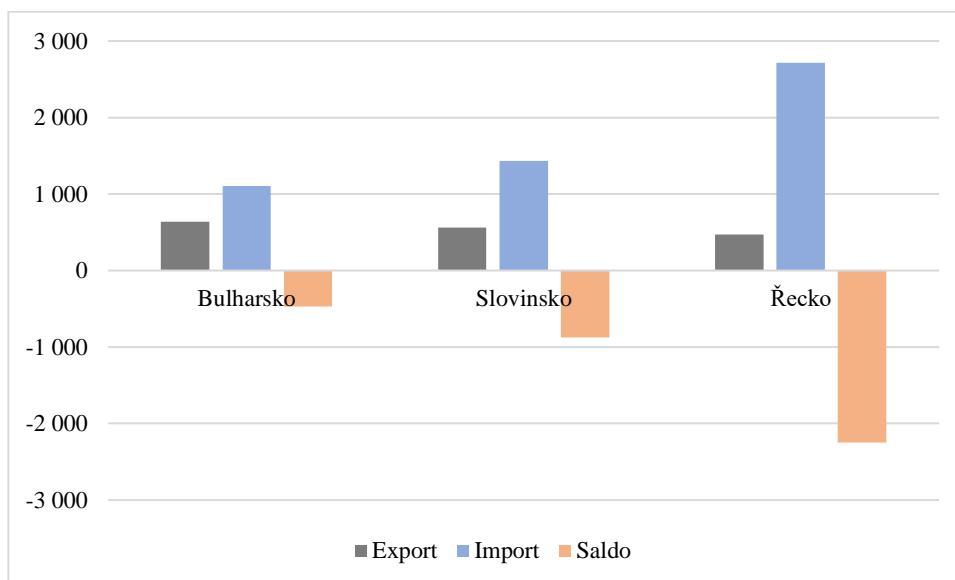
Zdroj: Eurostat 2018d, vlastní zpracování

Obr. B6: Obchodní výměna zboží Slovenska, Portugalska a Rumunska s Čínou (2017; mil. EUR)

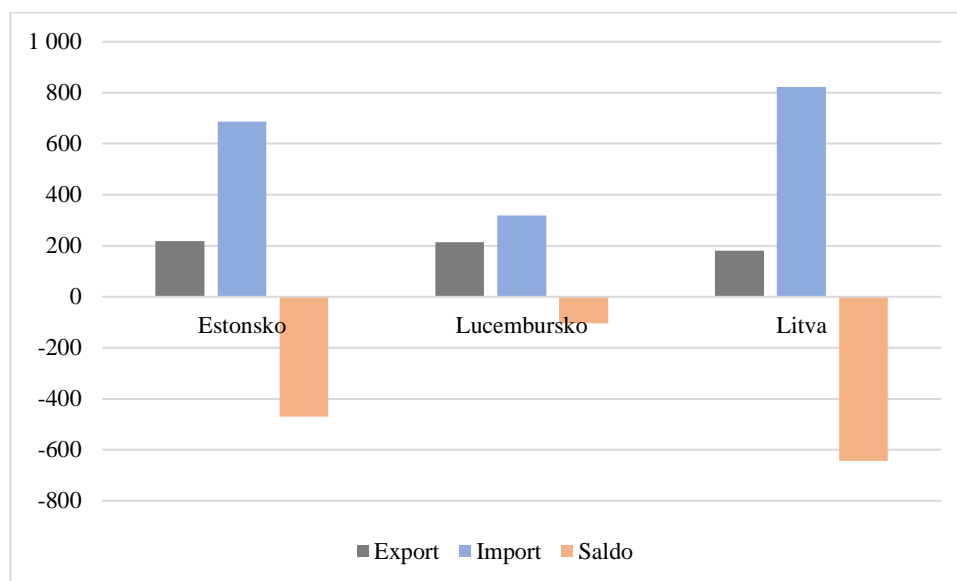
Zdroj: Eurostat 2018d, vlastní zpracování

Obr. B7: Obchodní výměna zboží Bulharska, Slovinska a Řecka s Čínou (2017; mil. EUR)

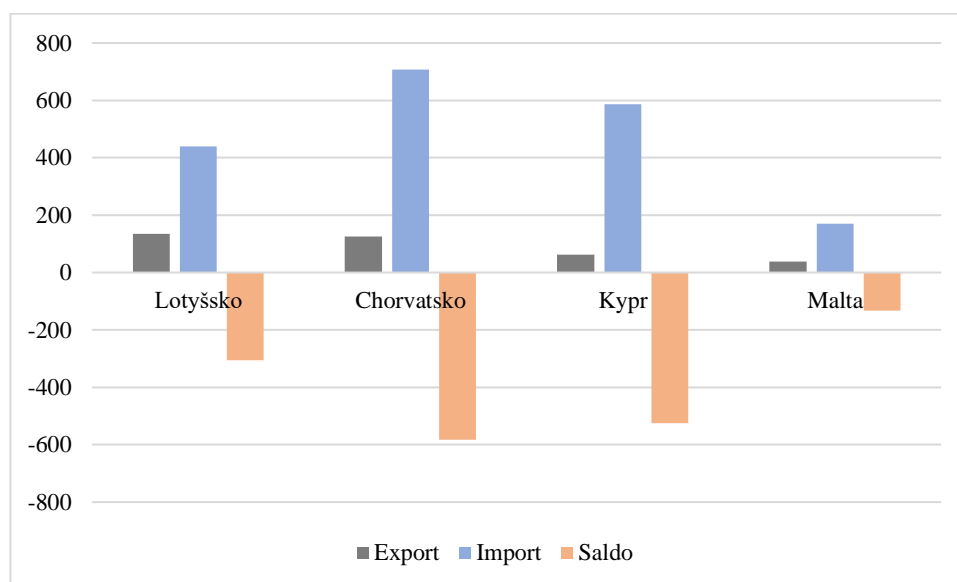
Zdroj: Eurostat 2018d, vlastní zpracování

Obr. B8: Obchodní výměna zboží Estonska, Lucemburska a Litvy s Čínou (2017; mil. EUR)

Zdroj: Eurostat 2018d, vlastní zpracování

Obr. B9: Obchodní výměna zboží Lotyšska, Chorvatska, Kypru a Malty s Čínou (2017; mil. EUR)

Zdroj: Eurostat 2018d, vlastní zpracování

Příloha C: Čínská komunita ve Spojeném království

Obr. C1: Chinatown v Londýně

Zdroj: vlastní 2019

Obr. C2: Chinatown v Londýně

Zdroj: vlastní 2019

Obr. C3: Centrum pro čínskou komunitu v Londýně

Zdroj: vlastní 2019

Obr. C4: Přání k čínskému novému roku na londýnském letišti Stansted

Zdroj: vlastní 2019

Obr. C5: Přípravy oslav čínského nového roku na Trafalgarském náměstí

Zdroj: vlastní 2019

Příloha D: Ekonomické dohody podepsané při příležitosti návštěvy čínského prezidenta Si Ťin-pchinga v Praze v roce 2016

1	Dohoda o strategickém partnerství a spolupráci mezi J&T Finance Group a Ping An Bank
2	Memorandum mezi SAIC MOTOR Co. Ltd., Volkswagen a Škoda Auto
3	Rámcová dohoda o finanční spolupráci mezi China Development Bank a J&T Finance Group SE v celkové hodnotě 800 mil. Eur
4a	Dohoda o strategické spolupráci mezi China CEFC Energy Company Ltd. a Hengfeng Bank Company Ltd. a Železiarne Podbrezová a.s.
4b	Dohoda o strategické spolupráci mezi China CEFC Energy Company Ltd. a Hengfeng Bank Company Ltd. a Železiarne Podbrezová a.s.
5	Dohoda o technologicko-ekonomické spolupráci v oblasti obnovitelných energií a čistých energií mezi China Guodian a společností SWH, o akvizici projektů v oblasti větrné elektrárny od SWH
6	Rámcová dohoda o finanční spolupráci mezi China Development Bank, Ltd. a Českou exportní bankou, a. s., s částkou ve výši 500 mil. EUR.
7	Dohoda o strategické spolupráci mezi CHINA CEFC ENERGY a akcionáři J&T Finance Group SE
8a	Memorandum o porozumění mezi českým výrobcem Aircraft Industries a Shihezi Citi Government of Xinjiang Uygur Autonomous Region o prodeji 20 letadel L410
8b	Memorandum o porozumění mezi českým výrobcem Aircraft Industries a Shihezi Citi Government of Xinjiang Uygur Autonomous Region o výstavbě společného závodu v Číně
9	Dohoda o zřízení „Česko-čínského Pavilonu“ mezi Chongqing Oconnect Cross-Border ECommerce Co.Ltd a Svazem obchodu a cestovního ruchu ČR
10	Memorandum porozumění o přidané investici ve výši 100 mil. USD do projektu vylepšování technologií anilinu a projektu nového speciálního aminu mezi Wanhua Industrial Group a českou společností BC-Mchz
11	Dohoda o rekonstrukci a nákup fotbalového stadionu Eden
12	Dohoda o strategické spolupráci mezi Er Shang Group a Pivovary Lobkowicz, a.s.
13	Rámcová dohoda o strategické spolupráci mezi China Eastern Airlines Corporation Ltd. a AERO holding, a.s.
14	Memorandum porozumění o všestranné spolupráci v oblasti jaderné energie a obnovitelných energií mezi China General Nuclear Power Corporation (CGN) a skupinou ČEZ
15	Dohoda mezi společností Sino Hydro a společností DOE Europe o výstavbě kanálu "Odra, Labe, Dunaj"
16	Dohoda o spolupráci mezi Hospodářskou komorou ČR a CCPIT
17	Dohoda o jmenování Pavla Nedvěda velvyslancem Čínské fotbalové super ligy pro léta 2016-2018

Zdroj: Pražský hrad 2016

Abstrakt

LAVIČKA, Jakub. *Ekonomické vztahy Evropské unie a Číny*. Plzeň, 2019. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni. Fakulta ekonomická.

Klíčová slova: Čína, Evropská unie, mezinárodní obchod, přímé zahraniční investice, mezinárodní migrace, Nová hedvábná stezka, kybernetická bezpečnost

Cílem bakalářské práce je charakterizovat a zhodnotit vzájemné ekonomické vztahy Evropské unie a Číny. Bakalářskou práci tvoří čtyři kapitoly. První kapitola obsahuje teoretická východiska k tématu práce a zaměřuje se na charakteristiku hlavních forem mezinárodních ekonomických vztahů a na nástroje jejich podpory. Druhá kapitola je zaměřena na Čínu, charakterizuje čínský politický systém, ekonomickou situaci a postavení Číny v současné světové ekonomice. Třetí kapitola se zaměřuje na ekonomické aktivity Evropské unie. Těžištěm práce je čtvrtá kapitola, ve které jsou analyzovány vzájemné ekonomické vztahy mezi Evropskou unií a Čínou. V rámci této kapitoly jsou charakterizovány také česko-čínské vztahy a předpokládané vztahy Číny a Spojeného království po případném brexitu. Součástí práce je také podkapitola zaměřená na kybernetickou bezpečnost ve vztahu k aktuálně diskutované hrozbě ze strany čínských společností. Zjištěné poznatky jsou shrnuty v závěru práce.

Abstract

LAVIČKA, Jakub. *Economic Relations of the European Union and China*. Pilsen, 2019. Bachelor thesis. University of West Bohemia in Pilsen. Faculty of Economics.

Keywords: China, European Union, international trade, foreign direct investment, international migration, One Belt, One Road, cyber security

The aim of this bachelor thesis is to characterize and evaluate mutual economic relations of the European Union and China. The bachelor thesis consists of four chapters. The first chapter contains of theoretical background to the topic of the thesis and focuses on the characteristics of the main forms of international economic relations and on the tools of their support. The second chapter focuses on China, it characterizes the Chinese political system, the economic situation and the position of China in the current world economy. The third chapter focuses on the economic activities of the European Union. The main part of this thesis is the fourth chapter, which analyzes the mutual economic relations between the European Union and China. This chapter also characterizes Czech-Chinese relations and presumed relations between China and the United Kingdom after possible Brexit. This work is focused on cyber security in relation to the currently discussed threat presented by Chinese companies. The findings are summarized in the conclusion.